

Social-, Bolig-, og Ældreministeriet
aeldretvaer@sm.dk

København, den 19. september 2024

Høring over udkast til ældrelov.

Alzheimerforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar til ældrelov, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem. Ældreloven har været længe undervejs og har i processen skiftet karakter til at italesættes som en egentlig ældrereform, hvoraf nærværende tre lovgivninger udgør en del af rammen. Dette høringssvar omhandler forslag til lov om lokalplejehjem – høringssvar til de øvrige lovforslag fremsendes i særskilte dokumenter. I Alzheimerforeningen er vi glade for, at ældres livskvalitet og selvbestemmelse har stor politisk bevågenhed, og vi vil gerne bidrage til at sikre bedre livsudfoldelsesmuligheder for ældre og i særdeleshed gruppen af mennesker med en demenssygdom og deres pårørende, som vi repræsenterer.

Der er et stort behov for at etablere plejeboliger til et stigende antal ældre og et stigende antal mennesker med demens. Alzheimerforeningen hilser initiativer, der kan bidrage til denne proces velkommen, og vi er positive over for en udvikling, der i højere grad kan etablere plejeboliger, der tager afsæt i målgruppens behov, og som kan integreres i lokalsamfundet.

Det være sagt er vi skeptiske over for konstruktionen bag forslaget om lokalplejehjem, der umiddelbart fremstår bureaukratisk tungt, og vi stiller os tvivlende over for, om det vil være muligt at rekruttere kompetente medlemmer til bestyrelserne i lokalplejehjem. Der findes i dag rigeligt med muligheder for at indrette de enkelte plejehjem fleksibelt og med afsæt i målgruppens og lokalsamfundets behov. Skulle man fx ønske at undtage plejehjem fra kommunale politikker og strategier, står det jo kommunalbestyrelsen frit for at nedlægge disse politikker og strategier.

Den største (og umiddelbart eneste) forandring af betydning for beboerne på fremtidige lokalplejehjem ser ud til at være muligheden for tilkøbsydelse. Vi anerkender, at der kan være et behov for dette i en mindre grad. Erfaringer fra eksisterende friplejehjem og frikommuneforsøg viser, at det i praksis kun anvendes i meget lille omfang. En hjemmel til dette kunne etableres uden at etablere helt nye konstruktioner. Samtidig er vi bekymrede over de potentielle afledte konsekvenser af tilkøbsydelse. I lovforslaget nævnes fx rengøring og manicure som eksempler på potentielle tilkøbsydelse. Vi kan være bekymrede for, at den basale rengøring bliver så udvandet, at det bliver nødvendigt for beboerne at tilkøbe rengøring, og udvikling af dette bør følges tæt i implementeringen.

I dag vil fx en manicure, en massage, håropsætning eller lignende mange steder betragtes som en del af en god pleje og omsorg, fordi disse indsatser fx bidrager til at stimulere sanser, mindske hudsult, styrke og fastholde beboerens identitet, og bygge relationer mellem medarbejder og beboer. Vi frygter derfor, at lovforslaget vil betyde at disse, nødvendige indsatser fremover vil betragtes som tilkøbsydelse og vil blive for de, der har råd. Derfor henstiller vi til, at udviklingen i omfang og indhold af tilkøbsydelser følges tæt og bliver offentligt tilgængeligt som del af implementerings- og evalueringsprocessen.

Med venlig hilsen

Birgitte Vølund
Formand
Alzheimerforeningen

Mette Raun Fjordside
Direktør
Alzheimerforeningen

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

aeldretvaer@sm.dk

19. september 2024

SEM

Dok ID: 428336

Hørings svar over udkast til lovforslag om lokalplejehjem

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) har modtaget udkast til lovforslag om lokalplejehjem i høring.

Lovforslaget ligger ikke inden for DA's virkeområde. Når DA alligevel finder anledning til at afgive høringssvar, skyldes det, at lovforslaget i § 3 indeholder et meget principielt brud med den danske arbejdsmarkedsmodel. Det fremgår af § 3, stk. 3 at:

"Bestyrelsen for aktieselskabet skal sikre, at aktieselskabet er omfattet af landsdækkende overenskomster, således at medarbejdernes løn- og ansættelsesvilkår er dækket heraf."

Bestemmelsen i lovforslaget fastslår en pligt for aktieselskabet, der driver plejehjemmet, til at være omfattet af en kollektiv overenskomst.

Efter DA's opfattelse er det første gang i dansk ret, at man fra politisk side stiller krav om, at en virksomhed skal være omfattet af en kollektiv overenskomst.

Vester Voldgade 113

1552 København V

Tlf.: 33 38 90 00

CVR 16834017

da@da.dk

da.dk

I den danske arbejdsmarkedsmodel er spørgsmålet om indgåelse af en overenskomst alene et anliggende for arbejdsmarkedets parter. Det har været gældende siden arbejdsmarkedets grundlov "Septemberforliget af 1899".

Det er op til de to arbejdsmarkedsparter bl.a. via såkaldte kollektive kampskridt som strejke og blokade at opnå en kollektiv overenskomst. Det har hidtil ikke været en opgave for det politiske system. Lovforslaget ændrer herpå.

Lovforslaget indeholder ikke anden argumentation for denne del af forslaget end at man ønsker at skabe ordnede forhold for disse plejehjem. Det har man i flere tidligere tilfælde fundet løsninger på, som ligger inden for rammerne af den danske aftalemodel.

DA kan derfor ikke støtte forslaget i dets nuværende udformning og man skal kraftigt opfordre til, at man trækker denne del af lovforslaget tilbage.

Såfremt man ønsker at sikre ordnede vilkår på lokalplejehjemmene, eksisterer der allerede velafprøvede modeller herfor. Fagbevægelsens Hovedorganisation har i sit høringssvar peget på nogle mulige veje. DA bidrager gerne evt. sammen med FH til hurtigt at udvikle et forslag, som kan indgå i det lovforslag som fremsættes.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Steen Müntzberg

Hørings svar

Vi har inddelt vores høringssvar tilsvarende de tre lovudkast.

Indhold

Kommentarer til udkast til ældrelov	2
Helhedspleje.....	2
Alment område	2
Rekruttering	2
Kvalitetsstandarder	3
Sammenhængende forløb	3
Plejeoversigt	3
Afregning af private leverandører.....	4
Bankgaranti.....	5
Kommentarer til udkast til lov om ældretilsyn	6
Risikomodell.....	6
Økonomi.....	6
Tillid, rådgivning og bekymringshenvendelser	7
Sanktioner	8
Tilbage melding på tilsynet	8
Vurdering af tilsynet.....	8
Dokumentation	8
Eksterne	9
Kommentarer til udkast til lov om lokalplejehjem	10
Tilkøbsydelse r	10
Økonomi	10
Kompetencer og evaluering	11

Kommentarer til udkast til ældrelov

Helhedspleje

Der skal indføres helhedspleje i form af små rummelige og sammenhængende pleje og omsorgsforløb, hvor beslutninger om pleje og omsorg konkret træffes tæt på borgeren. Det er vores opfattelse, at hos Danske Diakonhjem træffes beslutninger om hjælp til borgeren allerede sammen med borgeren og i tæt dialog med borger og evt. pårørende

Hvis rehabilitering efter §83a og vedligeholdende træning efter §86 skal indeholdes i helhedsplejen, vil det kræve en større grad af tværfaglighed tæt på borgeren, end der er for nuværende på de fleste plejehjem, både private og kommunale. Derfor bør tværfaglighed tænkes ind i den økonomi, der følger den enkelte borger, så det er realistisk at opnå indenfor en økonomisk ramme.

Det vil være vanskeligt at opnå helhedspleje, uden at man indtænker sundhedsfaglig pleje og behandling. Derfor vil vi opfordre til, at der i den nye lov stilles krav om, at de sundhedsfaglige indsats i primær sektor, som udgangspunkt skal ydes i sammenhæng med den helhedspleje og leve op til ældrelovens §11 om, hvordan den konkrete tilrettelæggelse skal understøtte, at borgerne oplever sammenhæng og kontinuitet i hjælpen, med færrest mulige medarbejdere i hjemmet.

Alment område

Loven lægger op til at alder og aldring ikke er et specialiseret område, men et alment område. Vi vil gøre opmærksom på, at mange ældre er syge og at sygdom som f.eks. demens og andre former for hjerneskade som f.eks. apopleksi kræver specialiseret viden og høj faglighed for at kunne understøtte lovens formål. Samt ikke mindst kontinuerligt fokus på kompetenceudvikling blandt ledere og medarbejdere.

Rekruttering

Som der nævnes i lovforslagets baggrundsmateriale, er der store udfordringer med at uddanne og rekruttere et tilstrækkeligt antal faglærte medarbejdere til ældreplejen. Der bør sættes massivt ind for at forebygge og afhjælpe dette problem. Ellers vil der opstå udfordringer, da hjælpen til borgerne skal tilrettelægges ud fra medarbejdernes faglighed. Det kræver, at medarbejderne har en form for faglighed.

Vi ser flere steder i landet alvorlig mangel på faglært arbejdskraft, som betyder at der er en høj andel af ufaglærte ansatte på f.eks. et plejehjem - dette stiller større krav til introduktion og oplæring, hvis kvaliteten af plejen skal sikres. Det stiller igen større krav til det faglærte personale og er mere ressourcekrævende. Som igen kan give større risiko for udbrændthed eller mangel på meningsfuldhed, som potentielt kan give stress/sygemeldinger.

Ekstra oplæring og fokus på kvaliteten hos ufaglærte medarbejdere kræver ekstra tid og ressourcer, der går fra kerneopgaven med omsorg og pleje af borgerne. Vi vil derfor opfordre til, at dette også tænkes ind i den økonomiske ramme for drift af plejehjem.

Kvalitetsstandarder

Vi oplever, at de kommunale kvalitetsstandarder kan opleves rigide og styrende og i nogle tilfælde kommer til at fylde så meget, at de kan stå i vejen for muligheden for at yde de indsatser, der fagligt giver bedst mening. Omvendt er vi bekymrede for, at uden de kommunale kvalitetsstandarder vil der kunne opstå mange forskellige fortolkninger og standarder, som i modsætning til nuværende, bare ikke er nedskrevet og derfor ikke gennemsigtige for hverken borgere eller medarbejdere.

Vi opfordrer derfor til, at der opsættes en national standard for, hvad der opfattes som god ældrepleje og helhedspleje.

Sammenhængende forløb

Det er centralt at der også stilles krav om at sikre kontinuitet og sammenhæng for borgerne, når de skifter forløb, ved at der opstilles krav om et minimum af information, der skal følge borgeren, når de flytter leverandør eller f.eks. på plejehjem. Vi oplever store problemer med at få tilstrækkelige oplysninger om borgerne fra hjemmepleje og kommuner før indflytning på plejehjem, hvilket giver stor risiko for et svigt i kvaliteten af pleje og omsorg. Den manglende viden kan påvirke den nye indflyttede borgers trivsel og giver utryghed og usikkerhed hos både borger, pårørende og medarbejdere.

Plejeoversigt

Vi hilser velkomment, at der skal være stor gennemsigtighed med kvaliteten af et plejehjem gennem en plejeoversigt. Det er vigtigt for både beboere, pårørende og for kommende medarbejdere. Vi er uforstående over, at man indtænker at antallet af medarbejdere og faggrupper påtænkes offentliggjort på den nye plejeoversigt. Efter vores vurdering og erfaring fortæller dette ikke noget om kvalitet. Oversigten vil desuden ikke give nogen indikation af, hvilke andre ressourcer, der understøtter et plejehjem i form af f.eks. frivillige og eksterne videnpersoner, som demenskonsulenter eller kommunens sygepleje, samt centrale resourcepersoner, som f.eks. kvalitetskonsulenter mv.

Afregning af private leverandører

Kommentar til §20 i Ældrelov og §32 stk. 3 og 4 (nyt i Lov om friplejeboliger)

I henhold til lovforslaget og de eksisterende vejledninger til beregning af takster (som har lovhjemmel i den eksisterende lovs §32 stk. 3 og 4) skal taksterne for ydelserne (iht. tidligere lov om social service og nu Ældreloven) beregnes på baggrund af kommunens **langsigtede omkostninger** ved levering af et tilsvarende tilbud.

Den nye §20 og ændringerne i lov om friplejeboliger er direkte i strid med ordlyden om langsigtede omkostninger, idet en regulering iht. lovforslaget skal efterreguleres, hvis de faktiske omkostninger har været hhv. højere eller lavere end **budgetteret det enkelte år**.

Hvis dette er tilfældet, beregnes taksten jo netop ikke på baggrund af langsigtede omkostninger, men på baggrund af et budget. Og dermed anerkender man, at takster, som oftest beregnes på baggrund af budgetter, og er beregnet på et grundlag som ikke opfylder den nuværende lovgivning på området.

Det antages, at denne formulering er indsat, fordi der er en erkendelse af at kommuners budgetter i overvejende grad er lavere end hvad de faktiske regnskaber viser og at man derved vil sikre at der ikke forskelsbehandles.

Forslaget er i vores optik i strid med gældende og foreslåede lovgivning, hvor takster beregnes på baggrund af langsigtede omkostninger og dette er ikke lig med budgetterede omkostninger. Visse kommuner beregner taksterne årligt på baggrund af de tre foregående års regnskaber og det kommende års budget – dette vil give en mere fair og transparent takstberegning.

Hvis forslaget om efterregulering med tilbagevirkende kraft vedtages vil forslaget **medføre stor usikkerhed for investorer i friplejehjem og for operatøren**.

Hvis en privat operatør udsættes for en reel risiko for at skulle tilbagebetale en andel af den modtagne betaling for den ydede pleje og omsorg vil det med stor sandsynlighed betyde at kreditværdigheden reduceres markant og investorers appetit for investering i friplejehjem reduceres betydeligt.

Friplejehjemsoperatører har i det nuværende "takstregime" ikke mulighed for at aflejre nævneværdige overskud. Indtægterne fra tilvalgsydelser er yderst begrænsede (0,5% af den samlede omsætning hidrørende fra ældrepleje og omsorg – dvs. ekskl. Husleje), idet ældre, der visiteres til plejehjem i dag, er i en så ringe helbredsmæssig tilstand (50% medicineres og op mod 80% er i varierende grad demensramte) at det kun er den basale pleje- og omsorg som efterspørges.

De indtægter som et friplejehjem oppebærer svarer til kommunens egne omkostninger til drift af plejehjem – og det efterlader dermed en begrænset mulighed for afkast. Mellem 70 – 80% af omkostningerne ved drift af et plejehjem består af personaleomkostninger. Plejen planlægges ud fra den takst, der udmeldes forud for et nyt regnskabsår og dermed vil omkostningerne ikke kunne reduceres med tilbagevirkende kraft. Hvis der skal tages højde for en risiko for tilbagebetaling, vil normeringen på et plejehjem skulle reduceres yderligere – og dermed være forbundet med risiko for, at plejehjemmet ikke kan leve op lovgivningen. Alle indtægter er i overvejende grad disponeret til omkostninger og et tilbagebetalingskrav ville medføre underskud – og i yderste konsekvens medføre konkurs.

Har politikerne mon overvejet risikoen ved denne afregningsmodel? For en friplejeboligoperatør (og investor i en oftest +100 mdkk. investering er forudsigelighed i indtægtsgrundlaget afgørende.

Bankgaranti

Det er uklart hvorvidt kravet om bankgaranti skal gælde friplejehjem – og hvor stor en sådan bankgaranti i givet fald skal være. **Et krav om bankgaranti for friplejehjem** vil reducere antallet af nye friplejehjem og true eksisterende operatører, idet operatøren – jf. ovenstående begrænsede afkast - vil kunne stille en bankgaranti. Den finansielle belastning ved at etablere friplejehjem er i forvejen, uanset om det er med en investor eller under den støttede ordning, massiv (ved større plejehjem på ca. 60 pladser mellem 15 – 25 mdkk), hvortil kommer en 25- 30-årig huslejeoplygtelse for HELE friplejehjemmet.

Kommentarer til udkast til lov om ældretilsyn

Organisering

Organiseringen i fem eller potentielt mange kommuner giver uklarhed i forhold til det overordnede ansvar for ledelsen af tilsynet, beslutningsprocesser samt, hvordan der sikres ensartethed i sagsbehandling og vurderinger.

Vi er derudover nysgerrige på hvilke kvalifikationer/kriterier der vil ligge til grund for en udpegning af de ansvarlige tilsynskommuner. Hvad vil gøre de udpegede kommuner bedre i stand til at løfte opgaven og hvordan sikres denne ensartede kompetence på tværs.

Som aktør på tværs af landet i 36 forskellige kommuner ser vi en potentiel risiko for, at vi som organisation ikke vil kunne være sikre på, hvordan kvaliteten skal være for at stille tilsynet tilfreds.

Vi ser også en mulig udfordring i forhold til at kunne målrette tværgående forbedringsindsatser, hvis kravene fortolkes forskelligt i de forskellige tilsynsenheder.

Vi er derudover bekymrede for at samtilsyn kræver meget administrativ koordinering, og vi har svært ved at se hvordan samtilsyn vil mindske kompleksiteten og reducere ressourceforbruget.

Der bliver lagt meget vægt på den læringsorienterede dialog. Hvilket vi er meget enige i. Men går det læringsorienterede begge veje? Bliver der koordineret på tværs af tilsynsenhederne, således at også tilsynsførende deler feedback, læring og erfaringer med øvrige tilsynsførende kommuner? Her vil en årlig rapport være lærerig som en opsamling i forhold til næste års fokuspunkter. Men i den daglige drift er der behov for at læringer og erfaringer bliver givet videre, så snart der er tale om en generel læring, som går på tværs, og som kan indarbejdes løbende.

Risikomodel

Vi er uforstående over, at man indtænker at antallet af medarbejdere og faggrupper påtænkes offentliggjort på den nye plejeoversigt. Efter vores vurdering og erfaring fortæller dette ikke noget om kvalitet og borgernes oplevelse af selvbestemmelse og det er en modsætning til ældrelovens formål om mere tillid. Desuden er dette jo data, som kan svinge og er et øjebliksbillede. Hvis data skal være aktuelt, vil det kræve en del administration, og det vil derfor gøre data usikre og irrelevante. En god faglighed hænger ikke nødvendigvis sammen med en bestemt faggruppe og oversigten vil ikke give nogen indikation af, hvilke andre ressourcer der understøtter et plejehjem i form af f.eks. frivillige og eksterne videnpersoner, som demenskonsulenter eller kommunens sygeplejers centrale ressourcepersoner, som f.eks. kvalitetskonsulenter mv.

Økonomi

Vi mangler information om, hvordan man påtænker, at det nye ældretilsyn skal finansieres.

Især den administrative koordinering og compliance vil kræve mange tværgående ressourcer. Samtidig med at en forandring, ny organisering og flytning af arbejdspladser altid vil give et dyk i produktivitet, erfaring og koordinering.

Tillid, rådgivning og bekymringshenvendelser

Det bærende element i tilsynet er tillid og læringsorienteret dialog og et plejehjem skal kunne henvende sig for rådgivning, hvis de oplever at noget er svært.

Der er dog ingen sammenhæng imellem de påtænkte planer om anonyme henvendelser og manglende mulighed for indsigt i, hvilke henvendelser ældretilsynet får og, hvordan de forholder sig til og reagerer på dem.

Vi er bekymrede for, at en udbredt mulighed for at henvende sig anonymt potentielt kan resultere i grundløse anklager, hvor man ikke kan komme i dialog og heller ikke får mulighed for at belyse sin side af sagen.

Hvis den nye ældrelov godkendes i sin nuværende form, vil det få store og negative konsekvenser for det proaktive kvalitetsarbejde. Såfremt en tilsynsmyndighed ikke har oplysningspligt overfor os som aktør i forhold til indkomne bekymringshenvendelser, så fratages vi muligheden for at analysere og rette op på eventuelle kvalitetsbrister rettidigt.

Vi mener, at det vil udgøre en risiko for, at et plejehjem ikke henvender sig for råd, da man ikke har indsigt i, om ældretilsynet har en "sag" og om ens egen henvendelse om hjælp og egne indberetninger jvf. oplysningspligten i sidste ende vil udløse et tilsyn og mulig sanktion.

At man ikke kan få indsigt i, hvem der har henvendt sig om hvad, i forhold til bekymringshenvendelser vil udgøre en stor risiko for et utrygt arbejdsmiljø for både ledelse og medarbejdere. Samtidig giver det en risiko for både kvalitet og patientsikkerhed, hvis et plejehjem ikke ved besked om mulige problemer, så man internt kan begynde at arbejde med relevante indsatser for at sikre kvalitet og patientsikkerhed.

Der kan ikke opretholdes tillid i en relation, hvor den ene part sidder med viden, som den anden part ikke er oplyst omkring. Vi mener ikke, at man i et retssamfund kan undlade at oplyse den anklagende om hvad denne er anklaget for. Vi vil derfor opfordre til, at ældretilsynet bliver forpligtet til at oplyse den enkelte plejeenhed om enhver bekymringshenvendelse de modtager. Og så vidt muligt at indhente samtykke om, at henvenderens identitet kan oplyses.

Vi ser også en risiko for, at en tillidsfuld henvendelse til ældretilsynet kan oversendes som bekymringshenvendelse til en anden myndighed, hvilket også kan skade incitamentet fra en plejeenhed til at henvende sig til ældretilsynet.

Vi vil også henlede opmærksomheden på, at der kan forekomme snitflader, hvor forskellige myndigheders lovhjemmel og praksis adskiller sig i forhold til behandling af bekymringshenvendelser, hvilket kan give udfordringer, hvis en henvendelse lander forkert hos ældretilsynet og sendes videre til f.eks. en sundhedsfaglig tilsynsmyndighed.

Den beskrevne oplysningspligt giver flere parallelle arbejdsgange, hvor hver part skal overveje hvilke øvrige relevante parter der skal deles oplysninger med og hvorfor. Vi opfordrer til, at denne

oplysningspligt tænkes igennem igen, således at processen bliver smidigere og smartere, så det ikke afhænger af den enkeltes vurdering af hvem og hvornår en oplysning skal sendes videre. Det vil i hvert fald med stor sandsynlighed ende med fejl, uens oplysninger og manglende tillid til systemet.

Sanktioner

Hvis der skal være fokus på dialog og læring, også når der gives sanktioner, vil vi opfordre til, at der i fristerne for, hvornår udfordringerne skal rettes op, gives den nødvendige tid, til at f.eks. et læringsforløb indtænkes så det kan bruges til at komme i mål med indholdet af et eventuelt påbud. Det skal desuden afspejles i en smidig og hurtig arbejdsgang i forhold til at kunne søge hjælp til processen fra ældretilsynet.

Tilbage melding på tilsynet

Vi opfatter teksten i forslaget som om, at man som plejehjem straks efter tilsynet får en mundtlig tilkendegivelse på observationer og konklusion. Betyder det, at man med det samme får en afgørelse på vurderingen fra tilsynet.

Vurdering af tilsynet

Vi er uforstående overfor, at det ikke er mere eksplicit beskrevet, at tilsynet skal vurdere fagligheden i ældreplejen i sammenhæng med borgerens oplevelse af selvbestemmelse og tillid til medarbejderne. Hvis man skal undersøge og sikre kvaliteten kan borgernes oplevede selvbestemmelse og tillid ikke stå alene i vurderingen af den hjælp og pleje der ydes, men skal ses i sammenhæng med den faglighed og kompetencer som medarbejderne har og deres muligheder og evner til at dele viden om borgernes ønsker og behov for hjælp.

I omsorg for mennesker med kognitive funktionsnedsættelser, opstår der ofte etiske dilemmaer og valg, hvor medarbejdere og ledelse er i krydspres mellem omsorgspligt, selvbestemmelse og omsorgssvigt. Hvordan kan tilsynet vurdere dette, hvis man alene forholder sig til borgerens oplevelse af selvbestemmelse og tillid.

Vi vil også opfordre til, at det uddybes, hvad der forstås ved et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund. Hvornår er det tæt nok?

Vi ønsker også at det uddybes, hvordan observation skal bruges som en valid metode til vurdering af kvaliteten, da observatøren uvægerligt vil blive en del af den situation der observeres og vil påvirke den (ubevidst).

Dokumentation

Hvor går grænsen mellem helhedspleje og sundhedsfaglig pleje? I det nye tilsyn vil der ikke blive lagt vægt på dokumentation, men så længe borgerne på plejehjem både er gamle og syge vil der stadig jvf. sundhedslovgivningen være krav om meget dokumentation jvf. STPS' fortolkning af journalføringsbekendtgørelsen. Der er også snitflader i hele forebyggelsesområdet, som både hører under servicelov/ældrelov og sundhedslov.

Eksterne

Vi er glade for mulighederne for både hjælp fra VISO og Sundhedsstyrelsens rejsehold. Det vil dog give mening at samle kompetencerne og ansøgning om hjælp i den samme organisation, så det bliver lettere for en plejeenhed at søge hjælp. Det kunne være op til den nye organisation at vurdere, om det skulle være et læringsforløb rettet mod en konkret borger eller situation, eller rettet mod generel læring.

Kommentarer til udkast til lov om lokalplejehjem

Denne lov har ikke direkte påvirkning på vores organisation, men vi er interesseret i det – og kommenterer på det, fordi det kan have indirekte påvirkning i forhold til vores takster og driftsoverenskomster. Derfor har vi nogle spørgsmål og refleksioner på baggrund af lovudkastet.

Tilkøbsydelse

Hvordan fastsættes tilkøbsydelse, så de ikke er konkurrenceforvridende? I det nationale frikommuneforsøg i 2018-2020 var der stor forskel på de priser kommunerne fastsatte. Hvordan findes der overensstemmelse om hvad der er 'markedsprisen'?

De oplyste supplerende ydelser som ekstra rengøring, mad til pårørende og fejring af mærkedage er ydelser vi i dag i større eller mindre grad betragter som god service. Og ikke nødvendigvis en ekstra tilkøbsydelse.

Det er helt generelt vores vurdering at tilkøbsydelse er overvurderet i forslaget med lokalplejehjem. Vi oplever som privat leverandør ikke den store efterspørgsel (0,5% af omsætningen). Vi har at gøre med en gruppe mennesker, der ikke altid selv er i stand til at formulere og koordinere behovet for ekstra ydelser.

Økonomi

Det må alt andet lige blive dyrere for kommunerne med en lønnet professionel bestyrelse, samt administration og servicering heraf. Samt den tid leder og medarbejder på hjemmet skal bruge ekstra af direkte og indirekte arbejdstid, som går fra omsorgsarbejdet.

Derudover kommer lønninger til at ansætte en direktion, som må forventes at have et vist niveau, for at kunne tiltrække kompetencer og erfaringer til at drive et professionelt aktieselskab.

Hvordan finansieres løsningen, når en eventuel implementeringspulje er brugt op? Hvis midlerne skal findes inden for området eksisterende budgetter, vil det alt andet lige gå ud over kvaliteten af plejehjemmenes kerneopgave.

Vi er selvfølgelig optaget af om friplejehjemstaksten også bliver tilsvarende højere når taksten til lokalplejehjem skal fastsættes således **at den også dækker finansiering til direktion og bestyrelse?** Jf. princippet om at friplejehjemstaksten følger den kommunale takst. Her er det også centralt at arbejde med hvordan der sikres gennemsigtighed i udregning af nye takster, så vi sikrer den nødvendige dialog om samarbejdsgrundlaget.

Derudover sender det efter vores mening et meget dårligt signal til det øvrige civilsamfund, at frivillige nu skal have en løn for deres arbejde, når nu 'kommunestyret er opbygget med henblik på varetagelse

af fællesskabsopgaver for et lokalsamfund'. Hovedparten af bestyrelserne i selvejende institutioner – uanset om et plejehjem drives på baggrund af lov om friplejeboliger eller iht til en overenskomst lønnes IKKE i dag. Frivillige og venneforeninger er et meget vigtigt fundament i vores arbejde på friplejehjemmene. Vi vil ikke kunne honorere deres arbejde med et økonomisk vederlag.

En professionel bestyrelse vil skulle modtage professionel rapportering – det vil betyde, at plejehjemmene skal have en ressource ansat, som er i stand hertil eller at der indgås en aftale med en leverandør af administrative ydelser om levering heraf.

Lokalplejehjemmene skal ligeledes beskattes af en evt. gevinst ved salg af tilvalgsydelser. Dette vil kræve at der udarbejdet et skatteregnskab = yderligere administration. Vi er ligeledes forundrede over, at lokalplejehjem KUN skal beskattes af et eventuelt overskud ved salg af tilvalgsydelser, når skats praksis i dag er, at **Danske Diakonhjems friplejehjem er skattepligtige af ALLE indtægter – inkl. takstbetaling.**

Vi hører derfor gerne, hvor pengene til disse nye opgaver skal komme fra? Skal de komme fra nogle budgetter, der i forvejen er ekstremt pressede og dermed forringe mulighederne for vores arbejde med at yde pleje- og omsorg?

Det er overordnet set uklart hvilke konsekvenser det vil have for lokalplejehjemmet, hvis dette drives med underskud. Under antagelse af at et lokalplejehjem skal drives på lige vilkår som et friplejehjem, så vil det være forskelsbehandling, hvis lokalplejehjemmets eventuelle underskud finansieres af kommunen.

Kompetencer og evaluering

Hvilke kompetencer og erfaringer med området kvalificerer bestyrelsesmedlemmer til at stille op, når lokalkendskab også er et vigtigt parameter? Hvilke kompetencer vil eksplicit være defineret i vejledninger? Henset til beboernes almene helbreds-mæssige tilstand, når disse visiteres til plejehjem, bør den sundhedsfaglige kompetencer og indgående kendskab til overholdelse af lovgivningen ikke undervurderes.

Hvordan skal generalforsamlingen have et kvalificeret bud på hvad vederlagsniveauet skal være på? Og med hvilken referenceramme?

Hvordan evalueres tiltaget efter implementeringspuljen er opbrugt?

Hvis det er kommunalbestyrelsen der skal fastsætte retningslinjer for lokalplejehjemmets opgavevaretagelse, hvad er da bestyrelsernes mandat og indflydelsesramme? Samt ansvaret or finansiering mv, hvad er det så der er overladt til bestyrelserne, og hvilket mandat har bestyrelsen i forhold til over/underskud? På den måde er lokalplejehjem ikke ligestillet med friplejehjem.

Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. aeldretvaer@sm.dk
lupe@sm.dk og ascr@sm.dk
post@sm.dk, mlk@sm.dk og evh@sm.dk
(sagsnummer 2024- 5923)

19. september 2024

Høring over udkast til lovforslag om ældrelov, lokalplejehjem, ændring af friplejeboligloven og om ældretilsyn

Dansk Erhverv modtog den 22. august og 23. august 2024 udkast til forslag til ældrelov, udkast til lov om lokalplejehjem, udkast til lovforslag om ændring af friplejeboligloven og udkast til forslag til lov om ældretilsyn.

Dansk Erhverv afgiver ét samlet høringssvar i forlængelse af de tilsendte udkast til lovforslag. Høringssvaret er overordnet opbygget og nummereret som følger:

1. Generelle bemærkninger for lovudkast og lovændringer
2. Specifikke bemærkninger for udkast til forslag til ældrelov
3. Specifikke bemærkninger for udkast til lov om lokalplejehjem
4. Specifikke bemærkninger for ændring af friplejeboligloven
5. Specifikke bemærkninger for udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for spørgsmål og bemærkninger til dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Tony Bech, branchedirektør for Velfærd & Samfund, Dansk Erhverv.
Morten Jung, branchedirektør for Offentlig-Privat Samarbejde, Dansk Erhverv.

1. Generelle bemærkninger for lovudkast og lovændring

Dansk Erhverv takker ældreminister Mette Kierkgaard og embedsværket i Ældreministeriet for en inddragende og konstruktiv proces i forbindelse med tilrettelæggelsen af ældreaftalen og udarbejdelsen af lovforslagene.

Derudover vil Dansk Erhverv rose hensigten med ældrereformen, som skal give den ældre mere frihed og selvbestemmelse, skabe mere tillid til medarbejdere og ledere, udvide den ældres frie valg, skabe ligestilling mellem offentlige og private leverandører samt skabe et tættere samspil med civilsamfundet. Det er nødvendige tiltag for at skabe en bæredygtig ældrepleje i Danmark og et ældreliv med mest mulig livsglæde.

Dansk Erhverv er særligt positive omkring følgende elementer i ældreaftalen, som bidrager til denne hensigt:

- Ligestilling af kommunale og private leverandører gennem indførelse af årlig genberegning af afregningspriserne, indførelse af en fast overheadsats og etableringen af en klageenhed, hvortil private leverandører kan klage over fastsættelsen af deres afregningspriser. Det skal dog sikres, at private leverandører har krav på at få realitetsbehandlet deres klage, her har Dansk Erhverv visse bekymringer om hjemmelsgrundlaget, som uddybes i de specifikke bemærkninger.
- De ældres selvbestemmelse og frihed styrkes ved, at private leverandører får bedre muligheder for at byde ind på flere opgaver i ældreplejen, herunder genoptræning og rehabilitering. Dansk Erhverv noterer sig med glæde, at regeringen med udspillet *Sundhed tæt på dig* (2024) og initiativ 5.3 foreslår, at den almene sygepleje integreres i helhedsplejen, så borgerne oplever mere sammenhæng, kontinuitet og tryghed i deres forløb. Dansk Erhverv er meget positiv omkring dette, da det giver den ældre mulighed for selv at bestemme om det skal være en offentlig eller ikke-offentlig leverandør, der skal levere hele pleje- og omsorgsforløbet.
- De ældres mulighed for at udøve deres frie valg på et oplyst grundlag styrkes med en udvidelse af Plejeoversigten, brugertilfredshedsundersøgelser samt udvikling af kvalitetsindikatorer, som ældre kan navigere efter.
- En forenkling af tilsynet med etablering af et ældretilsyn, som vil have en lærings- og dialogorienteret tilgang i deres møde med plejeeenheder.
- Civilsamfundets rolle i ældreplejen styrkes, og der lægges op til et tættere samspil med civilsamfundet.

Dansk Erhverv bemærker dog visse mangler i lovforslagene, hvis ønsket er at tilvejebringe borgernes selvbestemmelse og frihed samt ligestilling af offentlige og ikke-offentlige leverandører.

Dette gælder særligt følgende:

- Muligheden for at etablere lokalplejehjem kan risikere at skævvride konkurrencen mellem aktørerne på markedet. Det er positivt, at det er skrevet ind i den politiske aftale, at det ikke må blive mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem, men der udestår fortsat nogle vigtige detaljer om den konkrete implementering.
- Kendskab og oplysning om rettigheder og fritvalgsmuligheder er fundamentalt for at sikre ældres selvbestemmelse og frihed. Derfor bør der i implementeringen af kommende lovgivning være fokus på yderligere at styrke ældres kendskab til fritvalgsordning og oplysningerne om valgmuligheder i ældreplejen. Dette kan bl.a. tilvejebringes gennem en ældrevejleder og en revision af oplysningsmaterialet fra kommunerne.
- Adgangen til at kræve tilbagebetaling i tilfælde af, at private leverandørers afregningspriser har været fastsat for højt, giver anledning til bekymring, idet større tilbagebetalingskrav udgør en trussel mod private leverandørers soliditet. Her er der behov for at tage initiativer, der kan mindske den risiko, som tilbagebetalingskrav udgør for private leverandører.
- Ældretilsynet bør forankres uden for kommunal organisering og ansvar, hvis man ønsker at styrke uvildigheden og uafhængigheden. Derfor bør ældretilsynet forankres ved en statslig enhed, f.eks. Sundhedsstyrelsen.
- Det er positivt, at der med aftalen tages flere initiativer for at styrke udbredelsen af friplejehjem. Der bør desuden etableres en national fast-track-ordning som redskab til kommuner og leverandører af friplejehjem, der ønsker at igangsætte et samarbejde i en kommune. Det vil styrke muligheden for udbredelsen af flere friplejehjem yderligere og dermed bidrage til at imødekomme behovet for plejeboligkapacitet. Hele processen beskrives fra indledende lokal/kommunal interesse for et friplejehjem og ønske om dialog frem til opførelse, drift og afregning af friplejehjemmet med rammer for, hvad der er den gode proces.

På baggrund af disse generelle bemærkninger redegøres der i de følgende afsnit for Dansk Erhvervs specifikke bemærkninger til de enkelte udkast til lovforslag.

2. Specifikke bemærkninger for udkast til forslag til ældrelov

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkast til forslag til ældrelov.

2.1. - Formål og anvendelsesområdet, jf. lovforslagets § 2, stk. 2 – 5.

Loven finder anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen og for personer, der efter en samlet vurdering vurderes til at have tilsvarende behov for pleje og omsorg til varetagelsen af deres daglige livsførelse.

Dansk Erhverv anbefaler:

Lovens anvendelsesområde tager ikke specifikt stilling til personer med særlige behov eller personer i udsatte positioner. Både personer i social udsathed og personer med handicap lever fortsat længere, hvorfor disse målgrupper bør defineres i lovgivningen.

- Der er behov for at definere målgrupper med særlige behov og målgrupper i udsatte positioner under anvendelsesområdet, så målgrupperne ikke kommer i klemme mellem serviceloven og ældreloven.

2.2. - Tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, jf. lovforslagets § 6.

Med den foreslåede § 6 vil kommunalbestyrelsen også fremover have mulighed for at iværksætte eller give tilskud til uvisiterede, generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet.

Dansk Erhverv anbefaler:

Der er en risiko for, at § 79 i serviceloven bliver overset på det sociale område. Det skyldes, at § 79 traditionelt bliver behandlet og tildelt midler mv. i ældreudvalgene i kommunerne.

- Serviceloven skal tilrettes, så det bliver tydeligt, at § 79 i serviceloven nu primært finder anvendelse for målgrupper inden for socialområdet.

2.3. - Forebyggelse og civilsamfund, jf. lovforslagets § 7.

Dansk Erhverv finder det positivt, at lovforslaget lægger vægt på at styrke civilsamfundet og frivillige sociale organisationer på ældreområdet. Et styrket samspil med civilsamfundet i ældreplejen vil bidrage til et mere integreret og omsorgsfuldt miljø for ældre borgere, hvor de kan drage fordel af frivillige initiativer og ressourcer.

Dansk Erhverv anbefaler:

Af lovforslaget fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal fastlægge rammerne for samarbejdet med frivillige sociale organisationer. Dansk Erhverv mener, at der er risiko for store variationer fra kommune til kommune i rammerne for samarbejdet og fastlæggelse af finansiering, hvilket kan medføre administrative byrder for plejeenheden og civilsamfundet.

- Der bør være opmærksomhed på systematik i samarbejdet og samspillet med civilsamfundet. Dansk Erhverv anbefaler, at der udarbejdes konkrete samarbejdsmodeller for samarbejdet mellem kommuner og civilsamfundsorganisationer for at sikre en vis ensartethed på tværs af landet.

- Det er positivt, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på ældreområdet. Men det er uklart, hvordan disse midler fordeles, og om midlerne er tilstrækkelige til at dække behovet. Dansk Erhverv opfordrer derfor til mere specifikke krav om niveauet for finansiering, og at det sikres, at midlerne faktisk afsættes og bruges effektivt. Dansk Erhverv foreslår, at der laves konkret opfølgning på den økonomiske støtte til civilsamfundsorganisationerne ved årlig opgørelse på tværs af kommunerne.
- Under introduktionen af lovgivningen fremgår det desuden, at der skal foretages en evaluering af ældreloven efter hhv. 3 og 5 år. Samarbejdet med civilsamfundet bør indgå som et punkt i den evaluering. Herunder bør der være et særskilt fokus på, at den økonomiske støtte og den årlige opgørelse, som foreslås oven for, indgår i evalueringen.

2.4. - Helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., jf. lovforslagets § 9.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af pleje- og omsorgsforløbene. Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen bl.a. vil skulle forholde sig til, hvordan man lokalt vil organisere sig i de enkelte plejeenheder, hvilket f.eks. kan omfatte organisering i faste teams.

Dansk Erhverv anbefaler:

Kommunalbestyrelsen bør ikke kunne fastsætte rammer for organiseringen af ikke-offentlige leverandører. Den ikke-offentlige leverandør bør selv have ansvaret for at organisere og tilrettelægge tilbuddet efter, hvad pågældende ikke-offentlige leverandør vurderer, er bedst for det pågældende tilbud.

- Det skal præciseres, at kommunalbestyrelsen udelukkende kan fastlægge rammerne for organisering og tilrettelæggelse for kommunale leverandører og tilbud.

2.5. - Helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., jf. lovforslagets § 10.

I henhold til lovforslagets §10, stk. 1 skal kommunalbestyrelsen indføre rummelige pleje- og omsorgsforløb. I medfør af forslaget § 10, stk. 3, 2. pkt. vil der skulle træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse, hvis borgerens situation forværres væsentligt, med henblik på tildeling af et andet forløb, der bedre vil kunne rumme de ændrede behov.

Dansk Erhverv anbefaler:

Den ældre skal modtage den rette hjælp og omsorg. Derfor vil det være centralt at skabe de rette rammer om pleje- og omsorgsforløbene med henblik på at sikre ensartethed, korrekt visitation og revisitation.

- Begrebet pleje- og omsorgsforløb bør ændres til pleje- og omsorgspakker. Begrebet pakker er mere præcist frem for forløb, da begrebet 'pakker' allerede anvendes i en række kommuner til at beskrive rummelige helhedsydelse.

- Der er behov for at sikre en vis ensartethed på tværs af kommuner i pleje- og omsorgsforløb, således leverandører, der opererer i flere kommuner, ikke bebyrdes med omfattende administrativt arbejde for at håndtere mange forskellige specifikke pleje- og omsorgsforløb. Ældreministeriet bør derfor udarbejde retningslinjer for, hvordan kommunernes 3-5 pleje- og omsorgsforløb kan struktureres.
- Pleje- og omsorgsforløbene skal udvikles i samarbejde med leverandører af plejen. Derfor bør kommuner med private leverandører pålægges at sende pleje- og omsorgsforløb i høring hos disse, da leverandører kan have specielle forhold til afregning, tværfaglighed, organisering med videre, som der bør tages højde for.
- Bevægelsen mellem pleje- og omsorgsforløb skal gøres så smidige som muligt. Derfor skal efterkompensation til leverandører for en ændret pleje- og omsorgsindsats gælde fra det tidspunkt, at den udøvende medarbejder har indrapporteret væsentlige ændringer i borgerens situation til den kommunale myndighed. Tildeling af efterkompensationen kan forudsætte, at den kommunale myndighed godkender revisitation til et andet pleje- og omsorgsforløb.
- Med lovforslaget lægges ændringer inden for det tildelte pleje- og omsorgsforløb ud til den udøvende medarbejder, som skal have kompetencerne til at foretage denne vurdering. Denne nye opgave hos medarbejderen bør indgå i afregningen af leverandøren.
- I forbindelse med udvidelsen af fritvalgsordningen bør det afklares, om ikke-offentlige leverandører skal stille holdtræning og behandlingslokaler til rådighed i forbindelse med genoptræning.
- Dansk Erhverv er bekendt med, at visse interessenter på ældreområdet argumenterer for, at vaske- og indkøbsordninger ikke skal omfattes af helhedspleje. Dansk Erhverv deler *ikke* denne opfattelse. Efter Dansk Erhvervs opfattelse skal sådanne ordninger netop være en del af helhedspleje, da det er en væsentlig del af borgernes dagligdag, og dermed også en del af deres opfattelse af at have et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb.

2.6. - Den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af et tilbud om helhedspleje i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, jf. lovforslagets § 11.

Det noteres under § 11, stk. 2, at tilrettelæggelsen og udførelsen af det tildelte pleje- og omsorgsforløb skal tage afsæt i bl.a. en helhedsorienteret indsats med blik for den enkelte modtagers samlede livssituation, kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet, samt modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

Med regeringens udspil *Sundhed tæt på dig* (2024) foreslås det med initiativ 5.3, at den almene sygepleje integreres i helhedsplejen, så borgerne oplever mere sammenhæng, kontinuitet og tryk i deres forløb. Dansk Erhverv er meget positiv omkring dette, da det giver den ældre mulighed for at bestemme, hvorvidt det skal være en offentlig eller privat leverandør, der skal levere hele pleje- og omsorgsforløbet.

Dansk Erhverv anbefaler:

Følgende tiltag kan bidrage til, at den ældres selvbestemmelse styrkes i implementeringen af ældreloven.

- De ældres kendskab til rettigheder og oplysning omkring muligheder skal styrkes i implementeringen af lovgivningen, så den ældre kan udøve selvbestemmelse på et oplyst grundlag. Det kan bl.a. tilvejebringes gennem følgende tiltag:
 - En uvildig ældrevejlederfunktion, der skal styrke de ældres viden om egne rettigheder. Efter en afgørelse om visitation af hjælp skal en ældrevejlederfunktion vejlede borgeren og pårørende om rettigheder og muligheder for fritvalg.
 - En bedre oplysning om det frie valg til den ældre fra kommunerne. Der skal foretages en revision af informationsmaterialet fra kommunerne til borgeren om valgmuligheder i ældreplejen. I tillæg bør alle borgere skriftlig oplyses om muligheden for at vælge mellem forskellige leverandører, og at de kan hente flere informationer på Plejeoversigten. Dertil skal kommunerne på deres hjemmesider forpligtes til at linke til Plejeoversigten. Såfremt der på kommunens hjemmeside er oplysninger om den kommunale hjemmepleje, skal der være tilsvarende oplysninger om ikke-offentlige leverandører.
- Derudover kan plejeboligers mulighed for at levere pleje i tilknyttede boliger også blive udvidet. Friplejehjem og øvrige selvejende og private plejehjem skal kunne blive specifikt godkendt til at levere pleje til de boliger, der er tilknyttet det samlede plejehjemsbyggeri, sådan disse borgere også kan modtage helhedspleje.
- Ældre skal ikke fordeles til kommunale tilbud efter en visitation. Ældre, som ikke tager aktiv stilling til valg af leverandører, skal fordeles ligeligt til hhv. offentlige og ikke-offentlige leverandører i kommunen. Dette er specielt vigtigt i forbindelse med overgang til helhedspleje i kommunerne, hvor borgere, der i dag anvender forskellige leverandører til personlig pleje og praktisk hjælp, vil skulle vælge én leverandør.

2.7. - Videreførelse af borgernes frie valg, jf. lovforslagets § 18.

Med lovforslagets § 18 foreslås hovedparten af de allerede eksisterende regler om frit leverandørvalg videreført i den kommende ældrelov, hvilket Dansk Erhverv finder positivt. På enkelte punkter forekommer det dog, at der er behov for at foretage præciseringer af bestemmelsernes rækkevidde.

Det drejer sig i den forbindelse om private leverandørers adgang til at indgå i konsortier eller at anvende underleverandører og om behovet for en skærpet vejledningspligt i forhold til borgernes frie leverandørvalg.

Dansk Erhverv anbefaler:

Af den foreslåede § 18, stk. 3, følger det bl.a., at leverandørerne *“skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje”*.

Af bemærkninger til bestemmelsen fremgår det bl.a., at *“kommunen vil skulle stille krav om, at private leverandører både skal kunne levere personlig hjælp og pleje, hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet samt genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, som led i helhedspleje for at kommunen vil kunne indgå en kontrakt med private leverandører om levering af et pleje- og omsorgsforløb”*.

Af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.11.2, fremgår det bl.a., at *“private leverandørers levering af helhedspleje skal kunne indrettes således, at mindre leverandører kan indgå i konsortier, efter gældende konkurrenceregler, eller blive underleverandører til større leverandører, ligesom de kan i dag”*. Adgangen til for private leverandører at indgå i konsortier eller at anvende underleverandører er imidlertid ikke omtalt eller udfoldet nærmere under de specifikke bemærkninger til § 18, stk. 3.

- For at klarlægge rammerne for den kommende levering af helhedspleje, er der behov for, at det også under de specifikke bemærkninger til bestemmelsen fastslås, at private leverandører kan indgå i konsortier og anvende underleverandører i forbindelse med leveringen af helhedspleje inden for rammerne af gældende konkurrencelovgivning, og at rammerne for at anvende underleverandører udfoldes nærmere, således leverandører i højere grad sættes i stand til at vurdere, hvilke samarbejdsformer, der er mulige at indgå i.
- Der er i den forbindelse navnlig behov for, at det præciseres, at bestemmelsens krav om, at leverandørerne *“skal kunne levere”* ikke er ensbetydende med, at alle de pleje- og omsorgsydelser, der udgør helhedspleje, dermed også skal *udføres* af leverandøren selv (altså af én og samme juridiske enhed), og at det således er muligt, at visse af opgaverne kan udføres af andre virksomheder, der f.eks. optræder som underleverandør for den virksomhed eller det konsortium, der har kontraktrelationen til kommunen.

2.8. - Fastsættelse af afregningspriser, efterberegning og efterregulering, jf. lovforslagets § 20, samt klageenhed.

Med lovforslagets § 20 foreslås det overordnet at indføre nye regler om fastsættelse, efterberegning og efterregulering af afregningspriser for private leverandører af helhedspleje. Dansk Erhverv har noteret sig, at der sideløbende hermed er fremsat tilsvarende regler for friplejeboligleverandører, jf. § 1, nr. 13-16, i lovforslaget om ændring af friplejeboligloven. Som følge heraf relaterer de følgende bemærkninger sig ligeledes til de tilsvarende ændringsforslag til friplejeboligloven.

2.9. - Fastsættelse af afregningspriser, jf. lovforslagets § 20.

Med lovforslagets § 20, stk. 1, foreslås det, at en kommune fastsætter sine private leverandørers afregningspriser efter godkendelsesmodellen ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud. I medfør af § 20, stk. 5, foreslås det bl.a. at give ældreministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser.

Dansk Erhverv ser på dette område et generelt behov for at ensrette de beregningsmetoder, der ligger til grund for kommunernes fastsættelse af de private leverandørers afregningspriser. Det skyldes, at kommunerne i praksis tilrettelægger deres beregninger meget forskelligt, hvilket hæmmer leverandørernes muligheder for at gennemskue den enkelte kommunes beregninger, hvilket derigennem begrænser leverandørernes muligheder for at orientere sig på markedet.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre mere ensartede beregningsregler anbefaler Dansk Erhverv, at der med henvisning til § 20, stk. 5, udstedes regler om, at afregningspriserne som udgangspunkt skal beregnes på baggrund af regnskabstal, således at det sikres, at afregningspriserne i højest muligt omfang baserer sig på kommunernes faktiske forbrug. De anvendte regnskabstal skal herefter fremskrives i overensstemmelse med den faktiske pris- og lønvikling, der er sket siden aflæggelsen af de regnskabstal, der ligger til grund for beregningerne.
- Der er endvidere behov for at udstede udtrykkelige regler om, at nationale puljemidler af relevans for ældreområdet indgår i beregningen af de private leverandørers afregningspriser.
- Der kan i øvrigt med fordel fastsættes regler om, at kommunerne skal sende beregningsgrundlaget i høring hos de private leverandører forud for fastsættelsen af afregningspriserne. Formålet hermed er navnlig at få alle relevante indsigelser mod beregningsgrundlaget frem på så tidligt et tidspunkt som muligt, og derigennem at mindske de ressourcer, der anvendes på fastsættelsen af nye afregningspriser.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af mere praktiske beregningsregler og -metoder, der i praksis kan styrke gennemsigtigheden af beregningerne samt ligestillingen af kommunale og private leverandører.

2.10. - Genberegning af afregningspriser, jf. lovforslagets § 20.

Det foreslås med § 20, stk. 3, at indføre en udtrykkelig pligt for kommunerne til at foretage genberegning af friplejeboligleverandørernes afregningspriser, jf. lovforslagets § 1, nr. 14. Genberegningen skal ifølge lovforslaget ske *“efter behov eller mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab”*.

Dansk Erhverv finder det som nævnt meget positivt, at kommunernes genberegningspligt udtrykkeliggøres. Formuleringen *“i forbindelse med årsregnskab”* er imidlertid uklar, idet den ikke fastslår, hvornår genberegningen endegyldigt skal være foretaget efter årsregnskabet's aflæggelse.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre, at formålet bag bestemmelsen opfyldes – altså, at der foretages en rettidig genberegning af afregningspriserne – anbefaler Dansk Erhverv, at der fastsættes en klar skæringsfrist for, hvornår genberegningen senest skal være foretaget. En sådan frist kunne f.eks. fastsættes til senest 30 kalenderdage efter årsregnskabet's endelige godkendelse.
- Derudover er der et konkret behov for en nærmere definition af, hvornår der løbende er *“behov”* for at foretage en efterberegning. I praksis volder det ofte vanskeligheder præcist at definere, hvornår en kommune har pligt til – i løbet af regnskabsåret – at foretage genberegning. Erfaringsmæssigt giver denne uklarhed anledning til hyppige uenigheder mellem kommunerne og deres leverandører.

For at klarlægge, hvornår kommunerne har pligt til at foretage genberegning, skal der gøres nærmere bemærkninger om, hvad der skal til for, at genberegningspligten indtræder, ligesom der med fordel kunne gives en række eksempler på, hvornår der er pligt til at genberegne afregningspriserne. Der kunne f.eks. peges på overenskomstmæssige stigninger

af de offentlige lønomkostninger, udmøntningen af nationale puljemidler, væsentligt stigende vikaromkostninger, ligesom der kunne opstilles en regel om, at der ved merbevillinger, budgetoverskridelser eller omplaceringer på de kommunale budgetter samtidig skal foretages en vurdering af, om der herved skal foretages en genberegning af afregningspriserne.

Der er samtidig behov for, at kommunerne kan pålægges en økonomisk sanktion, hvis pligten til løbende at foretage genberegning ikke overholdes. Det kunne f.eks. ske ved, at der pålægges efterbetalingskravet en mærkbar rente, hvilket navnlig skal give et incitament til, at kommunerne rettidigt foretager de nødvendige reguleringer af afregningspriserne.

2.11. - Efterregulering af afregningspriser, jf. lovforslagets § 20

Af lovforslagets § 20, stk. 4, følger det, at der indføres pligt til at foretage efterregulering af afregningspriserne, hvis det ved en genberegning viser sig, at kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ikke stemte overens med kommunens faktiske driftsomkostninger.

Dansk Erhverv anbefaler:

Som anført oven for finder Dansk Erhverv overordnet dette tiltag positivt, omend Dansk Erhverv ser en forøget risiko for de private leverandører i tilfælde af, at de bliver mødt med især et større tilbagebetalingskrav. Hvis muligheden for at kræve tilbagebetaling – som tilkendegivet af Ældreministeriet – som følge af statsstøttere reglerne er en bunden forudsætning for pligten til at foretage genberegning af afregningspriserne, er der behov for tiltag, der kan minimere risikoen for private leverandører, der bliver mødt med et tilbagebetalingskrav.

- For at minimere denne risiko anbefaler Dansk Erhverv, at der tilføjes regler om, at kommunerne – i tilfælde af, at afregningspriserne har været fastsat mere end 3 % for højt – skal tilbyde leverandørerne en afdragsordning eller anden form for ratebetaling, der spredes ud over flere kalenderår, således at det undgås, at særligt mindre leverandører presses uforholdsmæssigt og unødigt på deres soliditet.
I disse tilfælde skal det endvidere være muligt for de private leverandører at klage til den kommende vejlednings- og kontrolenhed, hvis leverandøren ikke er enig i den efterberegning, som kommunen har foretaget.
- For at minimere konkursrisikoen skal sådanne klager tillægges opsættende virkning, således at tilbagebetalingskravet ikke kan kræves indfriet, førend den kommende vejlednings- og kontrolenhed har realitetsbehandlet klagen. Dette skal navnlig forebygge de situationer, hvor en leverandør får medhold i sin klage, men hvor leverandøren - inden der er truffet endelig afgørelse - er gået konkurs. Hvis kommunen skal kunne gennemføre tilbagebetalingskravet, skal en tilsvarende besparelse også pålægges de kommunale plejehjem.
- I de tilfælde, hvor afregningspriserne har været fastsat for lavt, ser Dansk Erhverv samtidig et behov for, at efterbetalingsbeløbet pålægges renter regnet fra det tidspunkt, hvor de pågældende afregningspriser trådte i kraft. Det er i den forbindelse afgørende, at rentesatsen fastsættes tilstrækkeligt højt til at give kommunerne et klart incitament til at foretage beregningen af afregningspriserne så præcist som muligt.
Der er i disse tilfælde desuden behov for, at der fastsættes tidsfrister for, hvornår en kommune skal have foretaget efterbetaling over for de private og selvejende leverandører.

2.12. - Fast overheadsats, jf. lovforslagets §20.

Med lovforslagets § 20, stk. 6, foreslås det endvidere at give hjemmel til, at der kan indføres en fast overheadsats til brug for beregningen af afregningspriser for private leverandører af ældrepleje.

Dansk Erhverv ser overordnet positivt på forslaget, der vil reducere kompleksiteten af de beregninger, som kommunerne skal foretage i forbindelse med fastsættelse af leverandørernes afregningspriser.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Det er en afgørende forudsætning for ligestillingen af kommunale og private leverandører, at fastsættelsen af overheadsatsen sker på baggrund af en fyldestgørende og reel beregning af alle relevante, kommunale overheadomkostninger. Dansk Erhverv foreslår, at denne beregning sker på baggrund af et repræsentativt udvalgt antal kommuner, f.eks. 10-15 kommuner.
- Ved opgørelsen af datagrundlaget for en sådan beregning, skal der tages afsæt i en tilbunds gående analyse af de udvalgte kommuners konkrete og reelle overheadomkostninger. Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at kommunerne konterer deres omkostninger og organiserer deres administration meget forskelligt. Der er således et udtalt behov for at sikre, at det ved tilvejebringelsen af beregningsgrundlaget sikres, at alle relevante overheadomkostninger er identificeret og inddraget i fuldt omfang, så der kan skabes et reelt billede af de kommunale overheadomkostninger.
- Hvis der ikke foretages en sådan tilbunds gående analyse, vil der være en væsentlig risiko for, at fastsættelsen af overheadsatsen bliver misvisende, og at de private leverandører dermed ikke bliver ligestillet med de kommunale leverandører i forhold til dækningen af deres administrationsomkostninger.

2.13. - Uafhængig klageenhed for private leverandørers afregningspriser.

Af ældreaftalen følger det, at aftalepartierne er enige om, at der indføres *“en uafhængig kontrol-enhed, der skal understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet.”*

Klageenheden er imidlertid kun omtalt kort i de lovforslag, der er sendt i høring som følge af ældreaftalen. Af de generelle bemærkninger til udkast til forslag om ældreloven, jf. afsnit 3.12.3, fremgår det dog, at enhedens kompetenceområde mv. fastsættes i medfør af den allerede eksisterende § 11 b i konkurrenceloven.

Dansk Erhverv anser etableringen af klageenheden som et af ældreaftalens mest centrale punkter, idet enheden efter Dansk Erhvervs opfattelse er en helt afgørende forudsætning for, at der findes fair og lige konkurrence mellem kommunale og private leverandører af ældrepleje.

Af den grund er de private leverandørers klageadgang og klageenhedens kompetenceområde af stor betydning. Her medfører anvendelsen af den allerede eksisterende bestemmelse i konkurrencelovens § 11 b en række udfordringer for de private leverandørers retssikkerhed.

Baggrunden er navnlig, at de private leverandører, der måtte vælge at indgive en klage, ikke kan være sikre på, at enheden overhovedet vil foretage en realitetsbehandling af klagen, idet klageenheden i medfør af konkurrencelovens § 15 har mulighed for helt at afvise at undersøge eller træffe afgørelse i en klagesag. Det er selvsagt utilfredsstillende for en privat leverandør, hvis denne rent faktisk bliver underbetalt for sine pleje- og omsorgsydelser.

Dertil kommer, at det i medfør af § 11 b, stk. 3, følger, at påbud om efterbetaling ikke kan *“angå betalinger, som ligger mere end 1 år forud for den dag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.”*, hvilket er helt utilstrækkeligt i forhold til at sikre, at de private leverandører modtager en retvisende afregningspris.

Det skyldes navnlig, at skæringsfristen dermed ikke er knyttet til klagens indgivelse, hvorved klageren kan lide væsentlige tab, hvis iværksættelsen af en undersøgelse af sagen bliver forsinket eller trækker ud f.eks. på grund af behandlingen af andre klagesager, og at kommunernes beregning af afregningspriserne ofte involverer økonomiske forhold mv., der ligger mere end ét år forud det tidspunkt, hvor en undersøgelse måtte blive iværksat, og hvor det således kan vise sig, at et efterbetalingskrav strækker sig over flere år.

Særligt i forhold til friplejeleverandørers klagemuligheder rejser anvendelsen af konkurrencelovens § 11 b – under den nugældende lovgivning – desuden væsentlige hjemmelsspørgsmål.

Det skyldes, at det af udkastet til lovforslag om ændring af friplejeboligloven fremgår, at friplejeboligleverandører kan *“anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om i henhold til konkurrencelovens § 11 b at undersøge en kommunalbestyrelses beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser.”*. Dansk Erhverv forstår lovforslaget således, at det heri forudsættes, at der allerede i dag er lovhjemmel til, at friplejeboligleverandører kan indgive klage efter konkurrencelovens § 11 b. Efter Dansk Erhvervs juridiske vurdering er denne forudsætning imidlertid ikke korrekt.

Baggrunden er navnlig, at der i medfør af konkurrencelovens § 11 b skal udstedes en bekendtgørelse, som angiver, at der i forhold til det konkrete velfærdsområde er givet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen adgang til at anvende beføjelserne i § 11 b. Der er på nuværende tidspunkt ikke udstedt en bekendtgørelse med hjemmel i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, hvoraf det fremgår, at der er givet kompetence til behandling af klager om afregningspriser fastsat for friplejeboligleverandører efter friplejeboliglovens regler.

Dansk Erhverv er naturligvis bekendt med, at det i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015, jf. § 5, er anført, at *“friplejeboligleverandøren kan anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om i henhold til konkurrencelovens § 11 b at undersøge en kommunalbestyrelses beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser i henhold til denne bekendtgørelse.”*. Som konkurrencelovens § 11 b er formuleret, er dette imidlertid ikke tilstrækkeligt til, at

der kan siges at være hjemmel til, at der kan ske behandling af klager om friplejeboligleverandørers afregningspriser i medfør af konkurrencelovens § 11 b. Her kræves det som nævnt, at der er udstedt en bekendtgørelse efter § 11 b, stk. 5.

Fra et lovt teknisk perspektiv er problemstillingen således den, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 5 ikke er udstedt med lovhjemmel i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, men alene med henvisning til en bemyndigelsesbestemmelse i friplejeboligloven, jf. § 32, stk. 3, hvor der ikke er givet bemyndigelse til at foretage ændringer af konkurrencelovens regler. En sådan ændring af konkurrencelovens regler må forudsætte klar lovhjemmel i friplejeboliglovens regler, hvilket som nævnt ikke foreligger.

På denne baggrund er der således et behov for at skabe klarhed omkring lovhjemlen bag friplejeboligleverandørers klageadgang til den kommende klageenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Der er et klart behov for at sikre, at de private leverandører har krav på en realitetsbehandling af deres klager, og at klageenheden kan gå mere end ét år tilbage i forhold til undersøgelsens påbegyndelse for så vidt angår påbud om efterbetaling. Dansk Erhverv foreslår, at enheden kan gå indtil tre år tilbage regnet fra klagens indgivelse, hvilket modsvarer forældelseslovens almindelige treårige forældelsesfrist.
- Der skal tilvejebringes et klart hjemmelsgrundlag for friplejeboligleverandørers klageadgang efter konkurrencelovens § 11 b, hvilket med fordel kan ske ved udstedelse af en bekendtgørelse med hjemmel direkte i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5.

2.14. - Plejeoversigten, jf. lovforslaget § 27.

Det foreslås, at Plejeoversigten udvides med yderligere oplysninger, som vil kunne give en indikation af ikke-offentlige og offentlige plejehjems og plejeleverandørers kvalitet, hvilket som udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams, og medarbejderkontinuitet. Derudover vil der for plejehjem blive tilføjet oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper.

Dansk Erhverv anbefaler:

Kvalitetsindikatorer er centrale for at understøtte den ældres oplyste selvbestemmelse og brug af frivalgsordningen. Det bakker Dansk Erhverv op om.

- Plejeoversigten bør også indeholde indikatorer omkring sygefravær blandt personale samt mulighed for og udvalg af tilkøbsydelser.

3. Specifikke bemærkninger til udkastet til lovforslag om lokalplejehjem

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkastet til lovforslag om lokalplejehjem.

Muligheden for at etablere lokalplejehjem udgør en central del af ældreaftalen. Sammenholdt med friplejehjem, plejehjem med driftsoverenskomst, udbudte plejehjem og kommunale plejehjem har de ældre nu flere gode valgmuligheder i forbindelse med deres valg af plejebolig. Efter Dansk Erhvervs opfattelse, er der således ikke behov for at udvide borgernes valgmuligheder med yderligere etableringsformer.

Dansk Erhverv bakker fuldt op om en af de bagvedliggende motivationer bag initiativet om *lokalplejehjem* – at skabe øget transparens i økonomien. Derudover finder Dansk Erhverv det positivt, at lokalplejehjem efter lovforslaget vil skulle etableres i selskabsform, og at der med aftalen sker en adskillelse af myndighed og drift, som giver lokalplejehjemmets bestyrelse et selvstændigt ansvar for lokalplejehjemmets drift og økonomi. Dansk Erhverv har i flere år netop foreslået, at offentlige institutioner bør fremlægge regnskaber på institutionsniveau for at sikre transparens om, hvor man får mest velfærd for pengene. Det er positivt, at man nu kommer til at gøre sig erfaringer med dette i forhold til lokalplejehjemmene.

Som nævnt indledningsvist ser Dansk Erhverv meget positivt på, at der med ældreaftalen er fokus på at sikre fair og lige konkurrencevilkår for kommunale og private leverandører af ældrepleje.

Denne ligestilling er yderst relevant i forhold til kommunernes kommende mulighed for at etablere lokalplejehjem. Dansk Erhverv hæfter sig i den forbindelse særligt ved, at det fremgår udtrykkeligt af ældreaftalen, at det ikke må blive *“mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem”*.

Dansk Erhverv ser imidlertid fortsat en række konkrete opmærksomhedspunkter i forhold til at sikre fair og lige konkurrence mellem lokalplejehjem og særligt friplejehjem, således at det undgås, at lokalplejehjem gives indbyggede konkurrencefordele, der ikke kan udlignes, og som dermed netop vil kunne gøre det mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem.

I den forbindelse ser Dansk Erhverv et generelt behov for, at der gives de øvrige aktører på markedet mulighed for at klage eller på anden måde påtale skævvridende konkurrence eller adfærd fra lokalplejehjem, og at en myndighed, f.eks. Ankestyrelsen, kan træffe afgørelse om, hvorvidt der har fundet konkurrenceforvridning sted, og – hvis dette er tilfældet - påbyde lokalplejehjemmet eller den eller de relevante kommuner at ophøre med den pågældende aktivitet eller adfærd. Dette skal sikre, at der også i praksis skabes lige konkurrencevilkår mellem aktørerne på markedet.

Hvis de indbyggede konkurrencefordele ikke udlignes, kan der efter omstændighederne blive tale om ulovlig statsstøtte. Den omstændighed, at lokalplejehjemmene hører under den offentlige forvaltning, har ingen betydning for statsstøttereglerne anvendelse, idet lokalplejehjemmene befinder sig på et kommercielt marked, hvor der også findes private og selvejende leverandører.

For så vidt angår de omkostninger, som en kommune afholder i forbindelse med etableringen, driften og administrationen af lokalplejehjem ser Dansk Erhverv et klart behov for, at disse omkostninger skal indgå i beregningen af afregningspriserne for det eller de friplejehjem, der måtte være beliggende i kommunen. Dette skal sikre, at lokalplejehjem stilles lige i konkurrencen med de allerede eksisterende aktører på markedet. I modsat fald stilles lokalplejehjem ikke lige i konkurrencen med friplejehjem.

Særligt i forhold til nyopførte lokalplejehjem melder der sig en række spørgsmål i forhold til at sikre fair og lige konkurrence mellem de forskellige aktører på området, herunder særligt hvis kommunerne søger ekstern finansiering af selve opførelsen af et nyt plejehjem. Det drejer sig om kommunernes anlægsramme, deponeringspligt, sikkerhedsstillelse mv. Også her er det meget væsentligt at sikre, at det med indførelsen af lokalplejehjem ikke gøres mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem.

Det skal i den forbindelse navnlig sikres, at der ikke gives kommunerne uhensigtsmæssige kommunaløkonomiske incitamentter til at foretrække lokalplejehjem frem for f.eks. friplejehjem. Det skal også sikres, at de private investeringsmidler (f.eks. pensionskasser) ikke alene går i retning af kommunale lokalplejehjem, hvor risikoen alt andet lige er mindre end ved et nyopført friplejehjem. Sker dette ikke, vil konkurrencen mellem aktørerne på området blive skævvredet til fordel for lokalplejehjem.

I det følgende redegøres der nærmere for Dansk Erhvervs specifikke bemærkninger til bestemmelserne i lovforslaget.

3.1. - Adgangen til løbende at indskyde kapital i lokalplejehjemmet, jf. lovforslagets § 3.

Af bemærkningerne til lovforslagets § 3 fremgår det, at *“kommunalbestyrelsen vil have adgang til løbende at foretage kapitalforhøjelse ved tilsvarende at få flere aktier”*, hvorved kommunerne får adgang til løbende at indskyde ny kapital i lokalplejehjemmet.

Adgangen hertil udgør en væsentlig skævvridning af konkurrencen på området og kan give lokalplejehjem uberettigede konkurrencefordele. Det skyldes, at risikoen forbundet med at drive et lokalplejehjem i praksis vil være væsentligt lavere end den risiko, som markedets øvrige aktører løber i forbindelse med driften af deres plejeboliger.

Det er positivt, at der tages initiativer til at sikre gennemsigtighed i lokalplejehjems økonomi, så det er muligt at konstatere de økonomiske transaktioner mellem kommune og lokalplejehjem, men denne gennemsigtighed ændrer ikke på, at lokalplejehjemmet kan få konkurrencefordele, som de øvrige aktører ikke får.

Dansk Erhverv har i den forbindelse noteret sig, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 3, at: *“Alle kommunale indskud i form af likvide midler i lokalplejehjem m.v. vil skulle registreres som kommunale serviceudgifter eller helt undtagelsesvist som anlægsudgifter, jf. reglerne i det kommunale budget- og regnskabssystem.”* Dansk Erhverv ser i den forbindelse et behov for, at det i lovforslaget præciseres, at disse midler skal indgå i beregningen af afregningspriserne for friplejehjem.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre fair og lige konkurrence på området er det afgørende, at det i lovforslaget præciseres, at sådanne kapitalindskydelser skal indgå i beregningen af afregningspriserne for friplejehjem, og at dette efter omstændighederne kan give anledning til en genberegning af afregningspriserne, således at friplejehjemmet kan blive kompenseret tilsvarende for de forøgede, kommunale driftsomkostninger.

3.2. - Anvisningsret, jf. lovforslagets § 1, stk. 2.

Af lovforslagets § 1, stk. 2, følger det, at kommunerne udøver anvisningsretten til lokalplejehjem efter § 54, stk. 1, i almenboligloven.

Lokalplejehjem gives herved en konkurrencefordel, idet anvisningsretten betyder, at lokalplejehjemmet fra dag 1 stilles økonomisk, som om plejehjemmet er fuldt belagt, hvilket ved opførelsen af nye plejehjem er en helt central udfordring.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre fair og lige konkurrence bør lokalplejehjemmenes afregning afspejle den faktiske belægningsprocent, som der findes på det enkelte lokalplejehjem, så der gives lokalplejehjemmet et incitament til at øge belægningsgraden af de eksisterende pladser.

3.3. - Tilkøb, jf. lovforslagets § 2.

Af lovforslagets § 2 følger det, at lokalplejehjem kan tilbyde beboerne at tilkøbe ydelser udover, hvad den enkelte beboer har krav på efter §§ 9 og 10 i ældreloven, og at lokalplejehjem ikke må tilbyde ydelser eller udvise adfærd, der kan være konkurrenceforvridende eller indebære direkte eller indirekte statsstøtte.

Samtidig følger det af lovforslagets § 10, stk. 1, at lokalplejehjem skal indeholde et særskilt regnskab for salg af tilkøbsydelser.

Til trods for, at der herved er taget initiativ til at sikre, at der ikke sker konkurrenceforvridning i forbindelse med lokalplejehjemmenes mulighed for at levere tilkøbsydelser, er der fortsat behov for at sikre, at der allerede på et tidligt tidspunkt kan gribes ind over for den konkurrenceforvridende aktivitet, således at skadevirkningerne helt undgås eller kan begrænses mest muligt.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at minimere risikoen for at der finder konkurrenceforvridning sted i forbindelse med lokalplejehjems levering af tilkøbsydelser, skal der gives andre aktører, der har retlig interesse i spørgsmålet, adgang til at klage over den konkurrenceforvridende adfærd, ligesom der skal gives en offentlig myndighed, f.eks. Ankestyrelsen, kompetence til at gribe ind, hvis der finder konkurrenceforvridning sted.

3.4. - Inventar, jf. lovforslagets § 3.

Det følger af bemærkningerne til lovforslagets § 3, at lokalplejehjem hverken i forbindelse med omdannelse eller ved nyetablering selv skal afholde omkostninger til inventar, arbejdsredskaber mv.

Både ved nyetablering og i forbindelse med drift af allerede eksisterende friplejehjem spiller omkostninger til inventar mv. en meget væsentlig rolle. Hvis lokalplejehjem ikke har sådanne omkostninger, vil de opnå en væsentlig konkurrencefordel. Der er således behov for, at der i afregningspriserne for lokalplejehjem tages højde for, at de ikke har omkostninger til inventar mv. Sker dette ikke, vil lokalplejehjemmene – i stedet for at anskaffe sig inventar mv. – i langt højere grad kunne anvende sine økonomiske midler på selve ældreplejen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at ligestille lokalplejehjem og friplejehjem er det nødvendigt i forhold til fastsættelsen af lokalplejehjems afregningspriser, at de kommunale omkostninger til anskaffelse af lokalplejehjemmets inventar mv. modregnes lokalplejehjems afregningspriser, således at de omkostningerne hertil *ikke* indgår i beregningsgrundlag,
- På denne måde kan det undgås, at lokalplejehjem bliver kompenseret for omkostninger, som de ikke har. Kommunens omkostninger til lokalplejehjemmet skal dog indgå i beregningsgrundlaget for afregningspriserne for de friplejehjem, der måtte befinde sig i den enkelte kommune.

3.5. - Bestyrelsesvederlag, jf. lovforslagets § 5, stk. 4.

Det fremgår af lovforslaget § 5 stk. 4, at der betales vederlag til lokalplejehjemmets bestyrelsesmedlemmer med det formål "*at tiltrække bestyrelsesmedlemmer med relevante kompetencer og erfaring*".

I Dansk Erhverv mener vi, at det er positivt, at der er fokus på at sikre kompetente bestyrelser. Bestyrelsesarbejde spiller en afgørende rolle i Danmark, ikke kun i idrætsforeninger og kulturelle tilbud, men også i velfærdstilbud som skole- og daginstitutioner. Deres engagement og dedikation er kernen i sammenhængskraften i vores samfund.

Kompetente bestyrelser handler om ansvar, strategisk tænkning og økonomistyring. Med indførelse af vederlag er der en risiko for at skabe en opfattelse af, at ulønnede bestyrelser er mindre kompetente. Det kan påvirke rekrutteringen af egnede kandidater til frivillige bestyrelser negativt, hvis lønnede poster i andre sektorer tiltrækker flere på bekostning af frivillige engagementer.

Vores bekymring er, at statens signal om professionalismisme via vederlag, vil underminere det frivillige engagement og ændre forventningerne til lokalt samfundsengagement. Det er ikke blot en risiko for civilsamfundets økonomi, men også for dets værdier og sammenhængskraft på lang sigt.

3.6. - Afregningspriser, jf. lovforslagets § 9.

Af lovforslagets § 9 følger det, at ældreministeren fastsætter regler om afregning for den hjælp og støtte, som et lokalplejehjem skal levere, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overheadsats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

Ved fastsættelsen af disse regler er det navnlig afgørende, at der – ligesom for friplejeboligleverandørers afregningspriser – tages afsæt i de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger for den enkelte kommunes drift af tilsvarende tilbud. Det er dog ikke ensbetydende med, at lokalplejehjem blot skal have samme afregningspris som et friplejehjem ville have fået.

Det skyldes, at lokalplejehjemmene på visse punkter økonomisk er stillet anderledes i forhold til friplejehjem. F.eks. vil et lokalplejehjem - både ved omdannelse og nyetablering - ikke have omkostninger til inventar, arbejdsredskaber mv., ligesom lokalplejehjem som følge af det kommunale ejerskab af den eller de ejendomme, hvorfra lokalplejehjemmet drives, ikke har omkostninger til ejendomsvedligehold mv. Det er væsentligt at være opmærksom på disse forskellige for at undgå, at lokalplejehjem bliver overkompenseret set i forhold til de faktiske omkostninger, som lokalplejehjem rent faktisk har.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Ved udstedelsen af nærmere beregningsregler i medfør af lovforslagets § 9 er det helt centralt, at der ved beregningen af afregningspriser tages højde for de forhold, hvor lokalplejehjem har andre eller færre omkostninger, end hvad der ville være gældende for friplejehjem, så det undgås, at lokalplejehjem bliver overkompenseret i forhold til deres faktiske omkostninger.

3.7. - Administrative opgaver, jf. lovforslagets § 7.

Med lovforslagets § 7 fastslås det, at ældreministeren kan fastsætte regler om, at en kommune kan varetage administrative opgaver for et lokalplejehjem, herunder om lokalplejehjemmets betaling herfor.

Som det også fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, er det afgørende at sikre, at lokalplejehjem skal betale markedspris for de administrationsydelser, der overlades til kommunen. I praksis kan det imidlertid være vanskeligt at fastslå, hvad markedsprisen måtte være for de relevante administrationsydelser, ligesom dette kan give anledning til en række drøftelser mellem kommunen og f.eks. friplejehjem beliggende i samme kommune som lokalplejehjemmet.

Derfor er der også her behov for at sikre, at der løbende kan gribes ind overfor konkurrenceforvridning, der f.eks. kan finde sted, hvis lokalplejehjem aftager administrationsydelser fra kommunen til en pris, der ligger under markedsprisen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at minimere risikoen for, at der finder konkurrenceforvridning sted i forhold til kommunens varetagelse af administrationsopgaver for et lokalplejehjem, skal der gives andre aktører, der har retlig interesse i spørgsmålet, adgang til at klage over den konkurrenceforvridende adfærd, ligesom der skal gives en offentlig myndighed, f.eks. Ankestyrelsen, kompetence til at gribe ind, hvis der finder konkurrenceforvridning sted.

3.8. - Undtagelser fra selskabsloven, jf. lovforslagets § 3, stk. 2, sammenholdt med lovforslagets § 5, stk. 2

Med lovforslagets § 3, stk. 2, lægges der blandt andet op til at undtage lokalplejehjem fra selskabslovens § 140 om medarbejderrepræsentation. Videre følger det af lovforslagets § 5, stk. 2, at Ældreministeren fastsætter regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter, samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer.

Dansk Erhverv anbefaler:

- At selskabslovens § 140 finder anvendelse, idet Dansk Erhverv har vanskeligt ved at forstå formålet med at fravige selskabslovens § 140 om medarbejderrepræsentation, herunder navnlig at ældreministeren skal fastsætte antallet af medarbejderrepræsentanter. Det anbefales, at undtagelsen udgår. Hvis fravigelsen fastholdes, bør formålet med at undtage lokalplejehjem fra de almindelige regler om medarbejderrepræsentation beskrives nærmere i de specielle bemærkninger til loven, jf. lovforslagets side 36.

3.9. - Overenskomster, jf. lovforslagets § 3, stk. 3

Dansk Erhverv mener ikke, at virksomhedsoverdragelsesloven eller arbejdsretlige principper bør fraviges unødigt ved særlov på lokalplejehjem. Dansk Erhverv ser derfor positivt på, at der er lyttet til vores anbefalinger om, at virksomhedsoverdragelsesloven fuldt ud skal finde anvendelse.

Med lovforslagets § 3, stk. 3, lægges der imidlertid op til, at bestyrelsen for aktieselskabet skal sikre, at aktieselskabet er omfattet af landsdækkende overenskomster. Dansk Erhverv mener ikke, at det almindelige arbejdsretlige princip om, at arbejdsgiver selv kan beslutte at indgå overenskomster og hvilke i givet fald, skal fraviges for lokalplejehjem. Dansk Erhverv noterer sig dog, at lokalplejehjem får frit overenskomstvalg mellem landsdækkende overenskomster, som således kan være en landsdækkende overenskomst indgået med lønmodtagersiden og en privat arbejdsgiverorganisation.

4. Specifikke bemærkninger til udkast til lovforslag til ændring af friplejeboligloven

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkastet til lovforslag om ændring af friplejeboligloven:

Med det fremsendte udkast til lovforslag om ændring af friplejeboligloven lægges der bl.a. op til at fastsætte nye regler om fastsættelse, efterberegning og efterregulering af friplejeboligleverandørers afregningspriser og til at begrænse friplejeboligleverandørers muligheder for at afvise visiterede borgere.

4.1. - Fastsættelse, efterberegning og efterregulering af private leverandørers afregningspriser, jf. lovforslagets § 1.

Med lovforslagets § 1, nr. 13-16, lægges der op til at indføre nye regler om fastsættelse, efterberegning og efterregulering af friplejeboligleverandørernes afregningspriser. Disse regler er tilsvarende de regler, der foreslås indført for private leverandører af helhedspleje efter den kommende ældrelov.

Dansk Erhvervs specifikke bemærkninger til disse regler er anført ovenfor under afsnit 2.8.-2.13., hvortil der henvises.

4.2. - Begrænsning af mulighederne for at afvise visiterede borgere, jf. lovforslagets § 1.

Det følger af lovforslagets § 1, nr. 18, at friplejeboligleverandører som udgangspunkt ikke har mulighed for at afvise en borger, medmindre:

- 1) personen ikke kan tilslutte sig friplejeboligleverandørens eventuelle værdigrundlag, eller
- 2) friplejeboligleverandøren ikke vurderer at kunne levere de ydelser, som personen er visiteret til.

Rækkevidden af bestemmelsen er på flere punkter imidlertid uklar, hvilket kan få stor betydning for tilrettelæggelsen af friplejeboligleverandørernes praktiske arbejde i forbindelse med indskrivning af nye borgere, herunder særligt borgere fra andre kommuner, end den kommune, hvor det enkelte friplejehjem er beliggende.

Det skyldes navnlig, at der ved formuleringen af bestemmelsen ikke synes at være taget højde for, at friplejehjem typisk har borgere fra flere forskellige kommuner. Det følger alene af bestemmelsen, at en friplejeboligleverandør som udgangspunkt ikke kan afvise en borger, hvis der er en ledig plejebolig, men bestemmelsen eller bemærkninger hertil siger intet om, hvordan en friplejeboligleverandør skal fordele en ledig plejebolig mellem flere interesserede borgere. At indskrive én borger fremfor en anden kan ikke betegnes som en afvisning af borgeren, men alene som en tildeling til anden side. Fra dette perspektiv synes bestemmelsen svært anvendelig i praksis.

Det bemærkes i den forbindelse, at reglerne om ventelister mv., der følger af plejehjemsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014, efter Dansk Erhvervs vurdering ikke finder anvendelse på friplejeboliger, idet der i de relevante bestemmelser, jf. særligt § 9, alene fastsættes regler for "plejehjemspladser" og "beskyttede boliger" – og ikke for friplejeboliger –

samt, at bekendtgørelsen alene er udstedt i medfør af servicelovens §§ 192 og 192 a, stk. 3, og almenboliglovens § 58 e – og dermed ikke i medfør af friplejeboliglovens regler. Der ses heller ikke at være fastsat regler om ventelister mv. i friplejeboligloven eller i bekendtgørelserne udstedt i medfør af loven.

Derudover er også rækkevidden af særligt undtagelsen nævnt i nr. 2 uklar. I de kortfattede bemærkninger til bestemmelsen er der alene anført, hvad der *ikke* kan danne grundlag for bestemmelsen anvendelse, mens der ikke er gjort nogle bemærkninger om, hvad der positivt kan lægges til grund for afvisning af en borger i medfør af bestemmelsen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- I forlængelse heraf påpeger Dansk Erhverv mere principielt, at det er en meget væsentlig forudsætning for friplejeboligleverandørerne, at de (fortsat) kan indgå aftaler med andre kommuner end beliggenhedskommunen om indskrivning af en eller flere borgere. Denne mulighed har meget stor betydning for friplejehjem bl.a. i forhold til vedvarende at sikre mest muligt belægning af friplejehjemmets plejeboliger, hvilket har meget stor betydning for det enkelte friplejehjems økonomi, ligesom den er en nødvendig forudsætning for borgernes frie valg af plejebolig.
- Dansk Erhverv ser i forlængelse af den foreslåede bestemmelse derfor et klart behov for at bevare friplejehjemmenes muligheder for at kunne indgå aftaler med andre kommuner, hvorfor der er et tilsvarende behov for at skabe klare rammer for bestemmelsens anvendelse i praksis.
- For så vidt angår undtagelsen i bestemmelsens nr. 2, foreslår Dansk Erhverv, at der tilføjes lovforslaget bemærkninger om, hvad der *kan* udgøre et grundlag for anvendelsen af bestemmelsen, og at der gives en række konkrete eksempler på tilfælde, hvor bestemmelsen finder anvendelse. Uden en sådan præcisering af anvendelsesområdet, vil bestemmelsen blive meget vanskelig at anvende i praksis.

5. Specifikke bemærkninger til udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkast til forslag til lov om ældretilsyn.

5.1. - Den gode implementering starter hos Ældreministeriet.

Det er vigtigt, at ældretilsynet fra Ældreministeriets side klædes på til at administrere de nye regler ensrettet. Der kan let opstå forskellige fortolkninger hos de enkelte ældretilsyn, hvilket kan imødegås ved at udbrede best-practice eksempler og udstede klare vejledninger for tilsynspraksis i god tid inden, at reglerne træder i kraft.

5.2. - Ansvar for ældretilsyn, jf. lovforslagets § 3.

Ansvar for at varetage funktionen som ældretilsyn vil påhvile kommunalbestyrelsen i de kommuner, der vil blive udpeget af ældreministeren. Kommunalbestyrelsen i de pågældende kommuner vil dermed få myndighedsansvaret og det politiske ansvar for udførelsen af opgaven som ældretilsyn.

Ældreministeriet vurderer selv, at der i forbindelse med forankringen af ældretilsyn i et mindre antal kommuner, vil skulle tages højde for at sikre uafhængighed og uvildighed i tilsynet. Det er positivt, at den enkelte kommune ikke skal føre tilsyn med egne plejeenheder eller plejeenheder i beliggenhedskommune for tilsynet, som det er tilfældet i dag.

Dansk Erhverv anbefaler:

Selvom udvalgte kommuner, med ansvar for ældretilsynet, ikke skal føre tilsyn med egne tilbud, vil der stadig være en udfordring med at sikre uafhængighed og uvildighed i tilsynet. Det kommunalt forankrede ældretilsyn kan have en tilbøjelighed til at favorisere andre kommunale tilbud.

- Ældretilsynet bør forankres uden for kommunal organisering, myndighedsansvar og politisk ansvar. Ældretilsynet bør forankres ved en statslig enhed uden for den kommunale organisering, f.eks. Sundhedsstyrelsen. Det vil styrke uafhængighed og uvildighed i ældretilsynet.

5.3. - Et risikobaseret og reaktivt ældretilsyn inden for en periode på 5 år, jf. lovforslagets § 7.

Med den foreslåede § 7 vil det blive muligt at foretage risikobaseret ældretilsyn. Dansk Erhverv bakker op om, at tilsynsbesøg og tilsyn foretages ud fra en risikovurdering med henblik på at bruge ældretilsynets og plejeenhedernes ressourcer mest optimalt.

Det noteres i lovforslaget, at en risikomodel for at foretage ældretilsyn forventes udarbejdet med relevante faktorer og parametre i form af tilgængelige data på Plejeoversigten, som f.eks. medarbejdergennemstrømning, lederskifte, sygefravær blandt personalet m.v.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Rette parametre skal udvælges i udviklingen af en risikomodel med henblik på at identificere plejeenheder, hvor et risikobaseret tilsyn vil være relevant. Dansk Erhverv bidrager gerne til udviklingen af denne model.

5.4. - Tilbage melding på tilsyn, jf. lovforslagets § 7.

Den foreslåede bestemmelse med § 7, stk. 4 vil indebære, at ældretilsynet vil skulle give en mundtlig og skriftlig tilbage melding til plejeenheden på tilsyn.

Dansk Erhverv anbefaler:

Tilsynsrapporter om den enkelte plejeenhed har stor betydning, da borgere orienterer sig i disse ved valg af plejetilbud. Derfor vil retvisende tilsynsrapporter være grundlaget for, at borgeren vælger det pågældende tilbud. Derfor er det centralt, at den enkelte plejeenhed inddrages i en høringsproces med ældretilsynet under udarbejdelsen af tilsynsrapporten inden den offentliggøres. Det skal medvirke til, at plejeenhedens retssikkerhed styrkes og, at tilsynsrapporten er retvisende og nuanceret.

- I loven bør der indføres regler om tilrettelæggelse og gennemførelse af ældretilsynet. Ligeså bør Ældreministeriet udgive en vejledning med en udtømmende beskrivelse af høringsprocessen for ældretilsynet.
- Ældreministeriet bør også sikre effektiv opfølgning på tilsynets varetagelse af deres opgaver.

5.5. - Samtilsyn på plejehjem, jf. lovforslagets § 8.

Med lovforslagets § 8 foreslås det, at tilsyn med plejehjem m.v. vil skulle udføres sammen med andre relevante tilsynsmyndigheder (samtilsyn) i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.

Dansk Erhverv anbefaler:

Dansk Erhverv finder det positivt, at flere tilsyn sammentænkes med henblik på at give et mere koordineret og holistisk tilsyn. Men hvis samtilsynet skal realiseres i praksis, vil det være nødvendigt at udvikle en vejledning, som samtilsynet skal arbejde under.

- Der er behov for en national vejledning for samtilsynet, som beskriver vægtningen mellem de forskellige tilsyn med henblik på at afklare hvilket tilsyns vurdering, som har forrang. Det skal sikre sammenhæng mellem de forskellige tilsyn.
- Det bør noteres i lovgivningen, at tilbage meldingen fra samtilsynet til plejeenheden skal være koordineret mellem tilsynene, således samtilsyn bliver et reelt samtilsyn og ikke et samtidigt tilsyn.

5.6. - Vurdering af kvalitet i helhedsplejen, jf. lovforslagets § 9.

Det beskrives, at vurderingen af kvaliteten i helhedsplejen vil basere sig på ældretilsynets løbende tilsynsviden- og praksis og et vurderingskoncept, som vil blive udviklet frem imod idriftsættelsen af ældretilsynet den 1. juli 2025, og som vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Det foreslås desuden, at ældreministeren vil få bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Dansk Erhverv anbefaler:

Et fagligt og ensrettet ældretilsyn er centralt for at skabe retvisende tilsynsvurderinger på tværs af både plejeenheder, kommuner og hele Danmark. Det stiller krav til både den tilsynsførende, dennes faglighed samt ældretilsynets grundlag for vurdering.

- For at skabe et objektivt og kvalificeret ældretilsyn skal ovenstående vurderingskoncept være baseret på faglighed og ensrettet metodik. Det vil tilvejebringe en ensartethed på tværs af ældretilsyn, kommuner og plejetilbud. Samtidig er der også behov for at begrænse antallet af målepunkter, således ældretilsynet bliver målrettet centrale faktorer, og at praksissen for tilsynet ikke bliver for omfattende. Dansk Erhverv bidrager gerne hertil.
- Dansk Erhverv gør desuden opmærksom på, at der kan være forskelle på plejeenheder. Det kan være både geografiske, faglige, målgruppespecifikke forskelle m.v. Derfor skal det være muligt for tilsynsførende at afvige målepunkter i det kommende vurderingskoncept, hvis tilsynsførende vurderer, at bestemte målepunkter ikke er relevante hos det pågældende tilbud.
- Dansk Erhverv gør opmærksom på, at ældretilsynets tilsynsviden- og praksis kontinuerligt skal sikres, således de tilsynsførende har de nødvendige kompetencer til at forstå den kontekst, som de måtte foretage tilsyn i. Det kan f.eks. ske gennem kvartalsvise møder med plejeenheder på området med fokus på videns- og praksis udveksling eller opkvalificeringsforløb hos f.eks. sundhedsstyrelsen.

5.7. - Oplysningspligt for ældretilsynet, plejeenheden og den stedlige kommunalbestyrelse, jf. lovforslagets §§ 12-14.

Det foreslås med §§ 12-14 at fastsætte regler om oplysningspligt for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og plejeenhedens stedlige kommunalbestyrelse. Det foreslås, at den enkelte plejeenhed, efter anmodning fra ældretilsynet, er forpligtet til at videregive oplysninger, som ældretilsynet måtte vurdere som nødvendige for, at ældretilsynet kan vurdere kvalitet i helhedsplejen.

Dansk Erhverv anbefaler:

Dansk Erhverv bakker op om, at ældretilsynet skal kunne foretage et retvisende tilsyn af plejeenheden. Men der vil være behov for at beskrive den information, som ældretilsynet kan anmode om. Hvis ikke der er en fast ramme for dette, kan der opstå tilfælde, hvor den enkelte plejeenhed anmodes om at viderebringe omfattende mængde oplysninger, som vil være i modstrid med ældrereformens vision om mindre dokumentation og kontrol.

- Der skal udarbejdes en liste over den specifikke information og informationens form, som ældretilsynet kan anmode plejeenheden om.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: aeldretvaer@sm.dk

Høringssvar vedr. udkast til ældrelov og lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem

Danske Patienter takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. udkast til ældrelov samt lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem, som udmønter dele af de lovgivningsmæssige elementer i aftalen om en ældrereform fra foråret.

Grundlæggende støtter vi intentionen om at sikre en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkeltes aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpethed og tid til omsorg og nærvær, ligesom vi finder det positivt, at selvbestemmelse for den ældre og tæt samspil med pårørende og civilsamfund har fået plads som bærende værdier i lovforslaget.

Vi har imidlertid også en række bekymringspunkter over for forslaget om en særskilt ældrelov, hvormed det fremadrettet bliver borgerens alder og ikke behov, som er styrende for, hvilken lovgivning de tildeles hjælp ud fra. Ældreloven kan i vores optik skabe uhensigtsmæssige snitfladeproblematikker, som – hvis man ikke tager højde for dem – i værste fald kan stille borgere værre end i dag.

Nedenfor vil vi indledningsvist kommentere vores overordnede bekymringer om risikoen for – endnu mere – usammenhængende forløb. Dernæst vil vi komme med vores betragtninger til lovforslagets elementer inddelt under hver af de tre bærende værdier.

Risiko for at falde mellem to eller flere stole

I Danske Patienter er vi bekymrede over de snitfladeproblematikker, en ny ældrelov potentielt kan medføre, fordi det i mange tilfælde er uklart, hvor man hører til. Mange mennesker, som hører til målgruppen for den nye ældrelov, oplever i forvejen usammenhængende forløb. Vi vil gennemgå de for os at se største risici for snitfladeproblematikker nedenfor.

Ældre- og sundhedsområdet hænger tæt sammen

Det er helt centralt for os at påpege, at ældre- og sundhedsområdet er uadskillelige. Alligevel er det vanskeligt at få øje på den tætte kobling mellem de to områder i lovudkastet. Alderdom er ikke ensbetydende med sygdom, men det er vigtigt at have for øje, at en stor del af den ældre befolkning lever med en eller flere sygdomme, som gør, at de har behov for sundhedsfaglige indsatser.

Dato:
19. september 2024

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
sr@danskepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/6

Af lovforslagets § 2, stk. 1 fremgår det, at loven finder anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen og har behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med personens aldring.

Ældrelovens målgrupper dækker således både ældre, som har aldersbetinget nedsat funktionsevne og ikke lever med sygdom, men også ældre, som lever med sygdom – herunder f.eks. dødelig progredierende hjernesygdom såsom demenssygdom. Indsatser som fysisk træning, rehabilitering og kognitiv træning, som potentielt kan leveres under ældreloven, påvirker symptomer og kan sinke sygdomsudvikling, hvorfor de kan betragtes som egentlig behandling.

Side 2/6

Service lov eller ældrelov for personer under folkepensionsalderen

Med lovforslagets § 2, stk. 2 lægges der op til, at ældreloven også gælder personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter loven. Af bemærkningerne fremgår det, at alder i vurderingen af borgerens samlede livssituation skal tillægges betydelig vægt, og at undtagelsesbestemmelsen alene forudsættes anvendt ift. personer, der med rimelighed kan betegnes som "ældre", selvom de ikke har nået folkepensionsalderen.

Vi mener, at denne formulering er meget uklar og potentielt vil medføre markant geografisk ulighed i kommunernes praksis med at vurdere, om borgerne med rimelighed kan betegnes som ældre – og dermed hvilken hovedlov, de tildeles hjælp inden for. Selvom hensigten med bestemmelsen tilsyneladende er relativt afgrænset, frygter vi, at bestemmelsen – som den er formuleret nu – kan medføre betydelige negative konsekvenser for mennesker med kroniske sygdomme, som ikke bør være omfattet af ældreloven, og som i værste fald ikke får den hjælp og støtte, de har brug for. Derfor bør det fremgå direkte af lovtæksten, at mennesker med kronisk sygdom, som er omfattet af kapitel 16 i serviceloven, altid vil være omfattet af servicelovens bestemmelser og ikke ældrelovens. Det er vigtigt for at sikre, at mennesker med kronisk sygdom ikke falder mellem to stole i det kommunale system og vurderes ud fra en aldersbetinget lovgivning.

Palliation er fraværende i ældreloven

Vi undrer os over, at palliation og palliativ indsats er fraværende i hele lovforslaget. Det er særdeles uheldigt, når man tager i betragtning, at en del af de borgere, som bor på plejehjem eller modtager kommunal sygepleje har behov for en palliativ indsats ifm. en livstruende sygdom. Det er vigtigt, at der er kapacitet og kompetencer til at afdække behovet for og til at varetage en palliativ indsats de aktuelle steder, ligesom sundhedspersonalet skal have palliative kompetencer. Derfor bør palliation/en palliativ indsats indarbejdes i lovtæksten, så det fremgår tydeligt, at borgere med behov skal sikres ret til en palliativ indsats.

Risiko for nedprioritering af forebyggende indsatser

Der lægges op til, at lovkravet om forebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i specifikke alderskriterier afskaffes, og at kommunerne vil være forpligtede til at arbejde forebyggende i form af en generel forebyggende indsats.

De forebyggende hjemmebesøg er et vigtigt sikkerhedsnet, som gør det muligt at opspore sygdom og funktionstab, og selvom kommunerne forsat vil have en forpligtelse til opsøgende indsatser, når der vurderes at være et forebyggelsespotentiale, mener vi, det er nødvendigt at understøtte forebyggelsesområdet af klare retningslinjer for at undgå, at det bliver nedprioriteret i kommunerne.

I forlængelse heraf bør kommunernes forpligtelse til at yde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer blive videreført i ældreloven. Alternativt bør det fremgå tydeligt, at kommunernes forpligtelse i serviceloven forsat gælder personer, der fremover kun vil være omfattet af ældreloven.

Den ældres selvbestemmelse

Det er positivt, at den ældres selvbestemmelse står som et bærende princip. Dog bemærker vi, at ældrelovens løfter herom kræver flere ressourcer til ældreområdet, bl.a. i form af mere tid i hjemmeplejen. Hvis man reelt vil sikre, at borgerne kan udøve mere selvbestemmelse, er det nødvendigt, at kommunerne forpligter sig til at skabe rammerne for det i den lokale ældrepleje.

Det indebærer også, at der skal vejledes tydeligere om anvendelsen af plejetestamenter, så det er klart for både borgere, pårørende, medarbejdere og ledere, hvad plejetestamentet kan forventes at blive brugt til i den fremtidige pleje. Herunder skal det være tydeligt, at et ønske i et plejetestamente ikke nødvendigvis kan lade sig gøre i praksis, og at medarbejderne og lederne understøttes i at implementere plejetestamenter i praksis.

Borgerens retssikkerhed

Det bekymrer os, at klageadgangen med forslaget om få, rummelige pleje- og omsorgsforløb bliver stærkt begrænset, i og med det ikke er tydeligt defineret, hvad de enkelte forløb indeholder, og at det kan være svært for borgere og pårørende at vurdere, om de er enige i visitationen. Det fremgår, at vurderingen af, om en person er omfattet af ældreloven, vil skulle foretages af kommunalbestyrelsen, og at borgeren – hvis vedkommende ønsker at klage – vil kunne klage til kommunen over kommunens administration og ikke til Ankestyrelsen. Det er ikke alene kritisk for borgerens retssikkerhed, men stiller også medarbejdere og ledere i en svær situation.

Det bør præciseres i lovgivningen, hvordan man lokalt bør forholde sig til, hvis borgeren, pårørende og medarbejdere ikke er enige i forløbets indhold.

Tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund

Pårørende skal anerkendes i egen ret og sikres relevant støtte

Det er positivt, at tæt samspil med pårørende står som et af de bærende principper i ældreloven, og at pårørende skal inddrages mere og bedre. Pårørende besidder unik viden om deres nærtstående samt dennes udfordringer og behov, som er vigtig for personalet, og de er en vigtig støtte for den nærtstående. Selvom de pårørende gerne vil hjælpe og allerede gør det, er det særdeles vigtigt at huske på, at pårørende ikke er en uendelig ressource, som man kan udnytte.

Pårørende kan være mennesker i krise og har ofte mange opgaver i rollen som pårørende. Derfor bør støtte til pårørende og konkrete forslag til støttemuligheder skrives ind i ældreloven med henblik på at værne om de pårørendes trivsel. Desuden bør der med ældreloven sikre, at pårørende anerkendes i deres egen ret, hvilket bl.a. indebærer en forpligtelse for personalet til at involvere pårørende, så deres ønsker og ressourcer – og eventuelle behov for støtte – afklares.

I forlængelse heraf bør en række forhold tydeligt fremgå: For det første, at pårørenderollen er frivillig og ikke kan pålægges de pårørende. For det andet, at pårørende er forskellige og har forskellige ressourcer og behov for støtte. For det tredje, at ikke alle borgere har pårørende, og at det ikke er alle pårørende, der ønsker at hjælpe.

Pårørende skal sikres bedre aflastning og afløsning

Der lægges op til, at kommunalbestyrelsens eksisterende forpligtelse til at tilbyde aflastning og afløsning videreføres i ældreloven. Hertil bemærker vi, at der i høj grad er rum for forbedring og øget pårørendeinddragelse i de eksisterende tilbud. Derfor bør det fremgå af § 16, at tilbud om aflastning og afløsning skal tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte families situation og behov.

Orlov for pasning af døende (plejeorlov)

Af afsnit 3.19 fremgår det, at reglerne om pasning af døende videreføres i ældreloven. Den nuværende lovgivning har dog en række svage punkter, som medfører urimelige forhold for både de døende og pårørende, og derfor bør der med ældreloven foretages en indholdsmæssig lovændring, som skal give pårørende bedre rettigheder til plejeorlov for at give nærvær i den sidste tid. Det indebærer to ændringer.

For det første bør loven ændres, så der er mulighed for fortsat plejeorlov for den pårørende, når den nærtstående har et endeligt ophold på hospice. I dag har pårørende ikke ret til plejeorlov, når deres alvorligt syge nærtstående indlægges på hospice, hvor formålet er en indlæggelse i den sidste tid af livet – noget, der også gør sig gældende ved blivende ophold på plejehjem, i plejebolig eller på sygehus. Det er paradoksalt, at hensigten med plejeorloven bl.a. er at skabe mulighed for nærvær i den sidste tid og forbedre livskvaliteten for den uhelbredeligt syge med udgangspunkt i omsorg og lindring, samtidig med, at det fremgår af loven, at orloven skal afbrydes ved indlæggelse på sygehus eller hospice.

For det andet bør ældreloven skabe rammerne for en rimelig og ensartet praksis, så plejeorloven ikke inddrages, hvis der er behov for et midlertidigt ophold på hospice eller sygehus undervejs i et sygdomsforløb. I dag stopper kommunerne ofte orloven i forbindelse med, at den alvorligt syge nærtstående kommer på hospice, uden de konkret vurderer, om opholdet er midlertidigt. Det til trods for, at pårørende efter gældende lovgivning har mulighed for at fortsætte plejeorloven, når det gælder et midlertidigt ophold. Behovet for midlertidig indlæggelse eller ophold på hospice kan f.eks. opstå, hvis den nærtstående har brug for smertelindring eller specialiseret hjælp, som kommunen ikke kan tilbyde – også selvom familien har planlagt, at den nærtstående skal dø hjemme.

Orlov for pasning af nærtstående med handicap eller alvorlig sygdom (pasningsorlov)

Det fremgår ikke af høringsmaterialet, at der er påtænkt ændringer i lovgivningen om pasningsorlov i forbindelse med ældreloven. Alligevel mener vi i Danske Patienter, at man med ældreloven bør forbedre den eksisterende lovgivning. Det indebærer to ændringer.

Side 5/6

For det første bør man se på administrationen af fuldtidskravet, som er blevet for snæver. I dag er det et krav for pasningsorlov, at plejebehovet svarer til et fuldtidsarbejde. I praksis betyder det, at kommunerne baserer deres afgørelser på vurderinger af, hvor mange minutter den pårørende bruger på at hjælpe sin nærtstående. Som resultat heraf vurderer kommunerne ofte, at behovet ikke kan sidestilles med et fuldtidsarbejde. Det er i vores optik en praksis, som hverken tager hensyn til familien som helhed eller til samspillet mellem den nærtstående og pårørende, og administrationen af ordningen stemmer ikke overens med den virkelighed, borgerne befinder sig i.

For det andet bør nærtstående, som får tilbagefald af sygdom, sidestilles med nærtstående, som får to forskellige alvorlige sygdomme eller to forskellige typer sygdom inden for samme sygdomsgruppe, f.eks. to typer af kræft. I dag kan pårørende ikke få pasningsorlov, hvis den nærtstående får tilbagefald af en sygdom, men det kan de, hvis der er tale om en anden sygdom eller type.

Fokus på synergier i samarbejdet med civilsamfund

Danske Patienter finder det meget positivt, at samspil med civilsamfundet står som et bærende princip i ældreloven. Civilsamsfundsorganisationer udbyder en lang række aktiviteter, som gør en positiv forskel for mennesker, der har brug for hjælp. De tilbud, organisationerne udbyder, kan bl.a. være med til at øge den enkelte borgers livskvalitet og helbred, så der er et stort potentiale i at tænke civilsamfundet mere ind på ældreområdet.

Dog bemærker vi, at det i ældrelovens § 7 kun er frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet, som fremhæves. I lyset af, at mange ældre mennesker lever med kronisk sygdom, bør organisationerne på sundhedsområdet, herunder patient- og pårørendeforeningerne, også tænkes ind.

Det er positivt, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at de udførende medarbejdere bør have fokus på forebyggelse af ensomhed og social isolation og deraf afledt risiko for tab af funktionsevne, f.eks. ved at henlede borgerens opmærksomhed på relevante tilbud om deltagelse i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber i regi af frivillige organisationer samt aktiviteter og tilbud i frivilligt regi, som har fokus på f.eks. fysisk aktivitet. De udførende medarbejdere spiller nemlig en central rolle i at informere om og bygge bro til tilbud i civilsamfundet, som kan hjælpe den enkelte borger.

Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse

Behov for tydelighed omkring faglige kompetencer

Danske Patienter anerkender ønsket og intentionen om at møde medarbejdere og ledere med tillid til deres faglighed og kompetencer. Ikke desto mindre står ældreområdet over for nogle store udfordringer med høj medarbejderomsætning og en stor andel ufaglært personale. Derfor mener vi fortsat, der er behov for at stille krav til medarbejdernes faglige kompetencer. Det indebærer bl.a., at begreber som kontinuitet, tværfaglighed, helhedsorienteret og selvbestemmelse, som ifølge lovforslaget skal være rammen for kvalitet i helhedsplejen, skal defineres klart, så det er tydeligt, hvad det stiller af krav til medarbejdernes faglighed.

Side 6/6

Rehabilitering

Der lægges op til, at kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde rehabiliteringsforløb vil blive en integreret del af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Det er bekymrende, at kommunernes forpligtelse til at tilbyde rehabiliteringsforløb bortfalder, da der ikke kan sættes lighedstegn mellem et målrettet rehabiliteringsforløb og en indsats, der er tilrettelagt rehabiliterende. Samtidig er det problematisk, at lovforslaget ikke omfatter den psykosociale og kognitive funktionsevne, men kun genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse. Endelig bør forpligtelsen til at tilbyde systematisk vedligeholdende træning som beskrevet i serviceloven videreføres i ældreloven.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

Ældreministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

16. september 2024

Hørings svar til udkast til forslag til lov om lokalplejehjem

Dansk Sygeplejeråd takker for muligheden for at afgive hørings svar til udkast til forslag til lov om lokalplejehjem.

Frisættelse af plejehjemsområdet har potentiale, men åbner ikke mange nye muligheder

Etableringen af en ny type plejehjem kan indeholde muligheder ved bl.a. at lade lokalområdet tage del i forvaltningen samt skabe et større ledelsesrum. Dog må vi samtidig gøre opmærksomme på, at mange af de muligheder, man vil opnå med etableringen af en ny type plejehjem, allerede er indeholdt i de plejehjemstyper, man har i dag. Her kan eksempelvis nævnes muligheden for at drive plejehjem med en bestemt profil.

Vi vil derfor mene, at de samme mål langt hen ad vejen kan opnås ved de plejehjemstyper, man har i dag ved f.eks. at skabe gode betingelser for ledelse (f.eks. mindske ledesspændet og øge mulighederne for kompetenceudvikling) eller ved at omlægge nogle af de kommunale plejehjem til friplejehjem.

Tilkøbsydelser kan skabe ulighed i sundhed

I Dansk Sygeplejeråd er vi bekymrede for, at det vil skabe ulighed i sundhed at øge mulighederne for tilkøbsydelser jf. §2 og §14, hvis ressourcestærke ældre får mulighed for at tilkøbe ydelser, som ældre med færre ressourcer ikke har adgang til.

Det er væsentligt, at lokalplejehjem ikke udbyder tilkøbsydelser, som bør være en del af de ydelser, der tilbydes kommunalt. Det kan eksempelvis være fællessang og sociale aktiviteter. Det vil ikke være rimeligt, hvis nogle ældre er afskåret fra denne type af aktiviteter, fordi de ikke har råd til at deltage.

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30
DK-1250 København K

mandag-torsdag 9.00-16.00
fredag 9.00-15.00

Tlf: +45 33 15 15 55

www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Behov for særlig opmærksomhed på faglighed bl.a. i ledelsen

I oprettelsen af en ny type plejehjem fremgår det af §5 stk. 2, at "ministeren sætter krav til sammensætningen af bestyrelsen". Her bør der være en særlig opmærksomhed på tilstedeværelsen af faglighed i ledelsen på grund af den store betydning for bl.a. kvalitet, patientsikkerhed og arbejdsmiljø.

Ordentlige løn og arbejdsvilkår skal sikres

Ved oprettelsen af lokalplejehjem er det væsentligt, at der sikres ordentlige løn- og arbejdsvilkår for ledere og medarbejdere ved indførelsen af arbejdsklausuler med krav til bl.a. kvalitet, arbejdstid og arbejdsmiljø. Det er også en forudsætning, at kommunen kontrollerer overholdelsen, så man bl.a. undgår løndumping på plejehjemsområdet. Dette bør også sikres for ikke at skævvride rekrutteringssituationen i sammenligning med øvrige typer af plejehjem i kommunen.

Dansk Sygeplejeråd ser frem til at fortsætte dialogen og samarbejdet om udviklingen af ældreområdet. Vi står altid til rådighed for opklarende spørgsmål til dette høringssvar og om udviklingen af ældreområdet generelt.

Med venlig hilsen

Harun Demirtas
1. næstforperson i Dansk Sygeplejeråd

Høringssvar vedr. udkast til ældrelov, ældretilsyn og lokalplejehjem

Dansk Sygepleje Selskab (DASYS) er ikke på den udsendte høringsliste, men har alligevel fået mulighed for at afgive høringssvar. Dansk Sygepleje Selskab (DASYS) repræsenterer 32 sygeplejefaglige selskaber. I dette høringssvar er der særligt bidrag fra de kommunale sygeplejersker.

Vi har i vores høringssvaret lagt vægt på at præcisere, hvad vi opfatter, ældreloven, tilsyn og lokalplejehjem er og ikke er, og hvad det indebærer for ældreplejen.

Generelle bemærkninger

Generelt er vi både forbløffet og kritisk over for, at ældreloven alene er en SOCIAL LOV, der **IKKE giver lovhjælp til at visitere til sygepleje** hverken den grundlæggende eller specialiseret sygepleje. De fleste ældre, der har behov for hjælp, har også behov for sygeplejeinterventioner enten de forebyggende, sundhedsfremmende, rehabiliterende, behandelende eller lindrende interventioner.

(Sygepleje er en omsorgsindsats rettet mod den enkelte person og dennes behov i forhold til deres sundheds- og sygdomstilstand og egenomsorgskapacitet. Sygeplejeinterventionen kan være sundhedsfremmende, forebyggende, rehabiliterende, behandelende eller lindrende og er ofte komplekse interventioner, der f.eks. både er rehabiliterende, forebyggende og behandelende på samme tid).

Den manglende samtænkning med sundhedsloven betyder at hjælpen til den enkelte borger i ældreplejen skal ske ud fra forskellige lovgivninger. Dette vil øge den bureaukratiske udfordring markant.

Et mål med færrest mulige personer i den ældres hjem, vil ikke kunne understøttes af denne lov, tværtimod, idet de fleste ældre med behov for hjælp også vil have behov for sygeplejepersonale. Vi mener endvidere, at det er tvivlsomt, om loven understøtter skabelsen af attraktive arbejdspladser i ældreplejen, når pleje og omsorgen alene skal være socialfaglig.

Ældre borgeres sundhedstilstand er dekoblet ældreloven

Udkastet til ældrelov præciserer ældreloven som en almen SOCIALlov med fokus på det almene og det sociale. Ældreloven er ikke en samtænkning af serviceloven og sundhedsloven, tværtimod er sundhed frakoblet ældreloven, som alene retter sig mod den generel alderdomssvækkelse og udelukkende omfatter hjælp relateret til funktionsevnetab.

Formålet med loven er at forbygge problemer grundet aldersbetinget funktionstab. Formålet er ikke at give pleje- og omsorg i forhold til den ældres egenomsorgssvigt, sundheds- eller sygdomstilstand.

En socialbaseret afgrænsning af ældreloven fremstår umiddelbart enkelt og lige til, men vil i praksis skabe organisatoriske barrierer for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Den population af ældre, der har behov for pleje og omsorg, er ofte skrøbelige og multisyge med komplekse sygdomsforløb, med et behov for sundhedsfaglige indsatser efter sundhedsloven samtidig med indsatserne efter ældreloven.

Målgruppen, behov er relateret til funktionstab ikke sundheds- og sygdomstilstande

Målgruppen er i lovudkastet beskrevet som personer, der har nået folkepensionsalderen, og som har behov for en indsat til at *understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov.*

I lovudkastet italesættes målgruppen alene socialfagligt og præciseres som ældre med funktionstab (handicap), og som har behov for støtte til at genvinde funktionsevnen.

Med en socialfaglig forståelse af målgruppen skabes rammevilkår, hvor det ikke er hensigten at de ansatte skal identificere og handle på de ældre borgeres basale eller specielle sundhedsbehov, men alene identificere og handle på den ældres aldersbetinget funktionstab.

Med afsæt i denne lov vil en ældre borger, der har nedsat motorisk funktion efter stroke sandsynligvis kunne få hjælp til genoptræning af funktionsevnen, men ikke hjælp i forhold til ændringer af egenomsorgskapaciteten, sundhedstilstanden eller skrøbeligheden. Det vil forde at den ældre i tillæg, vil have behov for sundhedsfaglige indsatser efter sundhedsloven i form af sygepleje.

Denne afgrænsning af målgruppen vil antagelig ikke opleves sammenhængende eller meningsfuldt af de ældre borgere eller de ansatte, og vil sandsynligvis også være svær at få til at fungere som en helhedsorienteret indsats i praksis. F.eks. er den pleje og omsorg beboere på plejehjem har brug for (kerneydelsen) først og fremme grundlæggende sygepleje.

Former for indsatser

Ifølge ældreloven skal kommunerne tilvejebringer to former for indsatser: Generel forebyggende indsatser og såkaldt helhedspleje.

Det er positivt, at den forebyggende indsats skal styrkes, men problematisk at det forebyggende alene relaterer sig til tab af den aldersrelateret funktionsevne. Den forebyggende indsat retter sig ikke mod sygdomsforebyggelse, forebyggelse af sygdomsforværring eller sundhedsfremme.

Vi oplever, det er positivt, at den såkaldte helhedspleje skal tilrettelægges som sammenhængende og rummelige forløb og ikke som enkelttydelser. Det er ligeledes positivt, at hjælpen skal tilrettelægges med afsæt i den ældres selvbestemmelse og med færrest mulige hjælpere i hjemmet. Det sidste vil kun være muligt, når behovet for hjælp alene omfatter alderdomssvækkelse og ikke behov i forhold til sundhed og sygdom. Generelt mener vi, det er problematisk at tale om helhedspleje, når den hjælp den ældre kan få, ikke retter sig mod den ældres samlede livssituation i forhold til sundhed, sygdom og egenomsorg.

Selvom der tales om tværfaglighed, så ekskluderes såvel de grundlæggende som de specialiseret sygeplejeindsatser.

Specifikke kommentarer

- Vi er bekymret for, om brugen af private udbudsordninger kan skabe udfordringer mellem ressourcetsvage og ressourcestærke borgere. Det frie valg, kan betyde, at borgere med flere ressourcer, har bedre mulighed for at træffe valg om pleje og omsorg.
- **§ 10 stk. 3, Tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning.** Hvis dette skal realiseres og bureaukratiet skal mindskes, så bør skriftlig afgørelse ikke være nødvendige fordi borgerens behov ændrer sig.
- **§ 17. Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje.** Her vil det være afgørende at afklare, hvordan

det midlertidige ophold skal dette finansieres; er det gratis for borgeren eller må kommunerne opkræve for husleje, kost m.m., og hvordan er finansieringer i forhold til transport til midlertidigt ophold?

- **§18 Mulighed for valg af leverandør.** *Leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal tilbyde et sammenhængende forløb efter § 10, stk. 1 og skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje, jf. § 9, stk. 2.*
Vi tænker, det kan være vanskeligt i en tid med rekrutteringsvanskeligheder at opfylde kravet om at indgå en aftale med flere leverandører, der kan leve op til forpligtelsen.
- **§ 30.** *Retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævedes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævedes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.*
Vi mener, at det er en uheldig vending at bruge termen ”plejekrævende”. En døende person er ikke krævende. I § 30 kan begrebet helt fjernes og omformuleres til: ”Retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Plejevederlag opretholdes i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag”.
- **Kap 9 om ældreråd** – I mange kommunerne er dette ændret til Seniorråd, så måske bør der findes en anden betegnelse.

Kommentarer vedrørende Ældretilsyn

- Vi er bekymret for om opgaven fremadrettet skal varetages af nogle enkelte kommuner. Vi vil foreslå at tilsynet varetages af en statslig, upartisk institution. Vi kan også være bekymret for, om der kan opstå lokale forskelle for tilsynet, som det er sket i forhold til de kommunale tilsyn.

Kommentarer vedrørende Lokalplejehjem

- Vi er bekymret for, om det skaber ulighed i sundhed, at ressourcestærke ældre får mulighed for at tilkøbe ydelser jf. §2, og om det også skaber ulighed på tværs af kommuner idet mindre kommuner kan have svært ved at opretholde sådan et tilbud. Men tanken om at frisætte det kommunale plejehjemsområde er god, og skaber et større ledelsesrum ved at frisætte plejehjemmets ledelse.

Øvrige bemærkninger

Skulle høringsvaret give anledning til spørgsmål står DASYS naturligvis til rådighed for yderligere uddybning af ovenstående synspunkter.

Med venlig hilsen

Ida Bjørn Hansen
Bestyrelsesmedlem DASYS
Cand.Cur. APN

Bente Høy
Næstformand Dansk Sygepleje Selskab
PhD, MPH, RN

Til Ældreministeriet

Mail: aeldretvaer@sm.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om lokalplejehjem

Danske Ældreråd kvitterer for modtagelsen af udkast til forslag til lov om lokalplejehjem og afgiver hermed høringssvar.

Vi støtter forslaget om at skabe en højere grad af forskellighed i plejehjemslandskabet, men ser også nogle udfordringer i den model for lokalplejehjem, som er fremlagt.

Ansvarsfordeling

Danske Ældreråd lægger afgørende vægt på, at der er en klar ansvarsfordeling mellem lokalplejehjem og kommunalbestyrelse. Det er imidlertid uklart for os, hvem der i sidste ende er ansvarlig, hvis et lokalplejehjem eksempelvis kommer i dybe økonomiske vanskeligheder eller generelt ikke leverer den nødvendige kvalitet.

Bestyrelsen

Det fremgår af lovforslaget, at lokalplejehjemmets bestyrelse skal bestå af repræsentanter fra lokalområdet og det lokale erhvervsliv, og at ældreministeren vil fastsætte regler for bestyrelsens sammensætning, således at medlemmerne tilsammen har de nødvendige kompetencer til at sikre lokalplejehjemmets drift, udvikling, kvalitet og økonomiske styring.

Danske Ældreråd er helt enig i, at lokalplejehjemmets bestyrelser skal sammensættes med stor bredde i kompetencer. Vi er dog bekymrede for, om det lokalt er muligt at rekruttere bestyrelsesmedlemmer, som har de nødvendige kompetencer, og som er villige til at påtage sig ansvaret for den overordnede ledelse af lokalplejehjemmene.

Anvisningsret

Vi støtter forslaget om, at lokalplejehjemmet forpligtes til at tage imod de borgere, som kommunalbestyrelsen anviser.

Bureaukrati

Danske Ældreråd bakker op om muligheden for, at visse administrative opgaver vil kunne varetages af kommunen (eksempelvis drift af IT-systemer, bogholderi, juridisk bistand etc.). På den måde undgås det, at der på hvert eneste lokalplejehjem skal

opbygges parallelle administrative systemer – og på den måde begrænses det ekstra bureaukrati, som lokalplejehjemmene må forventes at medføre.

Med venlig hilsen

Inger Møller Nielsen
Formand

Trine Toftgaard Lund
Direktør

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

DI's hørings svar til udkast til lov om lokalplejehjem

Dansk Industri (DI) har 23. august 2024 modtaget udkast til lov om lokalplejehjem i høring. DI repræsenterer en række virksomheder indenfor ældre-, sundheds- og socialområdet¹. I forbindelse med hørings svaret har DI derfor været i dialog med en lang række berørte medlemsvirksomheder.

Lovforslaget omhandler en ny type plejehjem, lokalplejehjem, som regeringen sammen med Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre vil oprette som en del af ældre reformen. Lokalplejehjem skal organiseres som selskaber med kommunalt ejerskab. Hovedtanken er, at en kommune kan omdanne et eller flere kommunale plejehjem til lokalplejehjem.

Generelle bemærkninger

DI henviser til DA's hørings svar for så vidt angår den del af lovforslaget, som omhandler regulering af lokalplejehjemets personale (spørgsmålet om overenskomster).

DI forholder sig grundlæggende uforstående overfor behovet for oprettelsen af en ny plejehjemsmodel. Målet om højere grad af forskellighed i plejehjemslandskabet, og flere plejehjem med større frihedsgrader og lokale tilpasningsmuligheder, kan efter DI's opfattelse bedst opnås ved at tage initiativ til, at der etableres flere friplejehjem (selvejende og privatejede) samt, at flere kommuner konkurrenceudsætter driften af egne plejehjem.

DI er derudover bekymrede for, at lokalplejehjem via deres kobling til kommunerne på visse områder får ulige konkurrencefordele, der risikerer at gå på kompromis med aftaletekstens hensigtserklæring om, at rammerne for lokalplejehjemmenes økonomi ikke må gøre det mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem. I de understående afsnit redegør DI for de udfordringer, som udkast til lov om lokalplejehjem i dets nuværende form indebærer.

Vilkår for tilkøbsydelse

Det følger af §2, at lokalplejehjem kan tilbyde beboerne tilkøbsydelse udover, hvad den enkelte beboer har krav på efter §9 og 10 i ældreloven.

DI mener generelt ikke, at organisationer under den offentlige forsyning bør have mulighed for at sælge tilkøbsydelse. Den offentlige sektors fokus bør være at levere ydelse inden for rammerne

¹ For uddybning heraf og for generelle bemærkninger til ældre reformen i sin helhed, se DI's hørings svar til udkast til lov om ny ældrelov.

af den skattefinansierede velfærd og undgå erhvervsaktiviteter. DI bemærker endvidere, at de hidtidige erfaringer i form af forsøgsordninger med tilkøbsydelse i ældreplejen, har vist yderst begrænset efterspørgsel fra borgerne.²

I det omfang der, som led i lov om lokalplejehjem, gives lovhjælp til salg af tilkøbsydelse, er det til gengæld afgørende, at det ikke fører til ulige konkurrencevilkår. DI kvitterer i den forbindelse for, at §2 stk. 2. slår fast, at der ikke må tilbydes ydelse eller udvises adfærd, der kan virke konkurrenceforvridende. Det bør dog fremgå mere præcist og gerne direkte af lovbestemmelsen, at prisfastsættelsen skal afspejle gennemsnitlige, langsigtede omkostninger (direkte og indirekte) ved at producere og levere ydelserne samt, at der ikke må forekomme krydssubsidiering. Det afgørende princip er her, at det sker på markedsvilkår og, at der ikke sker hel eller delvis omkostningsdækning via offentlige midler.

Endelig bør det fremgå, at øvrige plejeoperatører har mulighed for at få prøvet lokalplejehjemets priser for tilkøbsydelse hos kontrolenheden i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Uklarhed om kommunalt ansvar for lokalplejehjem

I lovforslagets jf. § 5 og §6 fremgår det, at ansvaret for at lede og drive plejehjemmet ligger hos en bestyrelse og direktion, mens kommunen ejer plejehjemmet, jf. §3. DI finder det endvidere bekymrende, at udkast til lov om lokalplejehjem efter §3 giver flere kommuner mulighed for at gå sammen om at etablere et aktieselskab med henblik på at drive lokalplejehjem, da det risikerer at medføre ulige konkurrencevilkår og forstærke den offentlige sektors dominans på markedet for plejeboliger.

DI bemærker, at lokalplejehjem ifølge aftale om en reform af ældreområdet skal drives med afsæt i lokalområdet under større inddragelse af det omkringliggende civilsamfund. Dette princip taler for, at kun den enkelte kommune kan etablere og eje selskabet bag et lokalplejehjem, der ligger inden for kommunegrænsen.

DI efterspørger helt generelt en afklaring af fordelingen af det økonomiske og ledelsesmæssige ansvar i denne konstruktion. DI finder det i den forbindelse u hensigtsmæssigt, at kommunerne jf. bemærkninger til §3 får mulighed for løbende indskud i form af ny kapital til selskabet. Det indebærer en betydelig risiko for konkurrenceforvridning og eventuelle statsstøtteproblematikker, når der løbende kan indskydes kapital. DI mener derfor, at det skal fremgå klart og tydeligt, at drift af lokalplejehjem er takstfinansieret, hvorved løbende indskud ville skulle omregnes til at indgå i taksten. Dette skal således også afspejle sig i taksten for friplejehjem.

² VIVE (2021). [Kun få ældre har brugt muligheden for at købe tilkøbsydelse - vive.dk](https://www.vive.dk/nyheder/kun-fa-aeldre-har-brugt-muligheden-for-at-ko-be-tilko-b-sydelse-r-vive.dk)

Økonomisk dækning af tomgang er konkurrenceforvridende

Det er et centralt vilkår for drift af friplejehjem, at operatøren selv påtager sig risiko og finansieringsansvar i forbindelse med tomgangsleje. Omvendt er det kommunens ansvar at håndtere eventuel tomgangsleje på kommunale plejehjemspladser. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (s.7), at kommunalbestyrelsen vil have ansvaret for finansiering og forsyning af lokalplejehjemmene.

Efter DI's opfattelse er det uklart, om det indebærer, at kommunalbestyrelsen derfor forventes løbende at dække tomgang på lokalplejehjem. Det vil være ulige konkurrencefordele ift. friplejehjem, der ikke har adgang til tilsvarende omkostningsdækning hos kommunen. Det er derfor DI's anbefaling, at det fremgår af lovforslaget, at kommunen kun kan indskyde kapital i lokalplejehjemmet i etableringsfasen, hvorefter lokalplejehjemmet skal drives på lige fod med friplejehjem.

Risikoen for tomgang på lokalplejehjemmene vil også give ulige konkurrencevilkår ift. den kommunale anvisningsret jf. §1 stk. 2. Selvom kommunen har pligt til at oplyse borgere om deres frie valg, så ved mange ældre i praksis ikke, at de selv kan beslutte, hvor de vil bo³. Afhængigt af det endelige finansieringsansvar kan kommunerne forventes at have stærkere tilskyndelse til at visitere borgere til et af kommunen ejet lokalplejehjem frem for at oplyse og vejlede om brugen af det frie plejeboligvalg samt valgmulighederne i form af bl.a. friplejehjem. DI anbefaler derfor, at kommunerne som led i vedtagelsen af lovforslag, der følger af aftale om en reform af ældreområdet, tydeligt forpligtes til at oplyse visiterede borgere om retten til frit plejeboligvalg, samt om de konkrete valgmuligheder i form af bl.a. friplejehjem i lokalområdet.

Konkurrenceforvridende støtte

DI vil gerne rose aftalepartierne for, at der i lovtekstens §2 stk. 2 står, at "*Lokalplejehjem ikke må tilbyde ydelser eller udvise adfærd, der [...] indebærer direkte eller indirekte statsstøtte.*". DI mener dog, at der mangler klarhed i lovteksten omkring, hvorvidt lokalplejehjem vil kunne få støtte af kommunen til f.eks. bygningsvedligeholdelse, kulturelle arrangementer eller udflugter. I givet fald vil det stride imod hensigten i aftale om en reform af ældreområdet, da friplejehjem ikke har samme muligheder for kommunal støtte. Det vil ikke alene være konkurrenceforvridende, det vil også medføre en risiko for forskelsbehandling af ældre, der har valgt et friplejehjem frem for lokalplejehjemmet.

Potentielt udgiftsdrivende model

Lokalplejehjemsmodellen har tre ledelseslag – en generalforsamling, en bestyrelse og en direktion jf. §4, §5 og §6. Det er et ekstra ledelseslag sammenlignet med friplejehjem eller kommunale plejehjem. DI er bekymrede for, at de mange ledelseslag i lokalplejehjemsmodellen vil lede til kostelige bureaukratiske processer og unødige yderligere lønudgifter. Det vil være spild af danskernes skatte kroner. DI vil derfor opfordre til, at kommunalbestyrelser grundigt overvejer, hvordan de vil

³ [Ny analyse: Størstedelen af ældre kender ikke til frit valg af plejebolig, vurderer pårørende - DI \(danskindustri.dk\)](#)

sikre, at lokalplejehjemmene ikke bliver fordyrende på bekostning af skatteborgerne, hvis de tager denne model i brug.

Manglende klarhed omkring afregning, regnskabsafklæggelse, lånoptagelse mv.

DI finder det bekymrende, at det i §9 og de tilhørende bemærkninger om afregning for hjælp og støtte mv. ikke fremstår klart og tydeligt, at lokalplejehjem skal afregnes med afsæt i samme afregningssystem, som der gælder for friplejeboligleverandører, og at afregningspriserne skal fastsættes på markedsvilkår og efter kommunens langsigtede, gennemsnitlige omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud. På linje med udkast til lov om ændring af lov om friplejeboliger (§32, stk. 2) bør dette præciseres direkte i lovbestemmelserne.

Dog bør der ikke være mulighed for at aftale eller forhandle om en takst mellem lokalplejehjemet og kommunen af hensyn til at undgå konkurrenceforvridning. Det er essentielt for realiseringen af hensigterne i aftale om en reform af ældreområdet, at lov om lokalplejehjem fastlægger regler for afregning af hjælp og støtte mv., som sikrer lige konkurrencevilkår mellem kommunale plejehjem, friplejehjem og lokalplejehjem.

Lokalplejehjem må ikke blive Herlev-modellen i forklædning

Det fremgår af §8 i udkast til lov om lokalplejehjem, at lokalplejehjem drives i lokaler, der er etableret efter §5, stk. 2, i almenboligloven, og indgår erhvervslejekontrakt med bygningsejer om leje af servicearealer. Det fremgår endvidere, at lokalplejehjem er omfattet af reglerne om anvisningsret i §54, stk. 1, i almenboligloven. Endelig bemærkes det, at lokalplejehjemets jf. §11 og efter gældende regler henregnes til kommunalbestyrelsens låntagning, så kommunalbestyrelsen skal deponere et beløb svarende til selskabets låntagning, medmindre den har ledig låneramme.

DI fortolker bestemmelserne således, at kommunen skal deponere et beløb, som svarer til lejemålsværdien af servicearealet.

DI fortolker i forlængelse heraf vilkårene for etablering af lokalplejehjem således, at lovforslaget ikke gør det muligt for lokalplejehjem at opnå privat ekstern finansiering gennem pensionsfonde mv. til etablering og køb af bygninger.

Denne model, som populært er omtalt som "Herlevmodellen", vil i realiteten skævvride konkurrencen betydeligt i forhold til friplejehjem. Risikoen for en privat investor (f.eks. en pensionskasse) er lavere ved et kommunalt projekt frem for et friplejehjem, da en kommune i udgangspunktet ikke kan gå konkurs. Derfor vil denne model trække private investeringer væk fra f.eks. etableringen af flere friplejehjem. Det vil i sidste ende betyde, at der vil være færre alternativer til kommunale plejeboliger for ældre. Den forringelse af de ældres frie valg vil DI advare stærkt imod at lovliggøre, da det vil undergrave den eksisterende friplejehjemsmodel.

DI gør i øvrigt opmærksom på, at såfremt man tillader ekstern privat finansiering af lokalplejehjem (f.eks. gennem en pensionskasse), vil det udfordre den samlede nationale styring af anlægsinvesteringer i den offentlige sektor.

DI bidrager gerne til afklaring af vilkårene for finansiering af lokalplejehjem og står helt generelt til rådighed for videre dialog, f.eks. gennem en arbejdsgruppe bestående af relevante parter af offentlige og private aktører.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Jakob Scharff". The signature is written in a cursive style.

Jakob Scharff

Branchedirektør, Dansk Industri

19. september 2024

Faglige Seniorers bemærkninger til udkast til forslag til lov om lokalplejehjem.

Forslag til lov om lokalplejehjem er en del af et samlet lovkompleks, som skal implementere aftale om reform af ældreplejen af 18. april. Faglige Seniorer henviser til bemærkninger fremsendt til udkast til ældrelov f.s.v.a. den samlede omlægning af ældreplejen.

Faglige Seniorer deler det overordnede formål med forslag til lov om lokalplejehjem, at det bliver muligt at omlægge hidtidige kommunale plejehjem til lokalplejehjem og derved skabe mulighed for at frigøre plejehjemmene, så de bedre kan konkurrere med de private friplejeboliger.

Det skabes dels ved – i tilknytning til det kommunale ejerskab – at der etableres en selvstændig bestyrelse og daglig ledelse, som får et selvstændigt råderum i forhold til driften af plejehjemmets aktiviteter dels ved, at beboerne nu også får andel i de særlige rettigheder til tilkøbsydelse, som kommer beboerne til gode på de private plejehjem.

Samtidig bliver der også mulighed for at skabe et lokalt fællesskab ved at lade borgere fra lokalsamfundet medvirke til drift af plejehjemmene.

Lige mulighed for tilkøb

Faglige Seniorer lægger vægt på, at de nye lokalplejehjem skal indgå i det samlede forsyningsansvar i forhold til kommunens visitation af borgere med behov for at bo i en plejebolig. Det indebærer også, at lokalplejehjemmene er forpligtet af alle øvrige ansvarsområder, som påhviler de kommunale plejehjem.

Faglige Seniorer mener, at det i lovgivningen selvstændigt skal reguleres, at et lokalplejehjem ikke kan opkræve betaling for ophold på plejehjemmet, der skaber forskel i forhold til borgernes økonomiske forudsætninger.

Alle borgere skal sikres mulighed for tilkøb, hvis det for den enkelte er hensigtsmæssigt. Det bør også sikres ved en evt. tilkøbsydelse på et lokalplejehjem.

Bestyrelsens sammensætning

Der bør ved sammensætningen af bestyrelsen fastsættes mulighed for, at det lokale Senior- eller Ældreråd er repræsenteret.

Faglige Seniorer finder, at lokalplejehjem skal drives efter den gældende lovgivning om aktie- eller anpartsselskaber, således, at der også sikres repræsentation af medarbejdere i bestyrelsen. Det hører med til god selskabsledelse.

På vegne af Faglige Seniorer

Mette Kindberg
Landsformand

Palle Smed
Direktør

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Sendt via mail: aeldretvaer@sm.dk

Sagsnr. 24-2065

Vores ref. MABJ/aje

Deres ref: 2024 4518

Den 16. september 2024

Bemærkninger til høring vedr. udkast til lov om lokalplejehjem

FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation takker for muligheden for at afgive hørings svar til udkastet til loven om lokalplejehjem.

Spørgsmålet om, hvilke rammer der skal udgøre den sidste del af livet for de borgere, som er i målgruppen for at komme på plejehjem, er en vigtig del af, hvordan vi indretter et retfærdigt, værdigt og attraktivt velfærdssamfund.

FH mener, at plejehjem i Danmark skal have muligheden for at skabe unikke rammer for deres beboere, hvor der fx tages udgangspunkt i lokale behov og muligheder. Derfor har FH også arbejdet fokuseret med, hvordan den offentlige sektor kan frisættes, så der netop bliver mulighed for at skabe en velfærd, som er tættere på borgerne og som tager udgangspunkt i det enkelte menneske.

FH mener dog ikke, at lokalplejehjem er den rette vej til at realisere dette potentiale, da konstruktionen indeholder en række udfordringer.

- Potentiel forøgelse af uligheden
- Risiko for betydelige bureaukratiske byrder ifm. driften af lokalplejehjem
- Usikkerhed om medarbejdernes løn og arbejdsvilkår
- Sikring af kvaliteten for beboerne

Det bør derfor overvejes, om vejen til mere fleksible plejehjem ikke snarere bør gå gennem at frisætte plejehjem mere generelt samt ved at udnytte de muligheder, der allerede er i dag for at skabe plejehjem, som tager højde for lokale forhold og tilpasses deres beboeres behov. Både ift. at sikre en god ledelse med frihed og ansvar ved at mindske ledelsesspændet og investere i kompetenceudvikling. Men også ved at anvende muligheden for friplejehjem.

Potentiel forøgelse af uligheden

Den potentielle forøgelse af uligheden gælder både mellem ældre, der bor på almene plejehjem, og ældre der bor på lokalplejehjem, men også mellem beboere på lokalplejehjem ifm. Tilkøbsordninger, hvis ressourcestærke ældre får mulighed for at tilkøbe ydelser, som ældre med færre ressourcer ikke har adgang til.

I den forbindelse mener FH, at det er vigtigt, at de ældre ikke tilbydes tilkøbsydelser, som bør være en del af de ydelser, der tilbydes kommunalt. Der kan være fordele ved at plejehjemmet giver mulighed for at tilkøbe eksempelvis mad til pårørende, leje af lokaler til sociale arrangementer osv. Men det er problematisk, hvis tilkøbsydelserne omfatter vigtige sociale aktiviteter, rengøring, motorikhold osv. Det vil ikke være rimeligt, hvis nogle ældre afskæres

fra aktiviteter, som er centrale for at have et godt ophold på plejehjemmet, fordi de ikke har råd til at deltage. Det er derfor væsentligt at det præciseres, hvilke typer af tilkøbsydelse der er tale om, og hvordan der kan skabes de samme muligheder på andre plejehjem i kommunen.

Risiko for betydelige bureaukratiske byrder ifm. driften af lokalplejehjem

Lokalplejehjemsstrukturen som et aktieselskab betyder, at institutionen underlægges en række krav, som udgør ganske betydelige bureaukratiske byrder. Det vil derfor betyde, at mange af de ressourcer, som skulle gå til at skabe en bedre hverdag for beboerne i stedet anvendes på at leve op til formelle krav som fx:

- Betjening af bestyrelsen ift. bestyrelsesmøder, strategiske overvejelser, datagenerering etc.
- Afholdelse af generalforsamling med årsberetninger etc.
- Udpegning af direktion
- Krav til regnskabsaflæggelse og momsregnskaber, som afviger fra den kommunale praksis

Konstruktionen stiller også store krav til ledelsen. Både ift. de administrative opgaver, men også ift. at sikre arbejdsgange, der tager højde for krav og behov fra kommunen (eller flere kommuner), bestyrelsen, medarbejderne samt de ældre og deres pårørende.

Usikkerhed om medarbejdernes løn og arbejdsvilkår (lovforslagets § 3, stk. 3)

Med lovforslaget ønskes gode forhold for lokalplejehjems beboere. Dette forudsætter kvalificerede og engagerede medarbejdere. Derfor bør der være sikkerhed for, at medarbejdernes løn- og arbejdsvilkår er på ordnede forhold og ikke med risiko for dumping af de vilkår, som gælder for ansatte på andre plejehjem.

Lovforslaget giver ikke en sådan sikkerhed, når det lægger op til, at løn- og arbejdsvilkår skal fremgå af en "landsdækkende overenskomst". Dette begreb henviser ikke til en repræsentativ branchenorm.

I stedet foreslår FH, at kommunalbestyrelserne og lokalplejehjemmenes bestyrelser skal sikre, at de ansatte har løn- og arbejdsvilkår, der ikke er mindre gunstige end vilkårene i kollektive overenskomster, der gælder for arbejde af samme art indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område.

Dette svarer til rammerne for offentlige myndigheders udbud af bygge- og serviceopgaver. Og er forstået som værende forudsat i lovforslagets specielle bemærkninger til 3, stk. 3.

Ved nyetablering af et lokalplejehjem vil bestyrelsen derfor kunne opnå en relevant overenskomstdækning ved at tilslutte sig overenskomsten med Kommunernes Landsforening, eller ved at indmelde sig i Dansk Industri eller Dansk Erhverv.

Sikring af kvaliteten for beboerne

I enhver frisættelsesindsats kan der opstå udfordringer med at sikre kvaliteten for de borgere, som modtager den frisatte velfærd. Uden de kvalitetsstandarder og kontrolmekanismer, som

sædvanligvis sætter rammerne for leveringen af velfærd, så risikerer dele af plejen at lide under den frisættelse, som ellers skulle være forudsætningen for at kunne levere en højere kvalitet.

Ift. lokalplejehjem så kan selve konstruktionen skabe en bekymring for, at der vil være et betydeligt fokus på at generere et overskud til aktionærerne i stedet for at investere midlerne i kvaliteten for beboerne.

Ift. ledelsen af et lokalplejehjem fremgår det desuden, at ministeren sætter krav til sammensætningen af bestyrelsen. Det er FH's opfattelse, at ministeren i kravene til sammensætningen bør sikre en betydelig grad af plejefaglighed i bestyrelsen for at sikre et fokus på den plejefaglige kvalitet, patientsikkerheden og arbejdsmiljøet.

Et sidste eksempel er ift. den ernæringsmæssige indsats for beboerne. De kommunale kostpolitikker kan have en række krav som fx ernæring, bæredygtighed i indkøb og drift, madvariation mm. Det er i den forbindelse uklart, om lokalplejehjem skal følge en kommunal kvalitetsstandard for madordning. Der er en række ernæringsmæssige standarder, som bør overholdes af hensyn til borgernes funktionstilstand og helbred. Ved at fritage lokalplejehjem fra at følge kommunens kostpolitik, kan dette forstås som fritagelse fra at følge anbefalinger for ernæring, kostformer og diæter, hvilket kan have betydelige konsekvenser for de berørte beboere.

Med venlig hilsen

Nanna Højlund

Næstformand, FH

18. sep. 2024

FOA's høringsvar til udkast til lov om lokalplejehjem

FOA takker for muligheden for at afgive høringsvar.

FOA ønsker, at plejehjem skal være forskellige. Vi går ikke ind for, at alle plejehjem skal være skåret over samme læst. Derfor synes vi også at øget frisættelse af plejehjem, er en god vej at gå. Plejehjem skal have mulighed for at tilpasse sig lokalområdet og de beboere som bor på plejehjemmet. Vi ønsker at ledelse og personale skal præge deres arbejdsplads og beboernes deres rammer omkring deres hjem.

Men FOA synes **ikke**, at forslaget om lokalplejehjem er den rigtige vej at gå. Vi synes **ikke**, at det er en god ide, at udvalgte plejehjem får øgede frie rammer for at sætte deres præg på plejehjemmet. Vi synes alle plejehjem skal have mulighed for at præge den dagligdag, som beboerne har, men indenfor den overordnede politiske styring i kommunen.

Når det er sagt har FOA også en række konkrete betænkeligheder i forslaget om lokalplejehjem, som vi vil udbyde nedenfor:

- FOA er af den opfattelse, at aktieselskab styre- og ejerform, skaber en række uhensigtsmæssige styringsbenspænd, som på mange måder skaber en række ekstraopgaver.
- Indførelsen af tilkøbsydelse skaber en væsentlig forskel mellem lokalplejehjem og almene plejehjem. Samtidig er vi bekymrede for, at forslaget skaber øget ulighed i ældreplejen.
- FOA er bekymrede for medarbejdernes løn- og ansættelsesforhold, og bestyrelsens mulighed for at vælge mellem forskellige landsdækkende overenskomster. Etablering af et lokalplejehjem skal ikke påvirke de ansattes løn og ansættelsesvilkår i negativ retning.
- Takstfinansiering og selvstændig regnskabsaflæggelse mv. skaber unødige fordyrende administrative opgaver

I dag findes der mange forskellige måder at drive et plejehjem på, og der findes stor variation i, hvordan dagligdagen på et plejehjem er. Det er op til den enkelte kommune at

”farve” de enkelte plejehjem i forhold til beboernes udfordringer eller deres livsanskuelser. FOA mener ikke, at det er nødvendigt at tilføje ældreområdet endnu en type plejehjem i form af lokalplejehjem for at skubbe på den udvikling.

Regeringen har valgt, at lokalplejehjem skal være aktieselskaber. Efter FOA’s mening betyder det, at lokalplejehjemmet unødigt underlægges en række krav: afholdelse af generalforsamling, bestyrelsesmøder og udpegning af direktion. Hertil kommer en række formaliteter og særlige krav til fx regnskabsaflæggelse og momsregnskaber, som er noget forskellige fra det kommunale regnskab. FOA ser det som unødige bespænd for lokalplejehjem.

Etableringen sker alene som aktieselskab. Der kan etableres aktieselskaber med flere kommuner som ejere. Tilsvarende kan der etableres aktieselskab, som driver flere plejehjem. Dog med krav om at leve op til de overordnede formål om lokal forankring. Dette krav er dog ikke konkretiseret i lovtæksten, men alene i bemærkningerne.

Der er uforholdsmæssigt mange ressourcer, som skal gå til at drive et plejehjem som aktieselskab, når der findes andre alternativer, som lever op til regeringens intention om at fjerne plejehjemmet fra den kommunale styring, som hvis det var et friplejehjem. Når man vælger A/S som ejerform, skal der arbejdes for at generere et overskud til aktionærerne. På andre områder, hvor man har adskilt den kommunale virksomhed fra den enkelte institution, har man valgt I/S som ejerform. Et I/S opererer også med en bestyrelse og aflægger selvstændigt regnskab, som bestyrelsen er ansvarlig for.

Bygningerne er adskilt fra driften af lokalplejehjemmet, men det er uklart, hvordan beslutninger om renovering eller ændringer i bygningernes funktion besluttet. I princippet har lokalplejehjemmet ingen indflydelse på det.

FOA er bekymret for bestyrelsen sammensætning og rolle i lokalplejehjemmene. Vi kan være i tvivl om, der er lokale erhvervsfolk som har vilje og kompetence til at have ansvaret for driften af et plejehjem. Et plejehjem er en højt specialiseret og kompleks virksomhed, med en stor opgaveportefølje. Og sporerne skræmmer fra andre områder fx forsyningsområdet, hvor udpegning af direktion og bestyrelse øger omkostningerne betragteligt. Penge som kun kan tages fra den daglige drift.

At indføre muligheden for tilkøbsydelse er en god ide, når der er tale om ydelser, som ligger ud over den pleje og omsorg den ældre har brug for. Tilkøb af mad til pårørende, leje af lokaler mm. er bare med til at gøre livet lettere på et plejehjem. Men tilkøb som ekstra rengøring eller ekstra pleje – ligesom motorikhold og fællessang er at regne for en del af de aktiviteter, som er en del af at være beboer på et plejehjem. Derfor skal det ikke være muligt at tilkøbe det.

FOA nærer en bekymring for, at tilkøb kan skabe en ulighed mellem beboere på plejehjemmet, derfor er det væsentligt at præcisere, hvad der kan blive tilbudt som tilkøbsmulighed.

FOA er af den opfattelse, at hvis man indfører tilkøbsmuligheder, så det bør gælde alle plejehjem i kommunen.

FOA noterer med tilfredshed, at der lægges op til, at lokalplejehjem SKAL være omfattede af landsdækkende overenskomster, for de relevante faggrupper. Det er helt afgørende, at lokalplejehjemmene ikke kan opfattes som en mulighed for at forringe medarbejdernes løn- og arbejdsvilkår.

Men FOA bemærker også, at begrebet en "landsdækkende overenskomst" ikke giver en tilstrækkelig sikkerhed for kvaliteten af overenskomstforholdet. FOA vil foreslå, at man i stedet skriver ind, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at de ansatte har løn- og arbejdsvilkår, som ikke er ringere end vilkårene i kollektive overenskomster, der gælder for arbejde af samme art, indgået af de for plejesektoren mest repræsentative arbejdsmarkedsparter, og som dækker hele det danske område.

Ved nyetablering af lokalplejehjem skal bestyrelsen således sikre en relevant overenskomstdækning ved at tilslutte sig overenskomsterne mellem Kommunernes Landsforening og (i dette tilfælde) FOA, eller ved at indmelde sig i Dansk Industri eller Dansk Erhverv Arbejdsgiver.

FOA er opmærksom på, at det ikke ved etableringen af friplejehjem i sin tid, var hensigten at skabe mulighed for forringelse af løn- og arbejdsvilkår, men vi må konstatere, at det f.eks. ikke er sikret, at de tiltrængte ekstra lønmidler, der blev tilvejebragt ved trepartsaftalen, også udmøntes på det private område.

Overenskomstforhandlingerne på det private område har ikke "fælles puljer" der kan deles ud. Udgangspunktet for de private overenskomstforhandlinger er jo, at meget styres af markedsmekanismer – udbud og efterspørgsel, populært sagt – men på de områder, hvor private udfører velfærdsopgaver for det offentlige, er markedsmekanismerne jo i høj grad sat ud af kraft. Netop fordi både økonomi og indhold heldigvis styres af opdragsgiveren – kommunen.

På denne baggrund finder FOA det afgørende, at det i lovgivningen præciseres, at KL i denne sammenhæng anses for en arbejdsgiverorganisation, således at det er soleklart, at en overenskomst i lovens forstand også kan – og efter FOA's opfattelse bør - være en overenskomst som KL og det relevante fagforbund er part i. I andre sammenhænge har andre arbejdsgiverorganisationer givet udtryk for, at KL ikke er en "repræsentativ arbejdsmarkedsorganisation", derfor finder vi præciseringen afgørende.

FOA skal også henlede opmærksomheden på, at et lokalplejehjem skal etablere sin egen arbejdsmiljøorganisation i overensstemmelse med reglerne i Arbejdsmiljøloven, ligesom et lokalplejehjem kun kan blive omfattet af det kommunale MED-system, hvis lokalplejehjemmet er omfattet af det kommunale Lønningsnævns tilsyn, som det f.eks. er tilfældet med selvejende daginstitutioner. FOA så helst, at lokalplejehjemmene blev omfattet af Lønningsnævnets kompetence, på samme måde som selvejende daginstitutioner, og dette vil også sikre, at lokalplejehjemmene uden videre blev omfattet af de kommunale overenskomster.

FOA noterer endelig med tilfredshed, at det i lovforslaget slås fast, at Forvaltningsloven og Offentlighedsloven også skal gælde for lokalplejehjem. Det er efter FOA's opfattelse

vigtigt, at det præciseres, at forvaltningslovens regler om saglighed og partshøring også gælder for personalemæssige afgørelser, f.eks. om afskedigelse, forflyttelse, tjenstlige advarsler m.v.

FOA bemærker for en god ordens skyld, at vi finder det afgørende, at både forpligtelsen til at være overenskomstdækket, og forpligtelsen til at overholde forvaltningsloven og offentlighedsloven, fremgår direkte af loven, og ikke "bare" af lovbemærkninger/forarbejder.

FOA mener, at regeringen med det forslag, der ligger nu, skaber en større bureaukratisk byrde hos kommunerne, både for lokalplejehjemmet men også for kommunens administration.

Lokalplejehjem bliver til en administrativt tung opgave, og årsagerne til dette er efter FOA's vurdering mange.

Taksterne skal beregnes ud fra en fast overheadtakst (se lovforslag om friplejehjem?). Det er uklart, hvilke konsekvenser har det for plejehjemsdriften. Hvordan håndteres det, hvis behov for administrativ bistand er forskellig, både ad. hoc. og mere permanent. Kommunen skal beregne, hvad lokalplejehjemmet skal betale tilbage, hvis kommunen skal forestå administrative opgaver fx lønadministration. Evt. skal dagtaksten genberegnes. Det virker stift og bureaukratisk.

Der skal foretages kommunalt et tilsyn af lokalplejehjemmet, hvor kommunen skal tilse at lokalplejehjemmet arbejder inden for rammerne af loven og de fastsatte kommunale retningslinjer. Dette tilsyn ligger udover det nye tværkommunale tilsyn.

Ledelsen på et lokalplejehjem får en række "nye" opgaver i forbindelse med bestyrelsesarbejdet, generalforsamling (afholdelse, årsberetning mm.) det samme gælder forberedelse og afholdelse af bestyrelsesmøder. Det kræver andre kompetencer end dem som plejhjemsledere typisk har, og en administration på plejehjemmet, som kan varetage disse opgaver. Og i sidste ende går fra tid med borgerne.

Samlet set ville FOA ønske, at frisættelsen af offentlige institutioner vil ske mere generelt og gælde alle plejehjem. Lokalplejehjem ikke er vejen at gå. Det skaber øget bureaukrati, forskellige vilkår for plejehjem og i sidste ende skaber ulighed blandt ældre på plejehjem.

I en verden, hvor der reel valgfrihed, når man skal flytte på plejehjem, så kan det give mening at skabe forskellige typer plejehjem indenfor kommunen. Men reelt frit valg kræver overkapacitet, som vi ikke ressourcerne til i dag.

FOA stiller sig naturligvis til rådighed, hvis der er behov for uddybning eller drøftelse af vores bemærkninger.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tanja Nielsen', with a stylized, cursive script.

Tanja Nielsen, Formand for Social- og sundhedssektoren i FOA

Hørings svar over udkast til lov om lokalplejehjem – Sagsnr.: 2024-4518

F&P takker for muligheden for at afgive hørings svar vedrørende udkast til forslag til lov om lokalplejehjem.

F&P har følgende overordnede bemærkninger, som motiveres og uddybes efterfølgende:

- Lokalplejehjem bør kunne drives i lokaler ejet af pensions selskaber og andre private aktører
- Der bør sikres lige konkurrence mellem lokalplejehjem og friplejehjem.

Byggeri af nye plejeboliger

Det er åbenbart, at udbuddet af almene plejeboliger ikke har fulgt med udviklingen i antallet af ældre borgere, og udfordringen vil kun blive større i de kommende år.

I pensionsbranchen har vi meldt meget klart ud, at vi, som branche, gerne bidrager til at få bygget de plejeboliger, som Danmark har behov for.

I vores branche er der stor ekspertise inden for finansiering, opførelse, drift og vedligeholdelse af bygninger, og investering i plejeboliger passer godt til pensions selskaber, da de giver et fornuftigt afkast, der er stabilt.

Det undrer derfor F&P, at lovudkastet afskærer pensionsbranchen fra at bygge og udleje lokalplejehjemsbygninger ved at foreslå, at lokalplejehjem alene kan drives i almene plejeboligbebyggelser. Konsekvensen er, at lokalplejehjemmene vil stå med præcis de samme anlægsudfordringer, som kommunerne har i dag.

19.09.2024

F&P

Philip Heymans Allé 1

2900 Hellerup

Tlf.: 41 91 91 91

fp@fogp.dk

www.fogp.dk

CVR 11 62 81 84

Troels Hauer Holmberg

Chefkonsulent

Dir. 41919082

trh@fogp.dk

Sagsnr. GES-2024-00351

DokID 494988

Den store demografiske udfordring kræver nytænkning fra alle parter, hvis vi som samfund skal finde en løsning i tide. Det er også svært at få øje på, hvor den mangfoldighed i plejeboligtildbud skal komme fra, som er en af ambitionerne i ældreformen, når der ikke åbnes op for at gå nye veje.

F&P

Sagsnr. GES-2024-00351

DokID 494988

Ulige konkurrencevilkår

F&P har noteret sig, at det er et bærende princip i *Aftale om en reform af ældreområdet*, at der skal være ligestilling blandt offentlige og private leverandører. F&P bakker op om dette princip.

I lovudkastet er ligestillingsprincippet udmøntet ved at stille krav om, at lokalplejehjems køb af ydelser i kommunen – fx administrationsydelser – skal ske til markedspriser.

Der er imidlertid omkostninger forbundet med at føre tilsyn med disse afregningspriser og trods tilsyn risiko for forvriddning af konkurrencen mellem lokalplejehjem og friplejehjem.

F&P foreslår derfor, at lokalplejehjem i stedet køber deres ydelser på markedet, da der alligevel ikke må være fordele ved at købe dem i kommunen. Derved ligestilles lokalplejehjemmene med friplejehjemmene, som ikke har mulighed for at købe ydelser hos kommunen, og omkostningerne ved at føre tilsyn med afregningspriserne og risikoen for konkurrenceforvriddning begrænses til et minimum.

I lovudkastet er ligestillingsprincippet tillige udmøntet ved at stille krav om, at lokalplejehjem skal indgå lejeaftaler med ejerne af de almene plejeboligbebyggelser (fx kommuner eller almene boligorganisationer) på markedsvilkår. Det er et godt princip, men det fremgår ikke af lovudkastet, hvordan det skal udmøntes og håndhæves i praksis.

Almene plejeboliger opføres og drives med direkte og indirekte statsstøtte, og huslejerne er underlagt et balanceløst princip. Det betyder umiddelbart, at lokalplejehjem altid vil blive drevet i plejeboligbebyggelser med statsstøttet husleje. Det skævvrider konkurrencen med de friplejehjem, som må leje sig ind i lokaler på markedsvilkår.

F&P opfordrer derfor til, at det i lovbemærkningerne præciseres, hvorledes der kan indgås aftale om leje af statsstøttet byggeri på markedsvilkår.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Center for Ældre og Tværgående Velfærd
J.nr. 2024-4518

Sendt pr. mail til aeldretvaer@sm.dk

19. september 2024

Høringssvar i anledning af høring over forslag til lov om lokalplejehjem

Som advokat, der er specialiseret i kommunernes forhold, og som forfatter af "Kommunale aktieselskaber" (2. udgave, 2021, Karnov) har jeg med interesse gennemgået høringsudkastet til forslag til lov om lokalplejehjem ("lovforslaget"). Nedenfor fremgår mine bemærkninger til udvalgte elementer i lovforslaget:

1. Definitionen af "lokalplejehjem"
2. Ejerskabet af bygninger, hvorfra lokalplejehjem drives
3. Forholdet til selskabslovens regler
4. Enkelte øvrige bemærkninger

1. Definitionen af "lokalplejehjem"

Udtrykket "lokalplejehjem" anvendes i lovforslaget på forskellig vis. Det gør det vanskeligt at fastlægge entydigt, hvilken retlig aktør der har hvilke rettigheder og pligter iht. loven. Enkelte eksempler:

- § 1, stk. 1: Kommunerne "kan etablere" lokalplejehjem. Det kan forstås sådan, at kommunerne kan eje de fysiske bygninger, men kan alternativt forstås sådan, at kommunen kan etablere aktieselskabet, der skal eje bygningerne; se også pkt. 2 nedenfor.
- § 2: "Lokalplejehjem" kan tilbyde tilkøbsydelse, jf. stk. 1. Dette må formentlig forstås sådan, at det er aktieselskabet, der som driftsoperatør kan tilbyde beboerne tilkøbsydelse. I henhold til stk. 2 må disse ikke tilbydes på konkurrencefordrivende vilkår – også dette krav må rette sig mod aktieselskabet.
- § 3: Det fremgår, at "(e)t lokalplejehjem skal etableres efter reglerne herom i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven) som et aktieselskab [...]". Det giver det indtryk, at aktieselskabet skal eje bygningerne og stå for driften, jf. også pkt. 2 nedenfor.

Der er tilsvarende eksempler i lovforslaget i øvrigt – herunder i bemærkningerne.

Konsekvensen af ovenstående uklarheder er, at der bliver usikkerhed om forståelse af loven. Det vil gøre det vanskeligt og dyrere (både administrativt og ift. advokatudgifter) at etablere lokalplejehjem, hvilket i sig selv kan begrænse udbredelsen af modellen.

Det anbefales, at udtrykket "lokalplejehjem" enten præciseres (drift, bygninger) de steder, udtrykket konkret bruges, *eller* at udtrykket defineres generelt, og lovtæst og bemærkninger justeres i overensstemmelse hermed. Det bør under alle omstændigheder fremgå tydeligt af lovforslaget, hvornår rettigheder, pligter og opgaver tilkommer aktieselskabet, hhv. kommunen eller andre aktører.

2. Ejerskabet af lokalplejehjem

Der skal være en ejer af de bygninger, hvorfra lokalplejehjemmet drives. Denne ejer er udlejer overfor de beboere, der bor på lokalplejehjemmet. I lovforslaget er aktieselskabets rolle i den forbindelse beskrevet forskelligt, her nogle eksempler:

- § 3: Bestemmelsen giver umiddelbart det indtryk, at aktieselskabet skal eje bygningerne og dermed være udlejer overfor beboerne.
- § 8: Det fremgår her, at lokalplejehjem drives i lokaler, der er etableret efter § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. eller § 44 i ældreloven.¹ Dette skal nok forstås sådan, at de bygninger, hvori der drives lokalplejehjem, skal ejes af almene boligorganisationer, kommuner eller selvejende almene ældreboliginstitutioner, jf. almenboliglovens § 115 – men altså ikke kommunalt ejede aktieselskaber.
- De almindelige bemærkninger til lovforslaget (afsnit 2.1.3, side 18): Det fremgår, at aktieselskabet "ikke [vil] kunne drive boligudlejning eller i øvrigt eje bygningsmasse", og på side 20 at "[e]t aktieselskab oprettet efter denne lov vil kunne *drive* et eller flere lokalplejehjem" (min fremhævning).
- De specielle bemærkninger til lovforslaget (§ 2, side 30): Det fremgår om aktieselskabets opgaver, at "[d]et vil være op til bestyrelsen for det aktieselskab, der vil skulle *eje og drive* lokalplejehjemmet at beslutte, hvordan et evt. overskud skal anvendes" (min fremhævning) – og tilsvarende i bemærkningerne til § 3 på side 32.

Der er således indbyrdes modstridende udsagn om, hvorvidt aktieselskabet skal/må/kan eje de bygninger, hvorfra lokalplejehjemmet drives. Dette har som anført også betydning for, hvem der står som udlejer af boligerne – og hvilken konkursrisiko der er knyttet til udlejer af boligerne, jf. også pkt. 4. Der henvises til det ovenfor anførte om konsekvenserne af en sådan usikkerhed om – endog ret grundlæggende – elementer i lovforslaget.

Det anbefales, at det tydeliggøres, hvem der kan eje et lokalplejehjem – uanset om der er tale om eksisterende bygninger eller om etablering af nye bygninger, hvorfra lokalplejehjemmet skal drives.

¹ Dette synes dog at være en fejlhenvielse, der sigtes formentlig til § 46 i høringsudkastet; fejlhenvielsen fremgår flere steder i lovforslaget.

3. Forholdet til selskabslovens regler

Af lovforslagets § 3, stk. 2, fremgår, at blandt andet selskabslovens § 115 (bestyrelsens opgaver) og § 122 (valg af formand) ikke skal finde anvendelse for de aktieselskaber, der stiftes iht. loven.

- *Selskabslovens § 115*: Bestemmelsen fastsætter, hvad bestyrelsens opgaver er, herunder risikostyring (nr. 2), tilsyn med direktionen (nr. 4) og at sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt (nr. 5). Hvis § 115 ikke gælder for lokalplejehjem-selskaber, er det uklart, hvem der varetager disse opgaver og hvad bestyrelsens opgaver er. Det vil også gøre det uklart, hvornår bestyrelsen har levet op til, hhv. har tilsidesat sit ansvar, og dermed hvilken målestok der vil skulle anvendes i sager om bestyrelsesmedlemmers erstatningsansvar. Det bør som det mindste undersøges, om det vil være muligt at tegne ledelsesansvarsforsikring for bestyrelsen, når denne i øvrigt ganske veletablerede ansvarsnorm i selskabsloven i det hele ikke skal gælde for disse selskaber. Hvis hensigten alene er, at ejeren (og ikke bestyrelsen) har "den overordnede og strategiske ledelse", jf. også 1. pkt. i § 115, anbefales, at det alene anføres, at det er den indledende del af § 115, der ikke skal gælde for selskaberne. Det bemærkes, at en kommune i øvrigt alene vil kunne udøve den overordnede og strategiske ledelse på generalforsamlingen, jf. selskabslovens § 76, stk. 1, dvs. ikke løbende i dagligdagen.²
- *Selskabslovens § 122*: Af bestemmelsen fremgår, at bestyrelsen i et aktieselskab selv vælger sin formand, medmindre andet er bestemt i vedtægterne. Det giver ejere frihed til selv at beslutte, om formanden skal vælges af ejerne på generalforsamlingen eller af bestyrelsen. Da det iht. lovforslaget ønskes, at formanden (og næstformanden) skal vælges af ejerne på generalforsamlingen, foreslås, at § 122 ikke skal gælde for lokalplejehjem-selskaber. Dette begrænser dels kommunernes mulighed for at indrette sig, som de ønsker ift. styring af selskaberne, og dels vil kompetencen reelt også skulle fremgå af vedtægterne af ordensmæssige hensyn, da det er u hensigtsmæssigt at have styringsmæssige bestemmelser stående dels i loven, dels i vedtægterne. Hvis ønsket om at begrænse ejernes beføjelser til at fastlægge hvordan formand og næstformand fastholdes, anbefales, at dette i stedet reguleres ved at fastsætte, at det af vedtægterne skal fremgå, at formand og næstformand vælges af generalforsamlingen.³

I lovforslagets kapitel 3 fremgår i øvrigt en række bestemmelser, der i det væsentligste er gengivelser af, hvad der allerede følger af selskabsloven eller anden lovgivning, men dog alligevel giver anledning til tvivl om forståelsen. Det samme gælder i bemærkningerne. Eksempler:

² På side 33 i lovforslaget (de almindelige bemærkninger) fremgår derudover, at "(b)aggrunden for forslaget er, at der med forslagens § 5, stk. 1, at aktieselskabet ledes af en bestyrelse, der vælges af generalforsamlingen." Dette synes ikke at hænge sprogligt/indholdsmæssigt sammen med ophævelsen af § 115, og det anførte bør kvalitetssikres.

³ På side 33 i lovforslaget (de almindelige bemærkninger) fremgår, at "(b)aggrunden for forslaget er endvidere, at det med forslagens § 5, stk. 3, foreslås, at formanden for aktieselskabet udpeges af bestyrelsen." Da kompetencen foreslås placeret ved generalforsamlingen (og netop ikke i bestyrelsen), må der være tale om en fejl.

- *Bestyrelsens vederlag*: Af lovforslagets § 5, stk. 4, fremgår, at "(g)eneralforsamlingen fastsætter niveauet for vederlag til bestyrelsesmedlemmerne." I et aktieselskab godkendes bestyrelsens vederlag af generalforsamlingen, når årsregnskabet forelægges på generalforsamling det følgende år. Det giver derfor anledning til tvivl, hvad hensigten med bestemmelsen er. Det kan være, at vederlaget skal fastsættes forud, men dette fremgår i så fald ikke tydeligt. Det er også uklart, hvad der sigtes til med udtrykket "niveauet for" vederlaget. Det anbefales, at disse forhold præciseres i lovforslaget.
- *"Samarbejdsaftale"*: I de almindelige bemærkninger anføres øverst side 19, at flere kommuner, der ejer et lokalplejehjem sammen, kan indgå en 'samarbejdsaftale'. Der sigtes formentlig til en ejeraftale, jf. også selskabslovens § 5, nr. 6, se også lovens § 82. Det anbefales, at selskabslovens terminologi anvendes, eller – hvis der ikke sigtes til en ejeraftale – at det beskrives nærmere, hvad der sigtes til med udtrykket 'samarbejdsaftale'.

I det omfang der er tilsigtet fravigelse af selskabslovens regler, bør det tydeligt fremgå, hvori fravigelserne består.

Det anbefales i det hele, at Erhvervsstyrelsen inddrages i arbejdet med lovforslaget, da lovforslaget indeholder ret væsentlige ændringer i forhold til ellers velkendte og velafprøvede retlige rammer i selskabsloven.

4. Enkelte øvrige bemærkninger

Lovforslaget berører mange forskellige lovgivningsområder, og der bør af hensyn til lov-kvaliteten ske en kvalitetssikring i forhold til tilstødende retsområder. Enkelte bemærkninger og forslag:

- *Organiseringsform*: Det er uklart, hvorfor lokalplejehjemmene alene kan stiftes som aktieselskaber og i modsætning til, hvad der gælder efter andre love om kommunale kapital-selskaber (vandsektorloven, lov om fjernkøling, lov 548 mv.), ikke kan være anpartsselskaber. Det anbefales, at kommunerne får valgfrihed til at vælge mellem organisering som aktieselskab eller som anpartsselskab. Se derudover nedenfor om skattepligt og partnerselskaber.
- *Skattemæssige forhold*: Aktieselskaber (og anpartsselskaber) er skattepligtige. Der kan derfor i lokalplejehjem-selskabet opstå en skattepligtig indkomst, der vil skulle beskattes i selskabet. Det kan overvejes at give mulighed for at etablere selskaberne som partnerselskaber (P/S), der er skattemæssigt transparente.
- *Forbud mod erhvervsvirksomhed*: I de almindelige bemærkninger fremgår øverst side 13 en indledende tekst om privatretlige organiseringsformer, som synes at høre til et andet sted. Spørgsmålet om hjemmel til erhvervsvirksomhed afhænger således ikke af, om opgaven udføres i kommunalt regi eller i en privatretligt organiseret enhed. Det anbefales, at teksten justeres.
- *Afsnit 2.1.1.3 i de almindelige bemærkninger om kommunale fællesskaber efter § 60 i kommunistyrelsesloven*: Et § 60-fællesskab er en offentlig myndighed, der typisk

etableres som et interessentskab (I/S). I henhold til tilsynspraksis kan et § 60-fællesskab ikke etableres som aktieselskab eller anden form for kapitalselskab. Da det fremgår udtrykkeligt af lovforslaget, at lokalplejehjem skal være aktieselskaber, anbefales det, at afsnittet udgår for at undgå misforståelser om de mulige organiseringsformer.

- *Statsstøttedmæssige forhold og konkurs:* Det må antages, at en kommunes mulighed for at indskyde yderligere kapital efter stiftelsen vil være begrænset af statsstøttereglerne, jf. det markedsøkonomiske investorprincip. Det indebærer, at aktieselskabet vil kunne gå konkurs. Det anbefales, at konsekvenserne ved konkurs beskrives i forarbejderne. Dette gælder selvsagt særligt, hvis det er hensigten at selskabet skal eje bygningerne og dermed være udlejer af boligerne, men også betydningen for driften, herunder fx om muligheden for tilkøb ophører, når kommunen overtager driften ifm. en konkurs, bør beskrives.
- *Delegationsforbud?:* Det fremgår af § 4, stk. 2, at "(k)ommunalbestyrelsen i en kommune, der ejer eller er medejer af aktieselskabet, beslutter, om den på generalforsamlingen skal være repræsenteret af et medlem af kommunalbestyrelsen eller af en medarbejder ved den pågældende kommune." Hvis hensigten er, at der skal være et delegationsforbud, dvs. at sagen skal behandles i kommunalbestyrelsen og ikke kan delegeres til Økonomiudvalg, et stående udvalg eller til forvaltningen, anbefales, at dette iht. styrelsesretlig praksis udtrykkes som "kommunalbestyrelsen i møde". Det bemærkes dog, at en sådan bestemmelse vil begrænse den enkelte kommunes ret til at vælge, hvilket niveau der træffer beslutning om mandat forud for generalforsamling i et selskab, som kommunen er (med)ejers af. Er dette ikke hensigten, bør § 4, stk. 2, udgå.

-0-

Jeg står til rådighed, hvis ministeriet ønsker uddybning af ovenstående eller i øvrigt har spørgsmål til den retlige regulering af kommunale aktieselskaber.

Med venlig hilsen

Rikke Søgaard Berth

Advokat og partner ved Horten

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til post@sm.dk, aeldretvaer@sm.dk, lupe@sm.dk
og ascr@sm.dk med kopi til mlk@sm.dk og evh@sm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 9132 5685
PEHJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 24/01824-2

19. SEPTEMBER 2024

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL EN ÆLDRELOV OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE FOR ÆLDREOMRÅDET

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har ved e-mails af 22. og 23. august 2024 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til fem udkast til lovforslag, som gennemfører de lovgivningsmæssige initiativer fra den politiske aftale af 18. april 2024 om reform af ældreområdet. Disse lovudkast omfatter forslag til:

- En ældrelov
- En ældretilsynslov
- En lov om lokalplejehjem
- Lov om ændring af friplejeloven og almenboligloven
- Lov om ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven, socialtilsynsloven og forskellige andre love (følgeloven)

Instituttet sender et fælles høringssvar til lovudkastene, da de vedrører nært beslægtede emner. Instituttet har dog ikke nogen bemærkninger til udkastet til lovforslag om lokalplejehjem.

SAMMENFATNING

Instituttet er bekymret over, at den omlægning af ældreplejen, som ældreloven indebærer, vil føre til, at borgernes retssikkerhed svækkes, og at der er en risiko for, at nogle borgere vil opleve, at de ikke modtager den støtte, de har behov for, for at de kan nyde deres rettigheder på lige fod med andre. Denne bekymring skal ses i sammenhæng med, at adgangen til at få efterprøvet tildeling og udførelse af hjælpen hos Ankestyrelsen samtidig indsnævres.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet nærmere forholder sig til, hvordan det sikres, at borgerne får den støtte, de har behov for, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.

- At ministeriet i de planlagte evalueringer inkluderer spørgsmål om, hvilken betydning den indsnævrede klageadgang har haft for forvaltningen såvel som for de berørte borgere.

Det er positivt, at ældreloven har fokus på borgernes selvbestemmelse. Det er dog uklart, hvordan selvbestemmelsesretten vil blive realiseret i praksis. Dette gælder særligt for personer under værgemål.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tydeliggør, hvordan den øgede selvbestemmelse realiseres i praksis, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.
- At ministeriet adresserer i lovforslaget, hvordan den øgede selvbestemmelse skal realiseres for personer under værgemål.
- At ministeriet sikrer, at lovforslaget udformes i overensstemmelse med princippet om støttet beslutningstagen.

Udkastet til ældretilsynsloven medfører en række grundlæggende ændringer af tilsynet med ældreplejen. Instituttet vurderer, at det er væsentligt at følge op på, hvordan disse forandringer vil påvirke tilsynets funktion i forhold til at sikre kvaliteten i ældreplejen og beskytte borgernes rettigheder og retssikkerhed.

Instituttet anbefaler derfor:

- At det løbende vurderes og evalueres, om det nye ældretilsyn sikrer et effektivt tilsyn med kvaliteten i plejeenhederne og forebygger omsorgssvigt.

Det er væsentligt at sikre, at friplejeboligleverandører ikke udøver ulovlig diskrimination, når de afslår at udleje en bolig til en borger.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tilføjer i lovforslagets bemærkninger, at en friplejeboligleverandør ikke må diskriminere en borger på baggrund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika.
- At ministeriet tydeliggør, hvordan den foreslåede undtagelse i friplejeboliglovens § 35 a, nr. 2, kan anvendes i overensstemmelse med forbuddet mod diskrimination på baggrund af handicap.
- At ministeriet tilføjer til ordlyden af friplejeboliglovens § 35 a, at afvisninger skal begrundes skriftligt.

DEN MENNESKERETLIGE RAMME

FN's Handicapkonvention omfatter alle personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre (konventionens artikel 1, 2. afsnit). Det er ikke afgørende, hvordan funktionsnedsættelsen er opstået, herunder om den er opstået i forbindelse med personens aldring. De barrierer i samfundet, som ældre personer oplever som følge af en langvarig funktionsnedsættelse, vil derfor falde under Handicapkonventionen.

Det overordnede formål med FN's Handicapkonvention er at fremme, beskytte og sikre muligheden for, at alle personer med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre (artikel 1, 1. afsnit).

Handicapkonventionen giver således ikke mennesker med handicap nye eller særlige rettigheder. Den har i stedet til formål at sikre, at mennesker med handicap har mulighed for at nyde deres rettigheder og friheder på lige fod med andre.

Dette omfatter blandt andet retten til sundhed, (re-)habilitering og social tryghed (artikel 25, 26 og 28). Opfyldelsen af disse rettigheder skal blandt andet give mennesker med handicap mulighed for at udleve deres øvrige rettigheder, såsom til at opretholde et familieliv og deltage i kulturelle aktiviteter og i det politiske liv (artikel 23, 29 og 30).

Danmark har desuden tiltrådt FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Danmark har herved påtaget sig at sikre en fremadskridende virkeliggørelse af konventionens rettigheder (artikel 2), som blandt andet omfatter retten til social tryghed og sundhed (artikel 10 og 12). Dette er nærmere beskrevet i instituttets grundnotat om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder fra 2017.¹

UDSATTE GRUPPERS RETSSIKKERHED OG RET TIL OMSORG OG PLEJE BØR SIKRES

Forslaget til ældreloven vil medføre grundlæggende ændringer i den måde, ældreplejen udformes, tilrettelægges og udføres. Det vil navnlig indføre helhedspleje som en ny måde at visitere og levere hjælpen på i ældreplejen. Helhedsplejen vil bestå i få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Disse forløb skal muliggøre en

¹ Tilgængeligt her: <https://menneskeret.dk/udgivelser/grundnotat-oekonomiske-sociale-kulturelle-rettigheder>.

løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i borgerens ressourcer og behov.

Kommunens beslutning om de enkelte pleje- og omsorgsforløb vil ikke på forhånd definere et detaljeret indhold i de enkelte forløb. I stedet vil den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen skulle tage afsæt i den daglige dialog mellem de udførende medarbejdere og borgeren ud fra borgerens aktuelle behov og ressourcer (udkastet til ældrelovens almindelige bemærkninger afsnit 3.4.3).

Med andre ord vil kommunen træffe beslutning om en overordnet ramme for den hjælp, der skal ydes, som overlader et rum for, hvordan ledere og medarbejdere vil tilrettelægge og udføre hjælpen fra dag til dag i dialog med borgeren og pårørende. Omfanget af den hjælp, borgeren får, kan dermed også tilpasses og variere fra dag til dag.

Forslaget til ældreloven medfører desuden, at kommunerne ikke længere vil være forpligtede til at foretage forebyggende hjemmebesøg på bestemte tidspunkter, og at borgere, der modtager støtte efter ældreloven, ikke længere vil kunne modtage støtte efter de tilsvarende bestemmelser i serviceloven (udkastet til § 1, nr. 2 og 4, i følgeloven til ældreloven og ældretilsynsloven).

Disse ændringer betyder samlet set, at det i højere grad vil være op til kommunerne at bestemme, hvordan de vil indrette deres ældrepleje, og hvilken hjælp de vil tilbyde den enkelte borger. Borgerne vil i mindre grad have konkrete rettigheder i lovgivningen, de kan støtte ret på.

Samtidig vil borgere, der visiteres til at modtage hjælp efter ældreloven, kun kunne klage til Ankestyrelsen over, hvilket forløb borgeren har fået bevilget (udkastet til ældrelovens § 25). Klager over omfanget og udførelsen af den daglige hjælp inden for forløbets overordnede ramme vil alene kunne rettes til kommunen selv (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 3.6.3).

Det betones videre i lovforslaget, at kommunens afgørelse om, hvilket forløb borgeren skal tilbydes, vil bero på et fagligt skøn, og at Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper ikke vil kunne efterprøve eller tilsidesætte dette skøn (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 3.16.3).

Det betyder, at borgeren vil få en mere begrænset klageadgang vedrørende omfanget og udførelsen af den daglige hjælp, end borgerne har i dag, og at Ankestyrelsen i mindre grad vil kunne efterprøve og eventuelt tilsidesætte kommunernes afgørelser.

Instituttet er bekymret over, at denne omlægning af ældreplejen og den snævrere adgang til at få efterprøvet kommunernes afgørelser vil føre til, at borgernes retssikkerhed svækkes, og at der er en risiko for, at nogle borgere vil opleve, at de ikke modtager den støtte, de har behov for, for at kunne nyde deres rettigheder på lige fod med andre. Dette gælder navnlig personer med begrænsede personlige ressourcer og ressourcer i deres netværk, som kan have vanskeligere ved at italesætte og stå fast på deres behov for pleje og omsorg.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet nærmere forholder sig til, hvordan det sikres, at borgerne får den støtte, de har behov for, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.
- At ministeriet i de planlagte evalueringer inkluderer spørgsmål om, hvilken betydning den indsnævrede klageadgang har haft for forvaltningen såvel som for de berørte borgere.

UKLARHED OM ØGET SELVBESTEMMELSE

Det fremgår af udkastet til ældreloven, at loven hviler på tre bærende værdier: selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse og tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund (udkastet til ældrelovens § 1, stk. 2). Det fremgår desuden, at hjælpen vil skulle tilrettelægges og udføres med afsæt i blandt andet borgerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen (udkastet til ældrelovens § 11, stk. 2, nr. 4).

Et af FN's Handicapkonventions grundlæggende principper er respekten for menneskets naturlige værdighed, personlige autonomi, herunder frihed til at træffe egne valg, og uafhængighed af andre personer (konventionens artikel 3, litra a).

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har ligeledes fastslået, at respekten for det enkeltes menneskes værdighed og frihed, herunder deres frihed til at træffe egne valg, er selve essensen af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (Menneskerettighedsdomstolens dom af 30. januar 2018 i Enver Şahin mod Tyrkiet, præmis 63).

Instituttet anser det således for positivt, at lovforslaget sætter fokus på borgernes selvbestemmelse og mulighed for medindflydelse.

Realisering af øget selvbestemmelse i praksis

Det er imidlertid uklart, hvordan borgerens øgede selvbestemmelse vil blive realiseret i praksis. Det skyldes blandt andet, at lovudkastet ikke

indeholder konkrete forpligtelser for kommunerne til at inddrage borgerne og give dem mulighed for at få indflydelse på deres hjælp.

Lovudkastet indeholder for eksempel ikke bestemmelser om, hvornår kommunen skal tale med borgeren, eller krav til, hvordan inddragelsen af borgeren skal tilrettelægges. Det vil således være op til den enkelte kommune at bestemme.

Det indebærer blandt andet en risiko for, at borgere med begrænsede personlige ressourcer og ressourcer i deres netværk ikke vil opleve samme grad af medindflydelse som andre borgere. Det kan for eksempel ramme personer med demenssygdom.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tydeliggør, hvordan den øgede selvbestemmelse realiseres i praksis, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.

Øget selvbestemmelse for personer under værgemål

Lovforslaget tager ikke stilling til, hvordan den øgede selvbestemmelse skal realiseres for personer under værgemål. Der er således ikke taget stilling til, om borgere under værgemål skal inddrages direkte, eller om eller hvornår det forventes, at værgerne handler på borgerens vegne.

Dette bør efter instituttets opfattelse adresseres i lovforslaget. Lovforslaget skal udformes i overensstemmelse med princippet om støttet beslutningstagen, som er fastsat i FN's Handicapkonventions artikel 12. Dette princip indebærer, at personer med handicap skal have adgang til den støtte, de måtte have behov for til at udøve deres rets- og handleevne.²

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet adresserer i lovforslaget, hvordan den øgede selvbestemmelse skal realiseres for personer under værgemål.
- At ministeriet sikrer, at lovforslaget udformes i overensstemmelse med princippet om støttet beslutningstagen.

ÆLDRETILSYN BØR EVALUERES LØBENDE

Det er væsentligt at sikre et effektivt tilsyn med plejehjem og andre plejeenheder. Tilsynet skal navnlig sikre, at plejeenhederne har

² Se instituttets høringsvar af 30. september 2020, tilgængeligt her: <https://menneskeret.dk/hoeringsvar/generelt-informeret-samtykke>.

tilstrækkelig kvalitet, og at borgerne får den nødvendige hjælp og ikke udsættes for omsorgssvigt. Tilsynet bidrager således til, at borgernes menneskerettigheder realiseres i praksis.

Ældretilsynsloven vil medføre grundlæggende forandringer i den måde, tilsynet med plejeenhederne (plejehjem m.fl.) tilrettelægges og gennemføres på.

Ældretilsynet vil i højere grad være baseret på dialog, rådgivning og sparring med plejeenhederne (udkastet til ældretilsynslovens § 1, stk. 2, § 4 og § 7, stk. 4). Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvordan tilsynene vil skulle vurdere plejeenhederne. Det fremgår blot, at tilsynet vil vurdere kvaliteten i plejeenhederne i forhold til selvbestemmelse, tillid til medarbejdere og ledelse og samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund (udkastet til ældretilsynslovens § 9). Et vurderingskoncept vil blive udviklet frem imod idriftsættelsen af ældretilsynet (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.3.8).

Samtidig vil ældretilsynet i højere grad være risikobaseret og reaktivt. Det er forventningen, at der vil blive udarbejdet en risikomodel baseret på tilsynets viden om enhederne, stikprøver, orienteringer fra andre myndigheder, presseomtale og anonyme henvendelser til Ældrelinjen med videre (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2).

I dag skal kommunerne gennemføre mindst ét tilsynsbesøg i hver plejeenhed om året. Med ældretilsynsloven vil det blive reduceret til mindst ét tilsynsbesøg inden for fem år. Desuden vil tilsynene overgå fra hovedsageligt at være uanmeldte til hovedsageligt at være anmeldte (udkastet til ældretilsynslovens § 7, stk. 2, sammenholdt med servicelovens § 151, stk. 2, og § 151 a, stk. 2).

Instituttet vurderer, at det er væsentligt at følge op på, hvordan disse forandringer vil påvirke tilsynets funktion i forhold til at sikre kvaliteten i ældreplejen og beskytte borgernes rettigheder og retssikkerhed.

Instituttet anbefaler derfor:

- At det løbende vurderes og evalueres, om det nye ældretilsyn sikrer et effektivt tilsyn med kvaliteten i plejeenhederne og forebygger omsorgssvigt.

FORBUD MOD AT AFVISE BORGERE FRA FRIPLEJEBOLIGER BØR TYDELIGGØRES

Ministeriet foreslår at indføre en ny bestemmelse i friplejeboliglovens § 35 a, hvorefter friplejeboligleverandører forpligtes til at udleje en

ledig friplejebolig til personer, der er visiteret til en plejebolig eller lignende boligform af kommunen. Leverandører vil dog kunne afvise personer, der ikke kan tilslutte sig friplejeboligens værdigrundlag, eller som leverandøren ikke vurderer at kunne levere de ydelser, som personen er visiteret til (§ 1, nr. 18, i udkast til lovforslag om ændring af friplejeboligloven og almenboligloven).

Ministeriet anfører, at friplejeboligleverandører ikke må diskriminere borgere med henvisning til deres religion, etnicitet, race, køn eller nationalitet (de specielle bemærkninger til § 1, nr. 18).

Dette er instituttet enig i. Friplejeboligleverandør er – også efter gældende ret – omfattet af diskriminationsforbuddene i den etniske ligebehandlingslov (lbkg. nr. 438 af 16. maj 2012), ligestillingsloven (lbkg. nr. 1575 af 19. december 2022) og handicapdiskriminationsloven (lbkg. nr. 1071 af 10. august 2023).

Ligestillingsloven beskytter tillige mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk og kønskaraktistika.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tilføjer i lovforslagets bemærkninger, at en friplejeboligleverandør ikke må diskriminere en borger på baggrund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskaraktistika.

Forslaget om, at leverandører kan afvise borgere, som leverandøren ikke vurderer at kunne levere de ydelser, som personen er visiteret til, rejser spørgsmål i forhold til forbuddet mod forskelsbehandling på grund af handicap, som ministeriet ikke forholder sig nærmere til.

Leverandører vil ifølge lovbemærkningerne kunne afvise borgere, som leverandøren vurderer ikke at kunne varetage på forsvarlig vis, selvom leverandøren er certificeret til det, og borgeren er visiteret til boligen. Som eksempel nævnes borgere med et stort plejebenhov, som leverandøren ikke har kapacitet til på det pågældende tidspunkt (de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2).

Det vil således især være borgere med (større) handicap, som risikerer at blive afvist fra friplejeboliger og udsat for diskrimination. Det er derfor nødvendigt, at ministeriet tydeliggør, hvordan undtagelsen kan anvendes i overensstemmelse med diskriminationsforbuddet.

For det første bør det understreges, at friplejeboligleverandører aldrig vil kunne afvise en borger alene med henvisning til, at vedkommende har et (bestemt) handicap. En sådan direkte forskelsbehandling vil være ulovlig, da den ikke forfølger et sagligt formål.

For det andet bør det præciseres, at undtagelsen i friboligplejelovens § 35 a, nr. 2, skal anvendes restriktivt. Som anført i lovbemærkningerne må friplejeboligleverandører som udgangspunkt forventes at kunne levere deres service- og plejeydelser forsvarligt over for enhver borger, når borgeren er visiteret til ydelser, som leverandøren er certificeret til (de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2). Det vil kunne udgøre diskrimination, hvis borgere med handicap afvises, fordi leverandøren anser det for belejligt eller mere økonomisk rentabelt.

For det tredje bør det præciseres, at der altid skal foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt borger, og at leverandøren i den forbindelse skal overveje, om det er muligt at foretage relevante og nødvendige tilpasninger af friplejeboligen, som kan gøre det muligt alligevel at udleje boligen til borgeren.

Endelig bør det fremgå af ordlyden af friplejeboliglovens § 35 a, at afvisninger skal begrundes skriftligt. Dette for at sikre at både borger, pårørende og leverandør er opmærksomme herpå, og for at borgeren og de pårørende har mulighed for at forholde sig til grundlaget for afvisningen. Instituttet noterer sig, at det kun fremgår ét sted i lovforslaget, at afvisninger skal begrundes. Der står ikke, om det skal ske mundtligt eller skriftligt (de specielle bemærkninger til § 1, nr. 18).

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tydeliggør, hvordan den foreslåede undtagelse i friplejeboliglovens § 35 a, nr. 2, kan anvendes i overensstemmelse med forbuddet mod diskrimination på baggrund af handicap.
- At ministeriet tilføjer til ordlyden af friplejeboliglovens § 35 a, at afvisninger skal begrundes skriftligt.

Der henvises til ministeriets sagsnumre 2022-5024, 2023-2608, 2024-4518 og 2024-5923.

Med venlig hilsen

Pernille Boye Koch

NATIONAL CHEF

Høringssvar vedrørende:

Forslag til lov om lokalplejehjem

Kirkens Korshær takker for muligheden for at afgive høringssvar.

I Kirkens Korshær har vi forhåbninger om, at lokalplejehjem vil kunne danne rammerne for oprettelse af flere socialplejehjem, som er målrettet de mest udsatte ældre med plejebehov. Særligt da det fremgår, at generalforsamlingen for et lokalplejehjem, som udgøres af ejerne i aktieselskabet, vil kunne fastsætte, om lokalplejehjemmet skal have en særlig profil, der fx er målrettet udsatte ældre.

Baggrunden for forhåbningen er, at antallet af ældre udsatte stiger. Desværre er mængden af specialiserede tilbud ikke fulgt med. Det betyder, at ældre i social udsathed ofte ikke får en værdig alderdom med den pleje og omsorg, de har behov for.

Flere ældre i udsathed

I Kirkens Korshær hjælper vi de mest udsatte mennesker på vores sociale arbejdssteder landet over. Her oplever vi at møde flere ældre i udsathed. Og vores oplevelse afspejles i statistikken. Den viser, at mennesker i udsathed, ligesom resten af befolkningen, lever længere. For selvom mennesker i udsathed i gennemsnit dør 17 år tidligere end resten af befolkningen, [så er midllelivetiden for mennesker i udsathed forbedret med syv år fra 2009 til 2021.](#)

Den forbedrede midllelevetid kan også spores i [VIVE's](#) hjemløsetælling. Opgørelsen viser, at der er sket en stigning i antallet af ældre i hjemløshed. Siden den første hjemløsetælling i 2009 til den seneste i 2024 er der sket en stigning i antallet af hjemløse over 60 år på 113 procent. Samtidig er der sket en stigning i antallet af mennesker i hjemløshed mellem 50 og 59 år på 33 procent.

Begge aldersgrupper betegnes som ældre, da mennesker i udsathed typisk ældes væsentligt tidligere end den øvrige befolkning på grund af hårde liv med komplekse sociale, psykiske og fysiske problematikker. Allerede fra 40-50-årsalderen begynder mange at udvikle alvorlige helbredsproblematikker, som betyder, at der opstår plejebehov.

Behov for flere socialplejehjem

Grundet stigningen i antallet af ældre i hjemløshed [har VIVE undersøgt indsatser for ældre i social udsathed.](#) I rapporten finder VIVE, at "gængse" plejehjem typisk ikke kan rumme ældre udsatte, som fx har problemer med rusmidler og er mærkede af hårde liv på kanten af samfundet. Som alternativ findes der allerede alternative plejehjem, som er målrettet ældre i udsathed. Desværre er der ikke nok af dem.

De manglende pladser på plejehjem målrettet ældre udsatte fører til, at ældre udsatte har lange ophold på herberger og natvarmestuer. Desværre er de tilbud ikke rustet til at imødekomme de udsatte ældres pleje- og støttebehov - hverken i forhold til fysisk indretning eller personalesammensætning. Resultatet er en uværdig alderdom, hvor mange ikke får den hjælp og støtte, de har behov for.

Kirkens Korshær er 450 ansatte og 9000 frivillige, som blandt andet driver varmestuer, herberger og genbrugsbutikker med glæde. Vores arbejde er baseret på det kristne menneskesyn og støttes af stat og kommuner, men finansieres grundlæggende af private midler, doneret af mennesker, som tror på den store værdi af de små, gode øjeblikke.

I Kirkens Korshær ser vi derfor et behov for oprettelse af flere socialplejehjem. I den forbindelse håber vi, at lokalplejehjem vil kunne danne rammerne for kommuners oprettelse af flere socialplejehjem, som er målrettet de mest udsatte ældre med plejebehov.

Vi er dog fortsat bekymrede for, at de mest udsatte ældre endnu engang vil blive overset - på trods af, at rammerne er der. Derfor ser vi et behov for et selvstændigt fokus på, at kommunerne reelt opretter nok tilbud til gruppen. Samtidig er der behov for et særligt fokus på, at ældre i udsathed bliver visiteret til de rette tilbud, da de sjældent har et netværk, der kan hjælpe og støtte op.

Kirkens Korshær står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning.

Med venlig hilsen

Jeanette Bauer

Chef for Kirkens Korshær

**KIRKENS
KORSHÆR**

Nikolaj Plads 15
1067 København K
jb@kirkenskorshaer.dk

www.kirkenskorshaer.dk

Kirkens Korshær er 450 ansatte og 9000 frivillige, som blandt andet driver varmestuer, herberger og genbrugsbutikker med glæde. Vores arbejde er baseret på det kristne menneskesyn og støttes af stat og kommuner, men finansieres grundlæggende af private midler, doneret af mennesker, som tror på den store værdi af de små, gode øjeblikke.

KL's hørings svar vedrørende forslag til lov om lokalplejehjem

KL takker for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til lov om lokalplejehjem. Der tages forbehold for endelig politisk godkendelse.

Generelle bemærkninger til lov om lokalplejehjem

Med lovforslaget får kommunerne mulighed for at etablere nye eller om-danne eksisterende kommunale plejehjem til en ny type plejehjem – lokalplejehjem. Lokalplejehjem vil være kendetegnet ved, at de er kommunalt ejede, men med de samme frihedsgrader som private friplejehjem, herunder mulighed for at tilbyde beboere og pårørende tilkøbsydelse.

KL noterer sig, at et lokalplejehjem bliver etableret og drevet som et aktieselskab, der ejes af kommunen. Der bemærkes i den forbindelse, at der er tale om en ny model på området, og kommunernes erfaring med aktieselskaber er meget begrænsede. Derfor ønsker KL at bidrage til, at lovgivningen og rammerne for etablering og drift af lokalplejehjem fremstår enkel, fyldestgørende og anvendelig i praksis. KL bemærker i forlængelse heraf, at dette bør gøres indenfor rammerne af regeringens ambition om at reducere kommunernes administrative opgaver.

Det er kommunalbestyrelsens beslutning, om kommunen ønsker at etablere et lokalplejehjem, herunder omdanne et eksisterende plejehjem til lokalplejehjem. Der er dermed tale om en valgfri ordning, hvilket KL bakker op om.

Det er for KL væsentlig at bemærke, at den fremsendte høringsversion af forslag til lov om lokalplejehjem på en lang række punkter indeholder ubekendte faktorer i forhold til etablering og drift af lokalplejehjem. KL vurderer, at det er afgørende at få afklaret disse, før en kommunalbestyrelse kan træffe beslutning om etablering af lokalplejehjem. Det er væsentligt for en kommunalbestyrelse at have fuld klarhed både omkring kompetencer, ansvarsfordeling, rammer for personale og borgere samt de økonomiske forhold, der gør sig gældende. Det gælder eksempelvis:

- Bestyrelsens sammensætning og kommunalbestyrelsens repræsentation heri.
- Kommunalbestyrelsens mulighed for at følge lokalplejehjemmets faglighed og økonomi.
- Beregningsmetode til fastsættelse af markedspris for tilkøbsydelse.
- Beregningsmetode til fastsættelse af markedspris for brug af kommunens administrative organisation, herunder it, HR, omsorgssystemer, hjælpemidler, faglig sparring mm..
- Håndtering af over- og underskud, samt kommunens/kommunernes forpligtelse i tilfælde af konkurs.
- Beregningsmetode for fastsættelse af plejeboligtakst for lokalplejehjemmene.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484784

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484784E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 2 af 5

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, ”skal lokalplejehjem levere den personlige hjælp, omsorg og pleje, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter ældreloven”. KL mener, at der tilsvarende er behov for tydelig afklaring af hvordan sygepleje, og herunder delegeret sygepleje skal indgå på lokalplejehjemmene.

Det følger af forslag til ældrelovens §17, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje (jf. også §84 i serviceloven). Mange af de midlertidige pladser er fysisk lokaliseret på de kommunale plejehjem.

Der er behov for en afklaring af, hvorvidt lokalplejehjemmene kan drive midlertidige ophold. Såfremt det er en mulighed for lokalplejehjemmene at drive midlertidige ophold, bør rammerne for driften af de midlertidige ophold beskrives.

Bemærkninger til lovens kapitler

Kapitel 1: Opgaver

Jf. paragraf 1 skal lokalplejehjem tilbyde samme ydelser som øvrige kommunale plejehjem. Lokalplejehjem skal dermed også tilbyde helhedspleje efter ældrelovens paragraf 9 og 10.

KL anser det for positivt, at lokalplejehjem indgår i den kommunale forsyning, og at kommunalbestyrelsen har anvisningsretten.

Kommunalbestyrelsen kan vælge at etablere et nyt plejehjem eller omlægge et eksisterende kommunalt plejehjem til et lokalplejehjem. KL bemærker at en omlægning af et eksisterende plejehjem til et lokalplejehjem, kan afstedkomme et ønske om inddragelse fra beboere, pårørende og medarbejdere på det pågældende plejehjem. KL ønsker, at der i lovforslaget fastsættes bestemmelser, der regulerer de kommunale medarbejders retsstilling i forbindelse med oprettelse af aktieselskaber.

Jf. paragraf 2 kan lokalplejehjem tilbyde beboerne og deres pårørende tilkøbsydelser udover hvad den enkelte borger har krav på efter paragraf 9 og 10 i ældreloven. Lokalplejehjem kan – i modsætning til almindelige kommunale plejehjem – tilbyde tilkøbsydelser, dog må de ikke være konkurrenceforvridende. Jf. lovforslagets bemærkninger skal tilkøbsydelser prissættes til markedspris. KL efterspørger en præcisering af, hvordan markedspris skal fastsættes, så det ikke efterfølgende medfører uhensigtsmæssigt bureaukrati for kommunerne, hvis priserne løbende anfægtes af erhvervsdrivende med tilsvarende ydelser.

Kapitel 2: Etablering

Lokalplejehjem etableres og drives som et aktieselskab, der ejes af én eller flere kommuner. KL bemærker at erfaringerne med denne type selskabskonstruktion må forventes at være begrænset i kommunerne (modellen anvendes i begrænset omfang blandt andet ifm. forsyningsselskaber og havne). På den baggrund bemærker KL, at etablering af et lokalplejehjem vil betyde

flere administrative opgaver for kommunerne, eksempelvis øget myndighedsarbejde, kontraktarbejde og behov for juridiske kompetencer, som ikke nødvendigvis er til stede i kommunerne i dag.

Jf. paragraf 3 stk. 3, er det bestyrelsens opgave at sikre, at lokalplejehjemmet er omfattet af landsdækkende overenskomster. KL bemærker at dette vil betyde at lokalplejehjem skal tilkøbe en overenskomst hos KL, Selveje Danmark e.l.

Kapitel 3: Ledelse

Jf. paragraf 4 er lokalplejehjemmets øverste myndighed generalforsamlingen, der består af ejerkommunen eller ejerkommunerne, hvis flere kommuner er sammen om at etablere og drive et lokalplejehjem.

KL bemærker, at det med en ejerkreds af flere kommuner vil være hensigtsmæssigt, at de er ligestillede ift. at udpege repræsentanter til bestyrelsen.

KL anser det for positivt at generalforsamlingen kan afskedige en bestyrelse, samt beslutte at nedlægge selskabet (lokalplejehjemmet).

Jf. paragraf 5 ledes lokalplejehjemmet af en bestyrelse, der vælges på generalforsamlingen. Ældreministeren fastsætter regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter, samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer.

KL bemærker at fordelingen af pladser i bestyrelsen til kommunalbestyrelsen kan have betydning for, hvilken indflydelse ejer/ejerne har på styring og drift af lokalplejehjemmet. KL betragter selskabskonstruktionen og forholdet mellem generalforsamling og bestyrelsen som en intention om at skabe balance mellem kommunalt ejerskab og en øget grad af politisk armslængde, i overensstemmelse med ældrereformens værdier om frisættelse og øget inddragelse af lokalsamfund. Det er imidlertid KL's vurdering, at kommunen med denne model afgiver al beslutningskompetence vedrørende aktieselskabet og dermed lokalplejehjemmets drift og styring, og at dette kunne fremgå mere tydeligt af bemærkningerne til paragraf 4 og 5.

Jf. paragraf 7 fremgår det, at Ældreministeren fastsætter regler om, at en kommune kan varetage administrative opgaver for et lokalplejehjem, herunder om lokalplejehjemmets betaling herfor.

Det skal understreges, at der er en lang række administrative funktioner, som kommunerne i dag understøtter de kommunale plejehjem med fx HR-funktion, juridiske kompetencer, økonomistyring, dokumentationssystemer og planlægningsmoduler.

KL mener at det er relevant, at kommunerne kan levere administrativ support til lokalplejehjemmene. I den forbindelse, er det væsentligt med klare regler og beskrivelser af beregningsmetode til fastsættelse af markedspris for brug af kommunens administrative organisation. Et vigtigt opmærksomhedspunkt her er, at etableringen af lokalplejehjem ikke samlet set fører til mere administration.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484784

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

KL finder i forlængelse heraf, at der mangler en beskrivelse af, hvordan et lokalplejehjem kan hente faglig – herunder sundhedsfaglig – sparring. Her bistår den kommunale forvaltning i dag de kommunale plejehjem, mens private plejehjem tilsvarende kan hente faglig sparring eksempelvis hos OK-fonden, Selveje Danmark mv.

Kapitel 4: Lokaler

Jf. paragraf 8 vil lokalplejehjem være omfattet af almenboligloven, og dermed vil der for lokalplejehjem være samme fleksibilitet som øvrige plejehjem dog kun med mulighed for at leje tilhørende servicearealer. KL anser dog ikke dette for en begrænsning af betydning.

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvilken rolle en boligorganisation/bygnings-ejer har i en evt. omdannelse fra kommunalt- til lokalplejehjem. Tilsvarende hvilken relation der er mellem bygningsejer og bestyrelse.

Kapitel 5: Afregning, regnskabsaflæggelse, lånoptagelse m.v.

Jf. paragraf 9 fastsætter Ældreministeren regler om afregning for den hjælp og støtte, som et lokalplejehjem skal levere, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overhead-sats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

Lovforslaget beskriver således ikke uddybende reglerne for beregning af taksten for lokalplejehjemmene. KL forventer, at de nærmere regler for takstberegning fastlægges i en kommende bekendtgørelse. Reglerne for beregning af takster og afregning er vigtige i forbindelse med kommunernes beslutning om evt. etablering af et lokalplejehjem. Det handler grundlæggende om, at en kommunalbestyrelse har brug for et klart billede af økonomien, inden en beslutning om at oprette et lokalplejehjem træffes.

Jf. paragraf 10, skal der aflægges et særskilt regnskab for salg af tilkøbsydelse. Salg af tilkøbsydelse kan skabe et overskud, og det fremgår af bemærkningerne at *"Det vil være op til bestyrelsen for det aktieselskab, der vil skulle eje og drive lokalplejehjemmet at beslutte, hvordan et overskud skal anvendes"*. KL mener i den forbindelse at lovforslaget med fordel kan indeholde klare og utvetydige regler i forhold til håndtering af over- og underskud på lokalplejehjemmene. Ligeledes hvilken økonomisk forpligtelse kommunen har, hvis et lokalplejehjem begæres konkurs.

Kapitel 7: Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

Jf. kapitel 7 paragraf 1 træder loven i kraft 1. januar 2025. Som det fremgår af bemærkningerne, betyder det at kommunalbestyrelsen fra oprettelsestidspunktet vil kunne oprette et lokalplejehjem efter lovforslaget.

KL bemærker, at tidshorizonten på lovens ikrafttrædelse fremskynder behovet for at få klarhed over de mange nuværende uklarheder i lovgivningen. Samt at der fra ministeriets side snarest bør komme en udmelding vedrørende udmøntning af midlerne, der er afsat i aftale om ældrereformen, til at understøtte kommunerne med implementering af lokalplejehjem.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484784

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 5

KL stiller sig til rådighed for videre dialog med ministeriet i forbindelse med tilrettelæggelse af implementeringsunderstøttelsen.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484784

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5

Til

6. september 2024

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Center for Ældre og Tværgående Velfærd
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: aeldretvaer@sm.dk

Høring over udkast til lov om lokalplejehjem

Kommunale Velfærdschefer takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovenstående og fremsender hermed høringssvar på foreningens vegne.

Kommunale Velfærdschefer mener, at den nye konstruktion med lokalplejehjem indeholder interessante elementer, men indebærer samtidig en række udfordringer og unødvendigt bureaukrati for kommunerne.

Vi påskønner altid, hvis kommunerne frisættes på ældreområdet og får samme muligheder, som private aktører på området har. Men med lovudkastet om lokalplejehjem ser vi ikke en reel frisættelse, og samtidig opstår der et unødvendigt bureaukrati.

Vi har svært ved at se, at aktieselskabskonstruktionen er den rette organisationsform, og vi er bekymrede for det bureaukrati, selskabskonstruktionen afføder. Aktieselskabslovgivningen er i øvrigt ikke en del af den lovgivning, som ældreområdet i kommunerne er vant til at håndtere.

Hvis en kommune ønsker at oprette et lokalplejehjem, skal der til styring af plejehjemmet være en generalforsamling (hvilket er Kommunen), en udpeget bestyrelse (udpeget af Kommunen), en udpeget formand og næstformand til bestyrelsen (udpeget af Kommunen) og en direktion (ansat af Bestyrelsen).

Kommunen må ikke udlåne penge til lokalplejehjemmet (og ikke stille garanti), men må gerne skyde flere penge ind. Lokalplejehjemmet kan ikke låne penge uden tilladelse fra Kommunen og i givet fald ikke uden Kommunens deponering. Bestyrelsen skal vederlægges og der skal aflægges revisorpåtegnet årsregnskab.

Til trods for denne række af styringsorganer og ekstraopgaver, er det stadig Kommunen, der har ansvaret for finansiering og forsyning, og det er også Kommunen, der fastlægger retningslinjer for opgavevaretagelsen og fører tilsyn med plejehjemmet.

Modsat andre aktieselskaber er det generalforsamlingen (og altså ikke bestyrelsen), der fastlægger den overordnede strategiske retning for lokalplejehjemmet, f.eks. bestemmer, at lokalplejehjemmet skal have en særlig profil.

Tilkøbsydelse er umiddelbart et lyspunkt i lovudkastet, men skæmmes også af bureaukratiet blandt andet med krav om markedsvilkår, beskatning via selskabsskatteloven og udbudspligt i forhold til ydelserne.

Kommunale Velfærdscheferes konklusion er med andre ord, at modellen for lokalplejehjem ikke giver nok i forhold til nye muligheder, når man medregner de bureaukratiske ekstraopgaver, der er forudsat.

Mvh

Jakob Bigum Lundberg

Formand, Kommunale Velfærdschefer

NOTAT

Dato: 19. september 2024

Sag: : BETS-24/07230-15

Sagsbehandler: /ANN

Høringsvar fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

**KONKURRENCE- OG
FORBRUGERSTYRELSEN**

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen takker for muligheden for at afgive bemærkninger til:

- Udkast til forslag til ældrelov
- Udkast til forslag til lov om ændring af lov om friplejeboliger, og
- Udkast til forslag til lov om lokalplejehjem

1. Ældrelov

Udkastet til forslag til ældrelov har givet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anledning til en række bemærkninger, som er oplyst i det følgende. Styrelsen har navnlig fokuseret på bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 20. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at ændringerne kan medføre behov for at gennemføre konsekvensrettelser.

Udbudsretlige bemærkninger til udkastet er fremsendt separat og er ikke indeholdt i det følgende.

1.1. § 20, stk. 1

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for, at det fremgår klart af § 20, stk. 1, og forarbejderne til bestemmelsen, om det er muligt at aftale en afregningspris for de ydelser, som er omfattet af bestemmelsen. Som § 20, stk. 1 på nuværende tidspunkt er formuleret, kan man som læser få det indtryk, at afregningsprisen altid skal fastsættes ensidigt af kommunalbestyrelsen, dvs. at det ikke er muligt for kommunalbestyrelsen og en privat leverandør at indgå aftale om en afregningspris.¹

Styrelsen kan ikke behandle sager efter konkurrencelovens § 11 b, hvor afregningsprisen er aftalt i en forhandling mellem kommune og privat leverandør. Det er derfor væsentligt at få præciseret, om en afregningspris kan aftales mellem en kommune og en privat leverandør, og i givet fald hvornår en pris er aftalt, samt hvem der i givet fald kan afklare tvister mellem en kommune og en privat leverandør om et muligt aftalegrundlag for en afregningspris (fx hvis en leverandør mener, at en pris er fastlagt af kommunen, mens kommunen mener, at der er tale om en aftale). Hvis det skal være muligt at indgå aftale mellem en kommune og en privat leverandør om afregningsprisen, vurderer

¹ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at formuleringen i udkast til ændring af lov om friplejeboliger kan give indtryk af, at det er muligt at indgå aftale om afregningspriser og fritvalgsbevisers værdi efter ældreloven.

styrelsen, at det vil være relevant at fastsætte nærmere regler om de nærmere rammer for denne aftalemulighed, herunder bl.a.:

- hvornår en aftale er indgået,
- om der er pligt for en kommune til at fastsætte en afregningspris, hvis kommunen og den private leverandør ikke kan nå til enighed om en afregningspris,
- hvordan en privat leverandør eventuelt skal afregnes i en periode, hvor den private leverandør og kommunen ikke kan nå til enighed om en afregningspris, og
- hvem der kan afklare tvister om aftalegrundlaget.

Disse nærmere regler kan eventuelt fastsættes ved bekendtgørelse i medfør af § 20, stk. 5. Styrelsen har derfor indsat en kommentar om denne mulighed nedenfor i relation til § 20, stk. 5.

Styrelsen bemærker desuden, at problemstillingen omkring aftalegrundlag for afregningspriser er relevant i forhold til både ældreloven og friplejeboligloven, jf. også styrelsens bemærkninger til lov om ændring af friplejeboligloven i afsnit nedenfor.

1.2. § 20, stk. 2

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at det kan være relevant at overveje dels placering, dels formulering af den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 2.

Styrelsen bemærker også, at henvisningen i § 20, stk. 2, umiddelbart også bør omfatte § 20, stk. 6, der vedrører regler om fast overheadsats. Styrelsen bemærker endelig, at det kan overvejes at flytte § 20, stk. 2, ned som det sidste stykke i § 20.

1.3. § 20, stk. 3

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for en præcisering af, hvad der i § 20, stk. 3, skal forstås ved ”efterberegning”, herunder at dette skal ske ”løbende efter behov” og mindst en gang årligt ”i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab”. Dette både af hensyn til at skabe klarhed overfor kommuner og private leverandører, samt for at skabe grundlag for en mere effektiv kontrol. En nærmere præcisering af, *hvad* begrebet efterberegning omfatter, *hvornår* efterberegning nærmere skal ske, *hvordan* efterberegning skal ske, og *hvad konsekvenserne af* efterberegning nærmere skal være, kan efter styrelsens opfattelse fastsættes ved bekendtgørelse i medfør af § 20, stk. 5, jf. nærmere i afsnittet nedenfor.

Styrelsen bemærker i den forbindelse også, at det bør præciseres, om begreberne ”genberegning” og ”efterberegning”, som begge anvendes i de almindelige bemærkninger, (eksempelvis i afsnit 3.12.3), er synonyme. Hvis der er forskel på begreberne, bør forskellen efter styrelsens opfattelse fremgå klart af bemærkningerne til lovforslaget. Hvis der er tale om synonyme, kan

det med fordel overvejes at anvende ét af begreberne konsekvent for at undgå fortolkningstvivil.

Styrelsen bemærker, at præciseringen af § 20, stk. 3 bør ensrettes med den foreslåede præcisering af udkast til ændring af friplejeboliglovens § 32, stk. 3, jf. gennemgangen nedenfor i afsnit 2.1.2.

1.4. § 20, stk. 4

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at det bør præciseres i § 20, stk. 4, hvilket beløb der skal efterbetales. Nærmere regler om opgørelse af beløbet til efterbetaling, om der skal ske efterbetaling med renter og inflationsjustering, og hvornår efterbetaling nærmere skal ske, kan efter styrelsens opfattelse fastsættes ved bekendtgørelse i medfør af § 20, stk. 5, jf. nærmere i afsnittet nedenfor. Styrelsen vurderer også, at det bør overvejes, hvordan eventuelle tvister mellem kommune og privat leverandør i forhold til efterbetaling skal løses.

Styrelsen vurderer, at det bør præciseres i bemærkningerne til § 20, stk. 4, hvad der nærmere forstås ved ”faktiske omkostninger”. Styrelsens umiddelbare forståelse er, at der er en indbyrdes sammenhæng mellem § 20, stk. 3, og § 20, stk. 4, hvorfor bemærkningerne også bør afstemmes på tværs af disse bestemmelser.

Forslag til ændret formulering af § 20, stk. 4, (med track changes)

”Stk. 4. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendt beregningsenhed ved afregning (f.eks. antal plejedøgn), som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflægning, jf. § 20, st. 3. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen mellem det antal timer eller beregningsenheder, som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflægning, jf. § 20, stk. 3.”

Forslag til ændret formulering af almindelige bemærkninger til § 20, stk. 4, (med track changes):

”Det foreslås som noget nyt i § 20, stk. 4, at såfremt kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud væ-

ret lavere end den fastsatte afregningspris skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen. Efterbetalingen består nærmere bestemt i forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendt beregningsenhed ved afregning (f.eks. antal plejedøgn), som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning af den anvendte afregningspris løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse i medfør af § 20, stk. 3. Formålet er at sikre lige konkurrencevilkår mellem private og kommunale leverandører.”

Forslag til ændret formulering af specielle bemærkninger til § 20, stk. 4, (med track changes)

”Det foreslås i § 20 stk. 4, at hvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Det betyder, at kommunerne får pligt til at efterbetale private leverandører, hvis afregningspriserne har været fastsat lavere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende hjælp. Kommunalbestyrelsen skal således betale prisdifferencen til den private leverandør.

Det foreslåede betyder derudover, at den private leverandør får pligt til at efterbetale kommunen, hvis afregningspriserne har været fastsat højere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende hjælp.

Efterbetalingen består nærmere bestemt i forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendt beregningsenhed ved afregning (f.eks. antal plejedøgn), som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning af den anvendte afregningspris løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse i medfør af § 20, stk. 3.

Ved ”faktiske omkostninger” forstås de omkostninger, som en kommune senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse har efterberegnet, at kommunen har haft ved at levere et tilsvarende tilbud, jf. § 20, stk. 1 og stk. 3. Pligten til at foretage en efterbetaling indtræder, når kommunalbestyrelsen senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse bliver bekendt med, at der er misforhold mellem afregningspriserne og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at levere det tilsvarende tilbud efter § 20, stk. 1.

Eldreministeren fastsætter nærmere regler om efterbetaling, jf. § 20, stk. 5.”

1.5. § 20, stk. 5

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for, at ældreministeren i medfør af § 20, stk. 5, fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget og metode for beregning af for afregningspriser på ældrelovens område, herunder om efterberegning, regulering af afregningsprisen og efterbetaling. Dette synes også umiddelbart forudsat i den foreslåede § 20, stk. 2, der henviser til en pris, som er beregnet efter den foreslåede § 20, stk. 5.

Der er efter styrelsen opfattelse behov for at sikre, at der i en ny ældrelov er hjemmel til/et ophæng, som gør det muligt for ældreministeren at fastsætte disse regler ved bekendtgørelse. Da det efter styrelsens opfattelse er nødvendigt at udstede regler på bekendtgørelsesniveau, og da det er styrelsens forståelse, at det også er hensigten med lovforslaget, at der skal fastsættes nærmere regler om beregningsgrundlag m.v., jf. ovenfor, skal formuleringen i § 20, stk. 5, efter styrelsens vurdering være: "fastsætter nærmere regler", jf. hertil side 170 i Justitsministeriets Lovkvalitetsvejledning.

Efter styrelsens opfattelse bør der som følge heraf foretages en tilpasning af såvel ordlyden af som de specielle² bemærkninger til § 20 i udkast til forslag til ældrelov.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udarbejdet et forslag til såvel formulering af § 20, stk. 5, som formulering til brug for de almindelige og specielle bemærkninger til § 20, stk. 5.

Styrelsen vurderer endelig, at der bør indsættes en uddybende beskrivelse af servicelovens § 91, stk. 6, og bekendtgørelse 2013-03-26 nr. 344 om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91. Det bør efter styrelsens vurdering ligeledes uddybes, hvad der nærmere forstås ved "regler om... offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi".

Forslag til ændret formulering af § 20, stk. 5, (med track changes):

"Stk. 5. Ældreministeren ~~kan~~ fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget ~~for afregningspriser og beregningsmetoder for afregningspriser, herunder regler om efterberegning, regulering af afregningsprisen og regler om efterbetaling ved brug af private leverandører.~~ Ældreministeren fastsætter desuden nærmere ~~og~~ regler om beregningsgrundlaget og beregningsmetoder for fastsættelse og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi, herunder regler om efterberegning, regulering af fritvalgsbevisets værdi og regler om efterbetaling ved brug af private leverandører.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter efter forhandling med erhvervsministeren nærmere regler om fast overheadsats, der anvendes ved afregningen af private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning."

Baggrund for forslag

² Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har noteret sig, at det allerede fremgår af almindelige bemærkninger, at ældreministeren "fastsætter", jf. side 80 i vedlagte Word-version af udkastet til forslag om ældrelov.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foreslår ændringen ovenfor med henblik på at understrege, at meningen og hensigten med bestemmelsen i § 20, stk. 5, er, at der skal fastsættes regler på bekendtgørelsesniveau.

Styrelsen foreslår, at det fremhæves, at bekendtgørelsen angår beregningsgrundlag og beregningsmetoder, således at dette ensrettes med formuleringen i forarbejderne til konkurrencelovens § 11 b. Det fremgår heraf, at ”*Beregning omfatter alle trin i udregningen af en afregningspris, det vil sige både beregningsgrundlag og beregningsmetoder. Beregningsgrundlaget er de data, der indgår i beregningen af afregningsprisen. Beregningsmetoder er de metoder, der anvendes, dels når beregningsgrundlaget skal opgøres, og dels når afregningsprisen skal udregnes på baggrund af beregningsgrundlaget.*”³

Det er styrelsens umiddelbare forståelse, at regler om efterberegning, regulering af afregningsprisen og regler om efterbetaling vedrører beregningsgrundlaget og metode, da der er tale om situationer, hvor en kommune skal følge op på og eventuelt justere en afregningspris, som ikke længere svarer til de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere en tilsvarende ydelse. På denne baggrund er det styrelsens vurdering, at der alene er tale om en præcisering.

Styrelsen foreslår at ensrette formuleringerne i § 20, stk. 5, i relation til fastsættelse af henholdsvis afregningspriser og fritvalgsbevisers værdi. Dette forudsætter dog i sagens natur, at der ikke er forskelle i prisfastsættelsen mellem afregningspriser og fritvalgsbeviser, som medfører et konkret behov for disse forskelle.

Forslag til ændret formulering af almindelige bemærkninger til § 20, stk. 5, (med track changes):

”Det foreslås videreført i § 20, stk. 5, at ældreministeren ved på bekendtgørelsesniveau fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget og beregningsmetoden for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi. Det foreslås som noget nyt, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget og beregningsmetode for afregningspriser. Det betyder, ældreministeren fastsætter regler om henholdsvis ensidigt fastsatte afregningspriser og fritvalgsbevisers værdi:

- [under hvilke omstændigheder en afregningspris og/eller værdien af et fritvalgsbevis kan fastsættes efter aftale mellem en kommune og en privat leverandør, herunder om en eventuelt mulig aftale skal indgås på baggrund af den private leverandørs vejledende takster, og om der i givet fald skal indsættes en bestemmelse svarende til nugældende servicelovs § 174 vedr. krav om fastsættelse af vejledende takster],
- hvad der skal indgå i beregningen af afregningsprisen henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis,

³ FT 2006-07, L 152 som fremsat, Tillæg A, bemærkninger til nr. 2.

- hvilke metoder, en kommune skal anvende, når en kommune skal opgøre beregningsgrundlaget og udregne en afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis på baggrund af beregningsgrundlaget,
- hvornår og hvordan en kommune eventuelt skal foretage efterberegning af en afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis, herunder hvad der forstås ved "løbende efter behov" og i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab" i § 20, stk. 3,
- hvornår og hvordan en kommune eventuelt skal foretage regulering af en afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis, [herunder om der er forskel på begrebet "regulering", som foreslået i teksten ovenfor og "justering", som fremgår flere steder af bemærkningerne],
- hvornår og hvordan en kommune henholdsvis en privat leverandør eventuelt skal foretage efterbetaling, herunder om efterbetaling skal ske med renter og inflationsjustering.

Ved "beregningsgrundlag" forstås alle de data/oplysninger, dvs. hvad der nærmere skal indgå i beregningen af afregningsprisen. Ved "beregningsmetoder" forstås de metoder, der anvendes, dels når beregningsgrundlaget skal opgøres, og dels når afregningsprisen skal udregnes på baggrund af beregningsgrundlaget. Beregningsgrundlag og beregningsmetode omfatter både den situation, hvor (i) en afregningspris skal beregnes og fastsættes overfor én eller flere private leverandører af ydelser, som er omfattet af §§ 18 og 20, (ii) hvor en kommune skal følge op på beregningen af afregningsprisen i relation til § 20, stk. 2, (iii) hvor en kommune eventuelt skal justere/regulere en afregningspris overfor en privat leverandør af ydelser efter §§ 18 og 20, og (iv) hvor en kommune skal efterbetale en privat leverandør efter § 20, stk. 4.

Hensigten er at sikre ligestilling mellem kommunale og private leverandører, samt at lette administrationen for kommunerne. Det vil dermed udgøre det samme beregningsgrundlag, som kommunerne skal følge ved fastsættelse af afregningspriserne. Det foreslås derudover som noget nyt, at ældreministeren kan fastsætte regler om efterbetaling ved brug af privat leverandør. Dette indebærer regler om, hvornår og hvordan en kommune henholdsvis en privat leverandør eventuelt skal foretage efterbetaling i relation til en afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis, herunder om efterbetaling skal ske med renter og inflationsjustering. [...]"

Forslag til ændret formulering af specielle bemærkninger til § 20, stk. 5, (med track changes):

"Det foreslås i § 20, stk. 5, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om beregningsgrundlaget og beregningsmetoder for afregningspriser, herunder regler om efterberegning, regulering af afregningsprisen og regler om efterbetaling ved brug af private leverandører. Det foreslås desuden, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget og beregningsmetoder for fastsættelse og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi, herunder regler om efterberegning, regulering af fritvalgsbevisets værdi og

~~regler om efterbetaling ved brug af private leverandører. regler om efterbetaling ved brug af private leverandører og regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi. Dermed kan ældreministeren fastsætte nærmere regler om efterbetaling, hvis det skønnes nødvendigt.~~

[Evt. indsætte forventning om fastsættelse af regler vedrørende mulighed for at indgå aftale om afregningspris og/eller værdi af fritvalgsbevis, jf. bemærkninger herom ovenfor]

~~Det forventes, at der vil blive~~Der vil blive fastsat nærmere regler om, at afregningsprisen, der anvendes til afregning af private leverandører~~hvad der skal indgå i kommunalbestyrelsers beregning af henholdsvis ensidigt fastsatte afregningspriser og fritvalgsbevisers værdi, og hvilke metoder, en kommune skal anvende, når en kommune skal opgøre beregningsgrundlaget for en ensidigt fastsat afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis. Dette indebærer, hvad der nærmere skal forstås ved 'tilsvarende tilbud' og 'gennemsnitlige langsigtede omkostninger' i forhold til henholdsvis helhedspleje og madudbringning.~~

Der vil blive fastsat nærmere regler om, hvornår og hvordan en kommune eventuelt skal foretage efterberegning af en ensidigt fastsat afregningspris henholdsvis af værdien af et fritvalgsbevis, herunder hvad der nærmere forstås ved "løbende efter behov" og i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab" i § 20, stk. 3.

Der vil blive fastsat nærmere regler om, hvornår og hvordan en kommune eventuelt skal foretage regulering af en af kommunen ensidigt fastsat afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis.

Der vil endelig blive fastsat nærmere regler om, hvornår og hvordan en kommune henholdsvis en privat leverandør eventuelt skal foretage efterbetaling, herunder om efterbetaling skal ske med renter og inflationsjustering. [...]"

Styrelsen bemærker herudover, at det bør præciseres, hvad der nærmere menes, når det fremgår af de specielle bemærkninger, at: "Der forventes desuden fastsat regler om, at borgere, der ikke mener, at fritvalgsbevisets værdi er fyldestgørende eller korrekt, kan rette henvendelse til kommunalbestyrelsen". Skal dette forstås således, at borgere ikke skal rette henvendelse til kontrolenheden, eller at borgere i første omgang skal rette henvendelse til kommunalbestyrelsen og dernæst kan rette henvendelse til kontrolenheden?

1.5 Omtale af fast overheadsats i specielle bemærkninger til udkast til ældrelov § 20, stk. 6

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at definitionen af overhead bør stå mere åben, idet arbejdsgruppens opdrag er at definere, hvad der skal indgå i overheadsats og hvordan den skal fastsættes. Dermed vil både en nærmere definition af overhead samt beregning af en konkret sats for overhead indgå i

det fremadrettede analysearbejde. Det afgørende er, at formuleringerne i bemærkningerne ikke bliver bindende for analysearbejdet.

Styrelsen henleder opmærksomheden på, at der i udkast til forslag til ældrelov, afsnit 3.12.2 kun nævnes hjemmepleje i relation til overheadsats, men der – så vidt styrelsen forstår - vel rettelig skal stå pleje- og omsorgsforløb (alternativt helhedspleje) og madudbringning. Betegnelserne kan med fordel ensrettes.

Forslag til justering af tekst i almindelige bemærkninger til § 20, stk. 6 (med track changes)

”Det foreslås som noget nyt i § 20, stk. 6, at ældreministeren efter forhandling med erhvervsministeren ~~på-ved~~ bekendtgørelsesniveau fastsætter ~~nærmere~~ regler om en fast overheadsats, der anvendes ved afregning af private leverandører af henholdsvis pleje- og omsorgsforløb og madudbringning. Det vil betyde, at der vil være en fast overheadsats for private leverandørers levering af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, hvis afregningsprisen ~~via godkendelsesmodellen eller værdien af fritvalgsbeviset~~ fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ~~ved at levere et tilsvarende tilbud, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser~~. Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere ~~ydelsen tilsvarende tilbud~~. ~~En del af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger udgøres af, men~~ overheadomkostninger, ~~som vil blive ~~ne~~~~ beregnet som en fast ~~satsprocentdel af de direkte og øvrige indirekte omkostninger~~. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.”

Forslag til justering af tekst i specielle bemærkninger til § 20, stk. 6 (med track changes)

”Der ~~vil blive fastsat forventes, at der fastsættes~~ nærmere regler om ~~vil være~~ en fast overheadsats ~~i beregningsgrundlaget for en ensidigt fastsat afregningspris henholdsvis værdien af et fritvalgsbevis~~ for private leverandører ~~levering af pleje- og omsorgsforløb og helhedspleje~~ og madudbringning, hvis afregningen ~~skersprisen fastsættes~~ på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, ~~via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser~~. Med overheadsats forstås de omkostninger forbundet med tilbuddet, der ikke er identificeret som direkte ~~eller øvrige~~ indirekte ~~omkostninger, og fællesomkostninger og som dermed ligger udover ældreområdet og~~ ~~Det~~ omfatter ~~bl.a. ældreplejens~~ ressourcetræk på stabsfunktioner som IT, økonomi og HR samt direktion.

Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere ydelsen, men overheadomkostningerne, beregnes som en fast ~~satsprocentdel af de direkte og (øvrige) indirekte omkostninger~~. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.”

1.6 Brugen af begrebet ”kontrolenhed”

Det er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forståelse, efter drøftelse med SBÆM/ÆM, at der med kontrolenheden i forslaget til ældrelov ikke skal oprettes en enhed i styrelsen, som er adskilt fra den resterende del af styrelsen. Det er således styrelsens forståelse, at kontrolenheden skal indgå som en integreret del af styrelsens arbejde som uafhængig konkurrencemyndighed, der bl.a. håndhæver konkurrencelovens § 11 b. På den baggrund foreslår styrelsen følgende præciseringer i bemærkningerne til ældrelovsudkast.

Forslag til justering af tekst i almindelige bemærkninger (med track changes)

”Videre følger det af aftalen, at der ønskes indført en uafhængig kontrolenhed, der skal understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet. I dag har private leverandører begrænsede klagemuligheder over kommunens beregnede afregningspriser i tilfælde af uenighed. Det er derfor Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at den uafhængige kontrolenhed skal bidrage til, at kommunerne afregner de private aktører på ældreområdet ensartet og på baggrund af en korrekt beregning. Dette vil bidrage til en mere smidig håndtering af uenigheder mellem kommuner og private leverandører. Det er endvidere ministeriets vurdering, at kontrolenheden, ligesom i dag, på baggrund af anmeldelser fra virksomheder eller af egen drift, skal kunne undersøge afregningsprisen i tilfælde, hvor kommunen har tilbudt anvendt en afregningspris over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der ikke er fastsat, herunder efterreguleret, i overensstemmelse med relevante regler om frit valg. Endvidere skal kontrolenheden fortsat kunne udstede påbud til kommunen. Dette kan ske i tilfælde, hvor kommunen forventes vurderes eller skønnes at have fastsat afregningsprisen for lavt. Kontrolenheden vil blive oprettet under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Det er hensigten med forslaget, at kontrolenheden skal indgå som en integreret del af styrelsens arbejde som uafhængig konkurrencemyndighed, der bl.a. håndhæver konkurrencelovens § 11 b.”

1.7 Evaluering – herunder omtale af muligheden for at indgå konsortier

Konkurrence - og Forbrugerstyrelsen bemærker overordnet, at det i lovforslagets almindelige bemærkninger fremstår som værende forudsat, at evalueringen bl.a. skal følge konkrete tiltag som konsortiekonstruktioner. Det fremstår ikke klart for styrelsen, hvad en evaluering af konsortiekonstruktioner i givet fald vil skulle indeholde, og endelig hvad en evaluering af konsortiekonstruktioner nærmere skal bidrage med.

Styrelsen bemærker desuden, at det det bør fremgå klart af lovforslaget i forhold til evaluering, om ”afbureaukratisering og frisættelse” også omfatter afregning over for private leverandører. Efter styrelsens opfattelse bør dette være omfattet. Styrelsen foreslår på denne baggrund følgende præcisering i de almindelige bemærkninger (indsat med track changes):

”Ældreformen (som omfatter forslag om ældreloven og de samtidigt fremsatte forslag til lov om tilsyn med ældreomsorg og -pleje, lov om lokalplejehjem og forslag til ændring af friplejeboligloven) evalueres efter tre år (devaluering) og efter fem år (endelig evaluering). Evalueringen vil fokusere på lovenes mål om afbureaukratisering og frisættelse, [herunder afregning af private leverandører](#), samt følge konkrete tiltag som udbredelse af faste teams, samtilsyn på plejehjem, konsortiekonstruktioner, lokalplejehjem og flere muligheder for friplejehjem. Evalueringen skal tilrettelægges, så dokumentationskrav begrænses.”

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at det er vigtigt, at det står helt klart, at lovpakken på ældreområdet ikke ændrer gældende konkurrenceregler, herunder mulighederne for at indgå i konsortier. Aktører kan således indgå i konsortier i samme omfang, som de tidligere har kunnet. Det er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forståelse, efter drøftelse med SBÆM/ÆM, at intentionen med forslaget ikke er at ændre gældende konkurrenceregler. På den baggrund foreslår styrelsen følgende justeringer.

Forslag til justering af tekst i almindelige bemærkninger (med track changes)

”Det foreslås hertil som noget nyt, at private leverandører skal tilbyde helhedspleje. Det betyder, at private leverandører fremover også skal tilbyde rehabilitering og genoptræning. Den foreslåede ordning vil medføre, at ældre borgere kan vælge mellem minimum to leverandører af helhedspleje, hvoraf den ene kan være kommunal. ~~Mindre leverandører har mulighed for at indgå i konsortier med henblik på at levere helhedspleje.~~ Det vil med ordningen være muligt for private leverandører [inden for rammerne af konkurrenceloven](#) at indgå konsortier ~~efter konkurrenceloven~~ med henblik på at løse opgaven sammen for at kunne levere helhedspleje. Det er virksomhedernes eget ansvar at overholde konkurrencereglerne, [og forslaget ændrer ikke på gældende konkurrenceregler](#). Det er ~~derfor~~ virksomhederne selv, der skal vurdere, om et samarbejde er lovligt. Dette er i overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet.”

Forslag til justering af tekst i afsnit om økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foreslår en ændring af nedenstående afsnit, da formuleringen kan give indtryk af, at der kan ske fravigelse af konkurrencereglerne. Private leverandører har også i dag mulighed for at indgå konsortier. Det ændres der ikke på med indførelsen af lovforslaget. Derfor foreslås en ændring af formuleringen i følgende afsnit:

~~”Lovforslagets indførelse af krav om helhedspleje vil betyde, at private leverandører har mulighed for at indgå konsortier efter konkurrenceloven med henblik på at løse opgaven sammen for at kunne levere helhedspleje. Dette~~

kan dog, særligt for mindre leverandører, medføre sværere adgang til markedet, da det er virksomhedernes eget ansvar at overholde konkurrencereglerne. Det er derfor virksomhederne selv, der skal vurdere, om et samarbejde er lovligt ~~mulighed for at indgå i konsortier~~ efter gældende konkurrenceregler.”

Der står angivet i det sammenfattende skema, at lovforslagets indførelse af krav om helhedspleje kan medføre øgede administrative konsekvenser for virksomheder, der indgår i konsortier for at levere helhedspleje, da det er virksomhedernes ansvar at vurdere om et samarbejde er lovligt efter gældende konkurrenceregler. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er ikke sikker på, om dette er administrative konsekvenser for erhvervslivet, eller om det nærmere er andre omkostninger for virksomhederne i form af adfærdsvirkninger forbundet med, at virksomheder skal vurdere, om et konsortiesamarbejde er lovligt iht. konkurrencereglerne, og SBÆM opfordres til at drøfte dette med Erhvervsstyrelsen (OBR).

1.8 Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 5, at ”Kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 10 til at tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb finder ikke anvendelse før den 1. juli 2027 over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1, i lov om social service, jf. dog stk. 6. Senest den 1. juli 2027 skal kommunalbestyrelsen have truffet afgørelse efter § 10 over for alle personer omfattet af 1. pkt.” Det fremgår videre af den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 6, at ”I det omfang en persons behov efter den 1. juli 2025 ændrer sig i et omfang, som indebærer, at den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, indtræder kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter § 10 på det tidspunkt, hvor personens behov ændrer sig. Kommunalbestyrelsen kan af egen drift vælge at træffe afgørelse efter § 10 før 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter den 1. juli 2025.”

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at det på nuværende tidspunkt fremstår mindre klart, hvornår styrelsen i perioden indtil den 1. juli 2027 har hjemmel til at anvende konkurrencelovens § 11 b i relation til afregningspriser for helhedspleje. Tilsvarende usikkerhedsmomenter gør sig efter styrelsens vurdering gældende i forhold til overgangsregler for fritvalgsbeviser, jf. den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 7.

2. Friplejeboliglov

Udkastet til ændringer i friplejeboligloven har givet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anledning til en række bemærkninger, som er oplyst i det følgende. Styrelsen bemærker overordnet, at styrelsen navnlig har fokuseret på bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 32. Styrelsen har i det

følgende indsat forslag til justerede formuleringer af bestemmelsen og bemærkninger hertil. Ændringerne kan evt. medføre behov for at gennemføre konsekvensrettelser.

Udbudsretlige bemærkninger til udkastet er fremsendt separat og er ikke indeholdt i det følgende.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer endvidere, at ordlyden i henholdsvis ældreloven, friplejeboligloven, serviceloven, herunder ordlyden i de almindelige og specielle bemærkninger, bør ensrettes, så der undgås begrebsforvirring; dette både af hensyn til kommunernes praktiske anvendelse af reglerne, private leverandørers forståelse af reglerne, samt i forhold til kontrolenhedens fremadrettede håndhævelse af reglerne.

2.1. § 32, stk. 1 og 2

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for præcisering som følge af tilføjelsen af henvisning til ældreloven i § 32, stk. 1 og 2. Udkast til ældrelov kan give indtryk af, at det ikke er muligt at indgå aftale mellem kommunalbestyrelsen og en privat leverandør om afregningspriser og fritvalgsbevisers værdi efter ældreloven, jf. ovenfor om ældreloven. Som § 32, stk. 1 og 2 på nuværende tidspunkt er formuleret, får man det indtryk, at det er muligt at indgå aftale mellem kommunalbestyrelsen og en privat leverandør, dvs. at afregningsprisen for så vidt angår ydelser i ældreloven ikke altid skal fastsættes ensidigt af kommunalbestyrelsen. Det er dermed uklart, om det er muligt at indgå aftale.

Styrelsen kan imidlertid ikke behandle sager efter konkurrencelovens § 11 b, hvor afregningsprisen er aftalt i en forhandling mellem kommunalbestyrelsen og en privat leverandør. Det er derfor væsentligt at få præciseret, om en afregningspris kan aftales mellem en kommune og en privat leverandør, og i givet fald hvornår en pris er aftalt, samt hvem der i givet fald kan afklare tvister mellem en kommune og en privat leverandør om et muligt aftalegrundlag for en afregningspris. Hvis det skal være muligt at indgå aftale mellem en kommune og en privat leverandør om afregningsprisen, vurderer styrelsen, at det vil være relevant at fastsætte nærmere regler om de nærmere rammer for denne aftalemulighed, herunder bl.a.:

- hvornår en aftale er indgået,
- om der er pligt for en kommune til at fastsætte en afregningspris, hvis kommunen og den private leverandør ikke kan nå til enighed om en afregningspris,
- hvordan en privat leverandør eventuelt skal afregnes i en periode, hvor den private leverandør og kommunen ikke kan nå til enighed om en afregningspris, og
- hvem der kan afklare tvister om aftalegrundlaget.

Disse nærmere regler kan eventuelt fastsættes ved bekendtgørelse i medfør af nuværende § 32, stk. 3 (foreslået § 32, stk. 5). Styrelsen har derfor indsat

en kommentar om denne mulighed nedenfor i relation til den foreslåede § 32, stk. 5. Styrelsen bemærker desuden, at problemstillingen omkring aftalegrundlag for afregningspriser er relevant i forhold til både ældreloven og friplejeboligloven, jf. også styrelsens bemærkninger til ældrelov i afsnit ovenfor.

2.1.1 § 32, stk. 1

I § 32 stk. 1 tilføjes der en henvisning til ældrelovens §§ 10, 11 og 14 i tillæg til henvisningen til servicelovens § 174. Bestemmelsen angiver, at friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster, som kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren kan tage udgangspunkt i, ved indgåelse af en aftale om afregningsprisen. Bestemmelserne i ældrelovens §§ 10, 11 og 14, vedrører imidlertid de *ydelser*, som kommunalbestyrelsen er forpligtet til at tilbyde. Servicelovens § 174 vedrører derimod kommunale, regionale eller private leverandørs forpligtelse til at fastsætte *vejledende takster* for ydelser og tilbud efter serviceloven. Det er dermed hjemlet i servicelovens § 174, at leverandører af ydelser m.m. efter serviceloven skal fastsætte vejledende takster. Det er styrelsens opfattelse, at der retteligt bør henvises til ældrelovens § 43 i stedet for til ældrelovens § 10, 11 og 14, da ældrelovens § 43 hjemler, at servicelovens § 174, stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse.

2.1.2 § 32, stk. 2

Det er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forståelse, at det allerede følger af gældende ret på friplejeboliglovens område, at kommunalt fastsatte afregningspriser, skal beregnes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved drift af tilsvarende tilbud, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2025 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører. På denne baggrund vurderer styrelsen, at det bør fremgå meget tydeligt af lovforslag med bemærkninger, om der tilsigtes nogen ændring af gældende ret med forslaget, eller om forslaget alene indebærer, at denne forpligtelse nu fremgår direkte af friplejeboligloven.

Såfremt hensigten med forslaget er at videreføre gældende ret, foreslår styrelsen at anvende formuleringen i gældende § 3 i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2025 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører. Styrelsen har indsat forslag til ændret formulering af § 32, stk. 2 nedenfor. Alternativt bør det fremgå af bemærkningerne til forslaget:

- Hvem der kan fastsætte en afregningspris, hvis det ikke alene er kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker særskilt hertil, at styrelsen ikke har hjemmel til at anvende konkurrencelovens § 11 b, hvis fastsættelsen af afregningsprisen foretages af en anden myndighed end den, som er forpligtet til at stille den konkurrerende ydelse til rådighed, og som afholder omkostningerne herved. F.eks. vil fritvalgsordningen for frie grundskoler, jf. bekendtgørelse nr. 1299 af 10. december 2006 om tilskud m.v. til friskoler og private grundskoler m.v., ikke være omfattet

af § 11 b. Det er Undervisningsministeriet, der foretager beregningen af tilskuddet til de frie grundskoler.⁴

- Hvad der forstås ved 'levering af et tilsvarende tilbud', og om dette adskiller sig fra 'drift af et tilsvarende tilbud', som det på nuværende tidspunkt er formuleret i § 3 i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2025 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører.

Det er videre Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forståelse, at det følger af en formålsfortolkning af friplejeboliglovgivningens regler om den kommunale takstberegning, at kommunalbestyrelsen allerede efter gældende ret skal sikre sig, at friplejeboligleverandørerne løbende reguleres på samme måde, som de kommunale leverandører reguleres, hvis det viser sig, at taksterne ikke er fastsat i overensstemmelse med de kommunale gennemsnitlige langsigtede omkostninger – således som det også er beskrevet i afsnit 8.1.2 til vejledning nr. 10329 af 2017-21. december 2017 om afregning af friplejeboligleverandører. Det er styrelsens forståelse, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne foretage en løbende regulering, uden forinden at have foretaget en efterberegning, hvorfor det er styrelsens vurdering, at der består en naturlig sammenhæng mellem kravet om løbende regulering og efterberegning.

På den baggrund vurderer styrelsen, at det bør fremgå meget tydeligt af lovforslag med bemærkninger, om der tilsigtes nogen ændring af gældende ret med forslaget. Sætningen i de specielle bemærkninger til § 32, stk. 2, 2. pkt., vedrørende, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at afregningsprisen justeres løbende, sammenholdt med, at det også fremgår af de specielle bemærkninger til § 32, stk. 2, at der er tale om en præcisering af de gældende regler, kan således indikere, at der ikke allerede efter gældende ret gælder et krav om løbende efterberegning. Styrelsen har derfor indsat forslag til justering af de specielle bemærkninger til § 32, stk. 2, 2. pkt. nedenfor.

Konkurrence - og Forbrugerstyrelsen henleder endelig opmærksomheden på, at, såfremt hensigten med den foreslåede bestemmelse i § 32, stk. 2 og stk. 4 er, at kommunalbestyrelsen simultant forpligtes til at justere afregningsprisen løbende, jf. de specielle bemærkninger til 2. pkt. i § 32, stk. 2, og til at efterbetale friplejeboligleverandøren, hvis afregningsprisen har været fastsat for lavt, jf. tilføjelsen af § 32, stk. 4, kan dette potentielt være byrdefuldt for kommunalbestyrelsen.

Forslag til formulering af § 32, stk. 2, (med track changes)

”13. I § 32, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

» Kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen fastsætter afregningsprisen Afregningspriserne fastsættes ud fra en beregning af kommunens beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved levering-drift af et tilsvarende tilbud.«”

⁴ FT 2006-07, L 152 som fremsat, Tillæg A, bemærkninger til nr. 2.

Forslag til ændret formulering af specielle bemærkninger til § 32, stk. 2, (med track changes):

”Det foreslås, at der i § 32, stk. 2, indsættes som 2. pkt., at afregningspriserne fastsættes ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

[...]

Forslaget præciserer, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte afregningsprisen på markedsvilkår i den forstand, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør i beliggenhedskommunen har ved at ~~producere og levere~~ drive et tilsvarende tilbud. ~~Kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at afregningsprisen justeres løbende, når den bliver bekendt med, at omkostningerne ikke længere stemmer overens med afregningsprisen.~~

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger vil ~~normalt~~ inkludere samtlige både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år.

[...]

Der er tale om en præcisering af de gældende regler om kommunernes fastsættelse af afregningspriser således, at det fremgår af lovbestemmelsen, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør i beliggenhedskommunen har ved at drive et tilsvarende tilbud i stedet for på bekendtgørelsesniveau. Ændringen medfører i sig selv ikke nogen justeringer til kommunernes beregningsmetode for afregningspriser.”

2.2. § 32, stk. 3

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at formuleringen i udkast til ændring af friplejeboliglovens § 32, stk. 3, bør ensrettes med formuleringen i § 20, stk. 3 i udkast til ældreløvslov, således at ordlyden i de to bestemmelser er identisk. Det er styrelsens vurdering, at der med overvejende sandsynlighed vil opstå fortolkningstvivl, både ved kommunernes samt den kommende kontrolenheds anvendelse af bestemmelserne, såfremt der er forskel i ordlyden.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for en præcisering af, hvad der i § 32, stk. 3, skal forstås ved ”efterberegning”, herunder at dette skal ske ”løbende efter behov” og mindst en gang årligt ”i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab”. Dette både af hensyn til at skabe klarhed overfor kommuner og private leverandører, samt for at skabe grundlag for en mere effektiv kontrol. En nærmere præcisering af, hvad begrebet ’efterberegning’ omfatter, hvornår efterberegning nærmere skal ske, hvordan efterberegning skal ske, og hvad konsekvenserne af efterberegning nærmere skal være, kan efter styrelsens opfattelse fastsættes ved bekendtgørelse i medfør af § 32, stk. 5, jf. nærmere i afsnittet nedenfor.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for præcisering af de almindelige bemærkninger, med hensyn til kommunalbestyrelsens forpligtelse til at foretage løbende efterberegning af afregningsprisen. Så vidt styrelsens er orienteret, følger det af en formålsfortolkning af friplejeboliglovgivningens regler, jf. gennemgangen ovenfor, at kommunalbestyrelsen allerede er forpligtet til at foretage en løbende regulering af afregningsprisen, hvis det viser sig, at taksterne ikke er fastsat i overensstemmelse med de kommunale gennemsnitlige langsigtede omkostninger. Det er styrelsens forståelse, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne foretage en løbende regulering, uden forinden at have foretaget en efterberegning, hvorfor det er styrelsens vurdering, at der består en naturlig sammenhæng mellem kravet om løbende regulering og efterberegning.

På den baggrund vurderer styrelsen, at det bør fremgå meget tydeligt af lovforslag med bemærkninger, om der tilsigtes nogen ændring af gældende ret med forslaget. Tilføjelsen af stk. 3 vedrørende krav om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at efterberegne afregningsprisen på bestemte tidspunkter, kan således indikere, at der ikke allerede efter gældende ret gælder et sådan krav.

Efter styrelsens opfattelse bør der som følge heraf foretages en tilpasning af ordlyden i lovteksten, såvel som ordlyden i de almindelige og specielle bemærkninger til § 32, stk. 3 i udkast til ændring af friplejeboligloven. Styrelsen har udarbejdet et forslag til såvel formulering af § 32, stk. 3, som formulering til brug for de almindelige og specielle bemærkninger til § 32, stk. 3 nedenfor.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til § 32, stk. 3 (samt økonomiske konsekvensberegninger og sammenfattende skema), at eventuelle afvigelser mellem pris og faktiske omkostninger skal *efterreguleres*. I styrelsens optik er efterregulering forskelligt fra efterbetaling. Styrelsen forslår derfor at ensrette formuleringen til efterbetaling, alternativt præcisere hvad der i disse tilfælde skal forstås med efterregulere. I sidste tilfælde har styrelsen indsat forslag til formulering af de almindelige bemærkninger til § 32, stk. 3, jf. det følgende.

Forslag til ændret formulering af § 32, stk. 3 (med track changes)

”Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab foretage efterberegning af de beregnede afregningspriser efter stk. 2. ~~løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab.~~”

Forslag til ændret formulering af almindelige bemærkninger til § 32, stk. 3, (med track changes):

”Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at der ønskes indført et krav for kommunalbestyrelsen om at genberegne afregningspriserne for friplejehjem minimum én gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab og at eventuelle afvigelser mellem pris og faktiske omkostninger skal efterreguleres. Med efterregulering forstås, en efterbetaling af eventuelle forskelle mellem henholdsvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende drift af tilsvarende tilbud og den afregningspris som kommunen har fastsat på baggrund af det tilsvarende kommunale tilbuds gennemsnitlige langsigtede omkostninger. Det er en forudsætning for efterbetaling, at kommunen foretager en genberegning af de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved drift af tilsvarende tilbud, som ligger til grund for afregningsprisen. Hensigten er at sikre ligestilling mellem kommunale og private leverandører gennem sikre korrekt beregning af afregningspriserne for private leverandører, samt korrekt afregning af private leverandører.

Baggrunden for ønsket er, at det efter de gældende regler kan være vanskeligt at gennemskue, hvornår kommunalbestyrelsens forpligtelse til at efterberegne indtræder.

[...]

Det foreslås på den baggrund at det præciseres, at kommunalbestyrelsen forpligtes til løbende at foretage efterberegning af afregningsprisen. ~~løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab.~~ Det foreslås herudover som noget nyt, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at foretage efterberegning mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab. Formålet hermed er at sikre, at efterberegning som minimum sker én gang årligt. Det er ikke tilstrækkeligt at foretage en efterberegning én gang årligt, hvis kommunen inden da er eller bør være blevet bekendt med, at omkostningerne ved at drive et tilsvarende tilbud ikke længere stemmer overens med afregningsprisen.

Eldreministeren fastsætter nærmere regler om efterberegning, jf. § 32, stk. 3, der bliver til stk. 5.”

Forslag til ændret formulering af specielle bemærkninger til § 32, stk. 3 (med track changes)

”Det foreslås, at der i § 32 indsættes et nyt stykke stk. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen forpligtes til løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet at skal foretage efterberegning af afregningsprisen ~~og løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab.~~

Det betyder, at kommuner, der ikke har indgået en aftale med en friplejeboligleverandør, og som benytter sig af kommunens fastsatte afregningspriser, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence, skal foretage efterberegning af afregningspriser forpligtes til løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab at foretage efterberegning af afregningsprisen. Efterberegningen vil som minimum skulle finde sted i forbindelse med aflæggelse af kommunens årsregnskab, hvormed beregningen skal tage udgangspunkt i seneste års regnskabstal. Efterberegningen vil også kunne finde sted løbende. Der vil opstå behov for tidligere løbende efterberegning. ~~Kommunalbestyrelsen skal justere afregningspriserne,~~ når kommunalbestyrelsen forinden aflæggelse af årsregnskabet bliver bekendt med eller bør blive bekendt med, at der er et misforhold mellem afregningspriserne og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger for at drive et tilsvarende tilbud.”

2.3. § 32, stk. 4

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, tilsvarende styrelsens vurdering vedr. ældrelovens § 20, stk. 4 ovenfor, at det bør præciseres i § 32, stk. 4, hvilket beløb, der skal efterbetales. Nærmere regler om opgørelse af beløbet til efterbetaling, om der skal ske efterbetaling med renter og inflationsjustering, og hvornår efterbetaling nærmere skal ske, kan efter styrelsens opfattelse fastsættes ved bekendtgørelse i medfør af § 32, stk. 4, jf. nærmere i afsnittet nedenfor.

Styrelsen vurderer, at det bør præciseres i bemærkningerne til § 32, stk. 4, hvad der nærmere forstås ved ”faktiske omkostninger”. Styrelsens umiddelbare forståelse er, at der er en indbyrdes sammenhæng mellem § 32, stk. 3 og § 32, stk. 4, hvorfor bemærkningerne også bør afstemmes på tværs af disse bestemmelser.

Forslag til ændret formulering af § 32, stk. 4 (med track changes)

”Stk. 4. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendt beregningsenhed ved afregning (f.eks. antal plejedøgn), som en leverandør har leveret, ganget med differencen mel-

lem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse, jf. § 20, stk. 3. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendte beregningsenheder (f.eks. antal plejedøgn), som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse, jf. § 20, stk. 3.”

Forslag til ændret formulering af almindelige bemærkninger til § 32, stk. 4, (med track changes):

”Det foreslås derudover, at såfremt kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen. Efterbetalingen består nærmere bestemt i forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendte beregningsenheder (f.eks. antal plejedøgn), som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning af den anvendte afregningspris løbende og senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse i medfør af § 32, stk. 3. Formålet er at sikre lige konkurrencevilkår mellem private og kommunale leverandører.”

Forslag til ændret formulering af specielle bemærkninger til § 32, stk. 4 (med track changes)

”Det foreslås endvidere, at der i § 32 indsættes et nyt stykke stk. 4 om, at hvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 2, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 2, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Det betyder, at kommunerne får pligt til at efterbetale friplejeboligleverandørerne, hvis afregningspriserne har været fastsat lavere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud. Kommunalbestyrelsen skal således betale prisdifferencen til den private leverandør.

Det foreslåede betyder derudover, at den private friplejeboligleverandør får pligt til at efterbetale kommunen, hvis afregningspriserne har været fastsat højere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud.

Efterbetalingen består nærmere bestemt i forskellen mellem det antal timer eller anden af kommunalbestyrelsen anvendte beregningsenheder, som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af kommunens efterberegning af den anvendte afregningspris løbende og senest -i forbindelse med regnskabsaflæggelse i medfør af § 32, stk. 3.

Ved "faktiske omkostninger" forstås de omkostninger, som en kommune senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse har efterberegnet, at kommunen har haft ved at levere et tilsvarende tilbud, jf. § 32, stk. 2 og stk. 3. Pligten til at foretage en efterbetaling indtræder, når kommunalbestyrelsen senest i forbindelse med regnskabsaflæggelse bliver bekendt med, at der er misforhold mellem afregningspriserne og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at levere det tilsvarende tilbud efter § 20, stk. 1.

Ældreministeren fastsætter nærmere regler om efterbetaling, jf. § 32, stk. 3, der bliver til stk. 5."

2.4. Ny § 32, stk. 5

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at der er behov for at ensrette reglerne for beregning af afregningspriser, som minimum på tværs af forslag til ældrelov med bekendtgørelse og friplejeboligloven med bekendtgørelse. Styrelsen foreslår på den baggrund følgende ændringer til friplejeboligloven (ny) § 32, stk. 5 (med track changes):

"Ældreministeren fastsætter nærmere regler om afregning, herunder om ~~beregningsgrundlaget og beregningsmetoder for afregningspriser, herunder regler om efterberegning, regulering af afregningsprisen og regler om efterbetaling ved brug af private leverandører~~kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i henhold til stk. 2. Ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunalbestyrelsens visitation af borgere, om gennemsigtighed i forhold til indplacering af borgere i kommunens visitationsstruktur og om leverandørernes mulighed for at få indsigt i og få efterprøvet beregningerne."

2.5. § 32, stk. 7

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at definitionen af overhead bør stå mere åben, idet arbejdsgruppens opdrag er at definere, hvad der skal indgå i overheadsats og hvordan den skal fastsættes. Dermed vil både en nærmere definition af overhead samt beregning af en konkret sats for overhead indgå i det fremadrettede analysearbejde. Det afgørende er, at formuleringerne i bemærkningerne ikke bliver bindende for analysearbejdet.

Forslag til ændret formulering af almindelige bemærkninger til § 32, stk. 7, (med track changes):

”Der ~~vil blive fastsat forventes, at der fastsættes~~ nærmere regler om en fast overheadsats, der anvendes ved afregning af private friplejeboligleverandørers ~~leveringstilbud~~, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger. Med overheadsats forstås de omkostninger forbundet med tilbuddet, der ikke er identificeret som direkte ~~eller øvrige~~ indirekte ~~omkostninger og fællesomkostninger og som dermed ligger udover ældreområdet og~~ Det omfatter ~~bl.a. ældreplejens~~ ressourcestræk på stabsfunktioner som IT, økonomi og HR samt direktion.

Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere ydelsen, men overheadomkostningerne, beregnes som en fast ~~satsprocentdel af de direkte og (øvrige) indirekte omkostninger~~. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.”

2.6. Ydelsesstøtte til certificerede friplejeboligleverandører

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har noteret sig, at der ifølge forslaget ingen statsstøtteretlige aspekter er i sagen.

2.7. § 35 a, stk. 1

Det fremstår for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen som om, der efter forslaget til § 35 a er endog meget begrænsede muligheder for, at et friplejehjem kan afvise en borger. Styrelsen vurderer på den baggrund, at forslaget til § 35 a, stk. 1 potentielt indebærer et ganske betydeligt indgreb i friplejeboligleverandørers ret til fri erhvervsudøvelse, som potentielt kan medføre en barriere for aktørers indtræden eller ekspansion på markedet.

3. **Lov om lokalplejehjem**

Udkastet til lov om lokalplejehjem har givet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anledning til en række bemærkninger, som er oplyst i det følgende. Styrelsen bemærker overordnet, at styrelsen navnlig har fokuseret på bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 9. Styrelsen har i det følgende indsat forslag til justerede formuleringer og bemærkninger hertil. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at ændringerne kan medføre behov for at gennemføre konsekvensrettelser. Udbudsretlige bemærkninger til udkastet er fremsendt separat og er ikke indeholdt i det følgende.

Det er styrelsens forståelse, at den kontrolenhed, som foreslås i medfør af udkast til ældrelov, ikke skal have kompetence til at kontrollere afregningspriser efter lov om lokalplejehjem.

3.1. § 1

Det følger af udkast til § 1, at kommunalbestyrelsen kan etablere lokalplejehjem, der har til formål at tilbyde helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb efter §§ 9 og 10 i ældreloven.

Sammenholdt med udkast til forslag om ændring af friplejeboligloven § 32, hvor formuleringen er ”og ældreloven” hhv. ”§§10, 11 og 14 i ældreloven”, står det ikke klart for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, om hensigten er, at lokalplejehjem og friplejehjem skal kunne levere den samme type af ydelser til borgerne, herunder særligt i forhold til ældrelovens § 9 (helhedspleje) og ældrelovens § 14 (madordning). Styrelsen foreslår på den baggrund, at dette tydeliggøres.

3.2. § 2

Det følger af udkast til § 2, at lokalplejehjem kan tilbyde beboerne at tilkøbe ydelser udover, hvad den enkelte beboer har krav på efter §§ 9 og 10 i ældreloven. Det fremgår videre af udkast til § 2, at lokalplejehjem ikke må tilbyde ydelser eller udvise adfærd, der kan være konkurrenceforvridende eller indebære direkte eller indirekte statsstøtte.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at der hverken af de almindelige eller specielle bemærkninger til § 2 fremgår nærmere retningslinjer for kommunernes tilbud om tilkøbsydelser og prisfastsættelse. Det fremgår således alene:

- at lokalplejehjemmet skal påse, at ydelserne ikke erstatter hjælp og pleje, som beboerne er berettigede til efter ældreloven,
- at lokalplejehjemmet ved tilbud om tilkøb af supplerende ydelser kan sætte prisen så højt, at ordningen giver overskud,
- at lokalplejehjemmets bestyrelse skal påse, at prisen for tilkøbsydelser fastsættes således, at der hverken er tale om konkurrenceforvridning eller statsstøtte,
- lokalplejehjem ikke kan tage en pris, der er lavere end markedsprisen for en bestemt ydelse, og at
- lokalplejehjem skal prissætte tilkøbsydelser til markedsprisen (hverken må opkræve en lavere eller højere pris end markedsprisen).

Styrelsen udleder heraf, at der med forslaget i vidt omfang henvises til de almindelige konkurrenceregler og statsstøtteregler. Styrelsen bemærker, at det som minimum bør præciseres i forslaget, hvordan et lokalplejehjem efter de foreslåede regler om lokalplejehjem konkret kan sikre, at lokalplejehjemmet har afdækket, hvad der udgør markedsprisen for en given tillægsydelse.

3.3. § 9

Det er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forståelse, at et væsentlig hensyn bag forslaget om lokalplejehjem er, at skabe lige muligheder i konkurrencen mellem friplejehjem og de foreslåede lokalplejehjem. Som følge heraf får lokalplejehjem med forslaget bl.a. mulighed for at tilbyde tilkøbsydelser til borgere, og lokalplejehjem oprettes på et privatretligt

grundlag og drives med de samme frihedsgrader som private friplejehjem. Styrelsen vurderer, at lokalplejehjem bør afregnes på samme måde som friplejehjem, hvis hensigten med lovforslaget er at sikre ligestilling. Hvis lokalplejehjem således får de samme frihedsgrader som private friplejehjem, men ikke afregnes på samme måde som friplejehjem, kan dette således potentielt medføre en fordel for lokalplejehjem i konkurrencen mellem lokalplejehjem og friplejehjem. Dette skyldes, at afregningsprisen fra kommuner – så vidt styrelsen er orienteret – udgør en ganske betydelig andel af indtjeningsgrundlaget for friplejehjem. Styrelsen vurderer, at der bør gælde lige vilkår for henholdsvis lokalplejehjem og friplejehjem i videst mulig omfang.

Styrelsen foreslår på denne baggrund, at der indføres en bestemmelse i lokalplejehjemsloven om fastsættelse af afregningspriser, der svarer til tilsvarende regler i henholdsvis friplejeboligloven og ældreloven. Styrelsen vurderer, at ordlyden af bestemmelserne og lovbemærkninger hertil i videst mulig omfang bør ensrettes på tværs af ældreloven, friplejeboligloven og lokalplejehjemsloven. Styrelsen henviser derfor i det hele til bemærkninger ovenfor vedrørende formulering af bestemmelser og bemærkninger hertil om afregning i ældrelov og friplejeboliglov.

Styrelsen foreslår herudover, at det præciseres i de specielle bemærkninger til § 9, at afregningen overfor lokalplejehjem i videst mulig omfang skal være identisk med eller dog fastsættes på samme vis som afregningen af friplejehjem. En kommune, som eksempelvis både afregner et friplejehjem og et lokalplejehjem, og hvor kommunens tilsvarende tilbud er det samme for henholdsvis friplejehjem og lokalplejehjem, bør dermed afregne friplejehjem og lokalplejehjem med den samme takst eller med en takst, som er fastsat efter tilsvarende regler. På nuværende tidspunkt fremgår det af de specielle bemærkninger, at *”Ved fastsættelsen af disse regler vil det skulle tilstræbes, at afregningen for levering af ydelser i vidt omfang ligner afregningsmodellen for friplejehjem”*. Denne formulering tillader efter styrelsens opfattelse et for vidt rum for fortolkning, hvorefter det ikke på nuværende tidspunkt fremstår sikkert, om regler for afregning i videst mulig omfang bliver ensrettet.

Styrelsen foreslår endelig, at det præciseres i de specielle bemærkninger til § 9, på hvilket grundlag den faste overheadsats skal fastsættes. Styrelsens forståelse er således, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen analysearbejde alene vedrører overheadsats på ældrelovens og friplejeboliglovens område. Dette arbejde omfatter således ikke en særskilt overheadsats til brug for afregning af lokalplejehjem.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Sendt til: aeldretvaer@sm.dk

Høring over udkast til lov om lokalplejehjem

17. september 2024

Kost og Ernæringsforbundet takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lov om lokalplejehjem og afgiver fælles høringssvar sammen med Fagligt selskab af Klinisk Diætister (FaKD).

Kost og Ernæringsforbundet

Holmbladsgade 70
2300 København S

pha@kost.dk

www.kost.dk
facebook.com/forbundet

Hovedbemærkninger

Vi anerkender regeringens ønske om at frisætte lokalplejehjem, men er samtidig dybt bekymret over den potentielle ulighed mellem ældre, der bor på almene plejehjem, og ældre der bor på lokalplejehjem, samt for de faglige konsekvenser, som fremgår af Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser til lovforslaget.

Frisættelse fra kostpolitik

Det beskrives i almindelige bemærkninger til lovforslaget, at lokalplejehjem frisættes fra kommunale politikker som fx kostpolitikker. Hertil at bestyrelsen kan udforme egne lokale politikker.

Flere kommuner har ambitiøse kostpolitikker, som også gælder de kommunale plejehjem. De kommunale kostpolitikker kan regulere en række forskellige parametre på plejehjem som fx ernæring, bæredygtighed, indkøb, ressourcestyring herunder madspild, variation i tilbud til borgerne mm.

Vi finder det problematisk, at den kommunale kostpolitik ikke skal følges af lokalplejehjem, som kommunen ejer, og som kommunen har anvisningsret til. Det uddybes i det følgende

Næringsindhold i maden

Det fremgår ikke tydeligt af udkast til lov om lokalplejehjem, om der vil være krav om, at lokalplejehjem skal følge en kommunal kvalitetsstandard for madordning. Beboerne på lokalplejehjem har ifølge Social-, Bolig-, og Ældreministeriets overvejelser i lovudkastet ret til samme hjælp og støtte, som de ville modtage på et alment plejehjem.

De må derfor efter vores opfattelse også have ret til optimal ernæring på linje med beboere på de almene plejehjem. Vi henviser til vores hørings svar om udkast til ældrelov, hvor det fremgår, at det er helt afgørende, at der fortsat udarbejdes kvalitetsstandarder, som gælder alle leverandører af mad til ældre, der modtager madudbringning eller madordning efter en skriftlig afgørelse i kommunerne.

Der er en række ernæringsmæssige standarder, som skal overholdes af hensyn til borgernes funktionstilstand og helbred. Disse bør tage udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger, så tilbuddene om mad opfylder borgernes ernærings behov. Ved at fritage lokalplejehjem fra at følge kommunens kostpolitik, kan dette forstås som fritagelse fra at følge anbefalinger for ernæring, kostformer og diæter.

Bæredygtighed

De offentlige køkkener er en stærk motor i den grønne omstilling – både hvad angår økologi, madspild og mere planterig mad. Der serveres i følge en opgørelse fra Landbrug og Fødevarer 2023 mere end 254.000 måltider på de danske plejehjem hver eneste dag. I kraft af den store volumen, er grønnere mad i de offentlige køkkener i sig selv med til at sænke klimaaftrykket. I CONCITO's rapport "Danmarks Globale forbrugsudledninger" fra august 2023, udgør fødevarer 20 pct. af Danmarks forbrugsudledninger. At omstille til mere bæredygtig madproduktion er en krævende opgave, som kræver høj ernæringsfaglighed.

Det er vores opfattelse, at undtagelse fra den kommunale kostpolitik risikerer at undergrave kommunernes bæredygtighedsindsats.

Konkurrence i madproduktionen

Når der i den kommunale kostpolitik stilles krav til fx indkøb, variation og sæson i menuer, bæredygtighed og økologi, så er det et væsentligt konkurrenceparameter for leverandører af madordning. Det fremgår af Social-, Bolig-, og Ældreministeriets almindelige bemærkninger til lovforslaget, at lokalplejehjem i indkøbssammenhæng er at betragte som et offentligt organ. Dette medfører efter vores opfattelse, at indkøbsdelen ikke kan undtages på lokalplejehjem.

Fx er prisen på økologiske madvarer dyrere end konventionelle, og omlægning til en mere bæredygtig produktion er en tidskrævende proces, som kræver, at normeringen prioriteres til denne opgave. Derfor er bæredygtighed et væsentligt konkurrenceparameter i madproduktion. I indledningen til udkast om lov om lokalplejehjem fremgår det, at fx tilkøbsydelse ikke må være konkurrenceforvridende.

Det er vores opfattelse, at undtagelse fra den kommunale kostpolitik vil give en konkurrenceforvridende situation på den grundlæggende daglige drift af lokalplejehjem.

Overenskomster på lokalplejehjem

Vi er bekymrede for medarbejdernes løn- og ansættelsesforhold, og bestyrelsens mulighed for at vælge mellem forskellige landsdækkende overenskomster. Vores faguddannede ernæringsprofessionelle medlemmer lægger vægt på, at de ansættes på en overenskomst af høj kvalitet. En sådan overenskomst har vi mellem Kommunernes Landsforening og Kost og Ernæringsforbundet.

Den valgfrihed, der lægges op til i forhold til overenskomster på lokalplejehjem, risikerer at undergrave sammenhængen mellem fagligheden i faget og overenskomsten, som der arbejdes med i dag. Vi organiserer de ernæringsprofessionelle i Danmark på tværs af uddannelser og funktioner og arbejder også for høj faglig kvalitet.

Ovennævnte overenskomst mellem KL og Kost og Ernæringsforbundet har udover at regulere løn, pension og arbejdstid, også fokus på at udanne ernæringsassistentelever. Manglen på ernæringsassistenter er allerede i dag en alvorlig udfordring for velfærdssamfundet. Men udfordringen bliver større de kommende år. Ifølge tal fra Dansk Arbejdsgiverforening og Fagbevægelsens Hovedorganisation vil der i 2034 mangle mere end 3.700 ernæringsassistenter. Det svarer til ca. hver 3. ernæringsassistent. Derudover viser Finansministeriets fremskrivning, at det kun er SOSU-fagene, der oplever lige så stor eller større mangel i de kommende år.

Også af den grund finder vi valgfriheden i forhold til overenskomst problematisk, da den risikerer at underminere rekrutteringsindsatsen for flere ernæringsassistenter. En indsats der er afgørende for, at sårbare ældre også i fremtiden kan modtage den rette ernæring og mad.

Derfor opfordrer vi kraftigt til, at lokalplejehjem forpligtes til at indgå overenskomst med de organisationer, der dækker de kommunale plejehjem.

Med venlig hilsen

Ghita Parry

Formand

Kost og Ernæringsforbundet

Mette Theil

Formand

Fagligt selskab af Kliniske Diætister
i Kost og Ernæringsforbundet

Social- Bolig- og Ældreministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Att. Ældreminister Mette Kierkgaard

København den 19. september 2024

Kristendemokraternes hørings svar til udkast til Ældrelov

Kristendemokraterne har med glæde læst udkast til ældrelov, og det som hele lovkomplekset står for, nemlig at der nu etableres en hovedlov for ældreområdet som klart understreger at ældreområdet er et alment område i kommunernes opgaveløsning, og at det dermed afgrænses til det specialiserede socialområde.

Kristendemokraterne ser også med stor tilfredshed på, at der nu lovgives om at ældrepleje skal gives i store og rummelige pleje- og omsorgsforløb og at dette skal gives som en helhedspleje, som giver borgerne mulighed for frit valg på hele forløbet, dvs. ud over hjemmeplejen, også hjemmesygeplejen mv. Dette giver mulighed for at private også kan byde ind på hele opgaven.

Dette er også et opgør med enkeltydelser og ”minut-tyraniet” i visitationspraksis i kommunerne – ligesom det understreges, at kommunerne fremover skal arbejde i faste tværgående teams i hjemmeplejen, således at helhedsplejen bliver et anliggende mellem medarbejderne, som kommer i borgerens hjem og borgeren. At det er en tillidsreform, som underbygger at der igen skal være tillid til de dygtige faglige medarbejdere og den borgernære ledelse.

Kristendemokraterne kan være bekymrede for, at kommunerne ikke vil opgive enkeltydelse-styringen af ældreområdet, samt at de vil opretholde en stor visitations- og myndighedsafdeling på området på trods af, at det er en forenkling- og afbureaukratiseringsproces, som skal give borgerne bedre ældrepleje og mere ældrepleje for de afsatte ressourcer til området. På landsplan er der bundet mere end 1000 sygeplejestillinger i visitationerne, sygeplejersker som kunne gøre fyldest i plejen fremfor i administrationen.

Kristendemokraternes hørings svar til udkast til Lov om Ældretilsyn

Kristendemokraterne bifalder at der sker en forenkling af tilsynene med hjemmepleje og plejehjem, således at tilsynet nu bliver til et samtilsyn, og at ældretilsynet fra Styrelsen for Patientsikkerhed afvikles. Det er ligeledes positivt, at det ikke er kommunen selv, der fører tilsynet med sine egne tilbud, men at forslaget går på at samle ældretilsynet i 5 udvalgte kommuner, og at der peges på, at disse kommuner meget vel kunne være de samme 5 kommuner, som i dag også har opgaven med

Socialtilsynene. Det giver god mening, at man ikke skal starte forfra med at opfinde den dybe tallerken. Derfor undrer Kristendemokraterne sig også over, hvorfor ikke også de nye lokalplejehjem i Udkast til lov om lokalplejehjem skal underkastes samme tilsyn – altså Samtilsynet? Det kan give anledning til fra starten af, at kommuner vil spekulere i at gøre plejehjem til lokalplejehjem, og at da de 98 kommuner ikke fagligt og kvalitetsmæssigt er klædt godt nok på til at føre et tilfredsstillende tilsyn, så vil der fra starten af være risiko for enkeltsager om lokalplejehjemmene.

Kristendemokraternes hørings svar til udkast til Lov om Lokalplejehjem

Kristendemokraterne kan godt se det positive i at give mulighed for at lokale kræfter kan få mulighed for at etablere lokalplejehjem, ligesom man i dag kan etablere friskoler. Der kan blive tale om en positiv frisættelse for beboere, medarbejdere og ledelse, da der ikke vil være krav om at efterleve kommunalbestyrelsens politikker, selvom lokalplejehjemmet er ejet af kommunen – et armslængdeprincip. Der findes jo i forvejen lov om friplejeboliger, hvor private kan oprette plejehjem – ofte i samarbejde med kommunerne omkring beliggenhed samt aftaler om køb af pladser, men efterhånden er disse ejet af store koncerner.

Intensionen om at skabe nogle plejehjem som har rod i civilsamfundet og med lokal folkelig støtte bla. Afspejlet i bestyrelsernes sammensætning giver god mening – og der kan ses en klar reference til den måde vi har friskoler i lokalsamfundet på.

Det giver dog en dårlig smag i munden, at her kan borgerne tilkøbe ydelser men det kan de ikke på de almindelige kommunale plejecentre – på trods af at begge typer institutioner er kommunale. Spørgsmålet er om ikke samme regler skal gælde for begge typer plejecentre.

Kristendemokraterne kan også frygte at der gradvist vil ske mere og mere brugerbetaling for ydelser, som den ældre borger har ret til. At det til eks. vil blive accepteret, at kommunens ydelse er rengøring hver 4. uge – og hvis du vil have oftere rengøring end dette må du købe dig til det. Altså at der vil ske et skred i de ydelser, du som borger har ret til. Nogle borgere lever fortsat af folkepensionen og har ikke andet. Udgiftsniveauet på en bolig på et plejecenter er i dag højt, med en husleje fra 6.000 – 7.000 kr. og opefter, og dertil kommer betaling for døgnkost på knap 4.000 kr. Ofte kan der være tale om et ægtepar, hvor ægtefællen fortsat bor selv i hus eller lejlighed, og derfor er det en økonomisk dobbeltbyrde, hvis en borger flytter på plejehjem. Der vil således ikke være plads til meget tilkøb – og det vil så skabe et A- og et B-hold på plejecentrene.

Afsluttende vil Kristendemokraterne gerne udtrykke tilfredshed med det samlede lovkompleks på ældreområdet – at de ældre får deres egen lovgivning, også udtrykt ved at Ældreministeriet blev udskilt og får sit eget resort.

Med venlig hilsen

Jeppe Hedaa
Formand
Kristendemokraterne

Tina Mørk
Psykiatri- og Sundhedsordfører
Kristendemokraterne

Til Ældreministeriet

Københavns Kommunes høringssvar

19. september 2024

Københavns Kommune (KK) vil først og fremmest takke for den brede inddragelse af kommunerne i arbejdet med at udvikle reformen af ældreområdet samt den tilhørende nye lovgivning.

KK ser generelt positivt på de nye lovudkast på ældreområdet. Der er tale om en rammelovgivning, som på den ene side understøtter målet om at frisætte kommunerne og styrke indsatsen på ældreområdet. Det er vurderingen, at den foreslåede ramme er et godt udgangspunkt for kommunernes drift og fortsatte udvikling af ældreområdet.

KK bemærker desuden, at det tydeligt er skrevet frem, at der lægges op til en omfattende frisættelse af ældreområdet, hvor kommunerne får større frihed til at tilrettelægge ældreplejen efter lokale behov, med fokus på at højne ældre borgeres livskvalitet gennem selvbestemmelse og støtte og pleje af høj kvalitet.

En central udfordring for det kommunale velfærdsområde er mangel på arbejdskraft. Derfor er det også positivt, at en ældrelov har fokus på tillid og råderum til medarbejdere og samarbejde med pårørende og civilsamfund – både på plejehjem, i hjemmeplejen og på genoptrænings- og aktivitetsområdet.

1. UDKAST TIL DEN NYE ÆLDRELOV

Frisættelse, helhedspleje og forebyggelse

Det er positivt, at den nye ældrelov centrerer sig om begreberne frisættelse, tillid og helhedspleje. Dette støtter godt op om den udvikling, der allerede er sat i gang i blandt andet KK – fx brug af blokke/forløb, omstillingen til Tværfaglige Teams med Nærvisitation og arbejdet med den rehabiliterende tilgang.

Det er glædeligt, at regeringen har ladet sig inspirere af de kommuner – herunder KK – der i dag tildeler indsatser i blokke, og i bemærkningerne opfordrer kommunerne til at fastsætte få sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Det er positivt, at der således med loven – i højere grad end reformudspillet lagde op til – sættes fokus på forebyggelse og rehabilitering i ældreplejen, og at opsporing, forebyggelse og sundhedsfremme kan tilrettelægges og udføres under friere og lokalt tilpassede rammer.

Sammenhæng til sundhedsområdet

KK deler den bekymring, der fra mange sider er rejst, ift. den manglende beskrivelse af den nye lovgivnings sammenhæng til sundhedsområdet. Fx, at sygeplejen ikke indgår som en del af helhedsplejen. Sygeplejen er for rigtig mange ældre en integreret del af den hjælp, de modtager. Både den kommunale hjemmepleje og private leverandører af hjemmepleje, leverer også udvalgte sundhedslovsindsatser. Det har stor betydning, at medarbejdere, der leverer personlig pleje og støtte, og som også udfører delegerede sygeplejeydelser fx skift af stomi eller støtte til medicinindtag, har mulighed for at tilgå aktuel sygeplejefaglig viden og sparring. Og at sygepleje, uanset om den ydes af SOSU-medarbejdere eller sygeplejersker, sker i sammenhæng og koordineret med de øvrige indsatser.

Hvis sygepleje ikke er en del af helhedsplejen, begrænses også mulighederne for at forebygge sygdom, fremme sundhed og opspore tidligt, og muligheden for at følge lovforslagets intention om, at helhedsplejen skal leveres ud fra en forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende tilgang udfordres.

Derudover bemærker KK, at den manglende sammenhæng med sundhedsloven også gør sig gældende ved midlertidigt ophold, da bestemmelsen i ældreloven kun omfatter midlertidig pleje og omsorg og ikke sundhedsfaglige indsatser efter sundhedsloven. KK påpeger, at borgere med midlertidigt ophold ofte modtager ydelser både efter sundhedsloven og serviceloven. Udover personlig og praktisk hjælp samt eventuel træning efter serviceloven vil opholdet typisk også inkludere kommunal sygepleje og genoptræning. Et midlertidigt ophold for en ældre, svækket borger bør derfor indeholde muligheden for at yde støtte og pleje efter begge lovgivninger.

Den primære ambition med helhedsplejen er, at borgerne og deres pårørende oplever sammenhæng, kontinuitet og kvalitet i deres samlede forløb. Borgerne skal møde medarbejdere, der kender dem og deres behov, og vil dermed understøtte oplevelse af mere omsorg og nærvær.

Hvis kommunen ikke kan integrere sygepleje, genoptræning og støtte efter ældreloven i borgers forløb, er der en risiko for, at borgerne ikke oplever den kontinuitet og sammenhæng, som helhedsplejen tilsigter. Det er således afgørende, at kommunerne kan tilrettelægge helhedsplejen og midlertidige ophold, så også indsatser efter sundhedsloven indgår.

KK har noteret sig, at regeringen med sit sundhedsudspil den 18. september foreslår, at den almene sygepleje bliver en integreret del af helhedsplejen, og at det vil blive implementeret i forbindelse med den kommende ældrelov. KK vurderer, at såfremt dette ender med at blive gennemført vil ovenstående bekymring, så vidt angår helhedspleje, ikke længere gælder.

Genoptræning som en del af helhedsplejen

Med helhedspleje lægges der op til at tydeliggøre, at ældreplejen – og måden hjælpen leveres på, baseres på en grundlæggende

helhedstænkning ift. den enkelte borgers samlede livssituation og udvikling heri. Udover personlig hjælp og pleje og hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet omfatter helhedspleje også genoptræning og vedligeholdende træning.

KK bemærker, at det er positivt at genoptræning indgår i helhedsplejen. Det er i den sammenhæng afgørende, at der er mulighed for at tilrettelægge genoptræning, rehabilitering og vedligeholdende træning ud fra et mål om kvalitet og effektivitet i træningen, så borgers selvhjulpethed bedst muligt understøttes fx ved brug af virtuel træning og træning på hold på genoptræningscentre og aktivitetscentre. Det er vigtigt, at fokus på hverdagsrehabilitering og størst mulig selvhjulpethed fremgår konsekvent i ældreloven, og fremhæves som et væsentligt fokus i indsatserne på ældreområdet. Det bør derfor i definitionen på helhedspleje i ældrelovens § 9 fremgå, at en væsentlig del af helhedspleje er; hverdagsrehabilitering der understøtter mest mulig selvhjulpethed hos den enkelte.

Med det udvidede frie valg indføres frit valg af leverandører til genoptræning som en del af helhedsplejen, hvilket giver borgerne flere muligheder. Det anses som en positiv udvikling, men der er en risiko for, at private leverandører i en længere periode ikke kan levere samme kvalitet som kommunerne, bl.a. fordi der mangler et marked og aftalegrundlag for privat ergoterapi. Dette kan få konsekvenser for både kvaliteten og prissætningen af genoptræningstilbuddene. Helt generelt må kravet om frit valg af helhedspleje følges af en vis fleksibilitet ift. at sikre leverandører af indsatsens forskellige elementer. Det er noteret, at private leverandører først pr. 1. januar 2027 skal kunne levere pleje- og omsorgsforløb indeholdende alle de i lovforslaget beskrevne elementer.

Hjælpe midler og velfærdsteknologi

KK noterer sig, at hjælpemidler fortsat skal bevilges efter serviceloven. KK vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis kommunerne også på hjælpemiddelområdet i højere grad frisættes, så hjælpemidler fx kan anvendes forebyggende eller almene forbrugsgoder kan bevilges, hvis det vurderes at understøtte kommunens drift og rehabiliterende indsats. Der er i udkast til ældreloven indsat hjemmel til udlån af robotstøvsugere, som af Ankestyrelsen er kategoriseret som sædvanligt indbo. Her bemærker KK, at det havde været hensigtsmæssigt med en bredere kanbemyndigelse, der vedrører hjælpemidler mere generelt. Hvis den konkrete foreslåede bestemmelse ikke bliver gjort mere generel, bør der som minimum skrives robotstøvsuger/-gulvvasker, idet det er robotter med denne dobbeltfunktion, der vil give bedst mening for borgerne og kommunerne at fremme brugen af.

I forhold til robotstøvsugere og gulvvaskere, vil KK desuden opfordre til, at der også i serviceloven etableres hjemmelsgrundlag til udlån og bevilning af robotstøvsugere og gulvvaskere.

KK havde - som følge af den politiske aftale dertil en forventning om, at den ny ældrelov ville have et større fokus på kommunernes arbejde med

velfærdsteknologi. Det gælder særligt muligheden for at anvende AI-baserede beslutningsstøtteværktøjer, så teknologiens fulde potentiale i højere grad kan udnyttes, bedre rammer for brug af sensorer og en italesættelse af, at velfærdsteknologiske løsninger bør indtænkes som første valg, hvor det er muligt.

Lovens målgruppe

Efter ældrelovens § 2, stk. 2, finder loven også anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varretagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter ældreloven. KK forstår, at intentionen er, at undtagelsesbestemmelsen i ældrelovens § 2, stk. 2, skal tolkes snævert. Det er dog vurderingen, at denne undtagelse til personkredsen vil skabe ekstra sagsgange og øget bureaukrati, når det skal afgøres, om en borger, som befinder sig tæt på folkepensionsalderen, skal have støtte efter serviceloven eller ældreloven. Samtidig skal både myndighed og udfører forholde sig til to regelsæt ved samme type opgave.

KK bemærker desuden, at der er behov for tydeligere fortolkning og præcisering af, om personer med betydelige fysiske eller psykiske handicap fortsat kan få en plejebolig, selvom deres plejebenhov ikke svarer til det, ældre over folkepensionsalderen har.

Indførelse af efterberegning på fritvalgsleverandør via godkendelsesordning

KK hæfter sig særligt ved indførelsen af efterberegning for fritvalgsleverandør. Det vil medføre, at kommunen skal justere priserne, når de faktiske omkostninger kendes efter regnskabsåret. Dette kan føre til større udsving i afregningspriserne, hvilket kan gøre det vanskeligt for mindre leverandører at håndtere. Samtidig vil ordningen øge den administrative byrde for kommunen, da der skal foretages mere omfattende beregninger og opkrævninger.

Snitflader til det specialiserede socialområde

Som KK læser lovforslaget, er det ministeriets hensigt, at de samme kerneydelser for så vidt angår §§ 83, 83 a og 86 i serviceloven videreføres i ældreloven. Det er kommunens vurdering, at praksis for de to områder med tiden vil bevæge sig væk fra hinanden i takt med, at praksis ændrer sig for servicelovsydelserne som følge af principielle afgørelser i Ankestyrelsen men ikke for ældrelovsydelserne. Dette udfordrer kommunernes mulighed for at harmonisere niveau og indhold i den støtte, som borgerne modtager efter serviceloven og ældreloven, og kan skabe forvirring og utilfredshed hos borgerne.

KK gør opmærksom på, når kommunen fremover skal levere hjælp efter to lovgivninger, vil det kunne få betydning for både det eksisterende og fremtidige udbud. En situation, hvor støtte efter ældreloven sker med rummelige forløb, mens støtte efter serviceloven fortsat er konkret udmålt, vil formentligt betyde at leverandøren vil indprise en risiko i deres timepris for at undgå tab på de rummelige forløb. Da hjælp efter

serviceloven fortsat vil være konkret udmålt, vil timeprisen som en virkning heraf risikere at stige. Hvor stor den negative effekt af dette vil være, afhænger af, hvor detaljeret og konkret de enkelte rummelige forløb beskrives.

Der gøres desuden opmærksom på, at udfordringerne med støtte til madlavning, som på ældreområdet løses med den nye ældrelov, fortsat findes på socialområdet. KK opfordrer derfor til, at der arbejdes videre med at afskaffe Ankestyrelsens principmeddelelse 11-19, som Ekspertudvalget i april 2024 anbefalede.

Med ældreloven afskaffes i øvrigt kravet om udarbejdelse af årlige kvalitetsstandarder på ældreområdet. KK ser derfor frem til, at kravet ligeledes afskaffes i serviceloven, jf. forenklingsforslag nr. 14 i Aftale om kommunernes økonomi for 2025.

2. UDKAST TIL LOV OM ÆLDRETILSYN

KK finder det positivt med varslede risikobaserede tilsyn med fokus på læring. KK er af den opfattelse, at tilsyn er et vigtigt redskab til at sikre kvaliteten, men at det samtidig er administrativt tungt at modtage et tilsyn for enhederne.

I det videre arbejde med ældretilsynet og ældreloven er der brug for at koordinere med en kommende sundhedsstrukturreform, særligt hvis denne flytter opgaver på ældreområdet til en ny myndighed. Der er i det hele taget behov for at samtænke ældretilsynet med det sundhedsfaglige tilsyn. Dette særligt med henblik på at udvikle en overordnet struktur for tilsyn på sundheds- og omsorgsområdet, som minimerer unødige administrative arbejdsgange mest mulig.

For at sikre, at det kommende ældretilsyn, ikke bliver unødigt administrativt tungt har KK følgende fire opmærksomhedspunkter: 1. Registre, som det nye tilsyn har brug for at anvende, bør samkøres med allerede eksisterende registre til tilsyn på ældreområdet. De kommunale forvaltninger og enheder bør ikke bruge unødige ressourcer på at opdatere flere forskellige registre med samme oplysninger. 2. Der bør være en ambitiøs tilgang til samtilsyn, hvormed flest mulige enheder kan få samlet flere tilsyn på samme dag. 3. Enhederne bør ikke pålægges unødige administrative krav ift. at indsende dokumentation til administrative tilsyn. 4. Det bør være nødvendigt at indføre tvungen rådgivning ifm. ældretilsyn. KK opfordrer til, at der bliver tale om et frivilligt tilbud om støtte fra ældretilsynet.

3. UDKAST TIL LOV OM LOKALPLEJEHJEM

KK bemærker, at dette er en "kan-lov", hvilket giver mulighed for, at kommunerne selv kan vælge om de vil etablere lokalplejehjem. Intentionen bag den politiske aftale er udtrykt i selve lovforslaget, men den nærmere udmøntning fremgår ikke tydeligt. Det betyder, at kommunerne må vente på bekendtgørelser for en konkretisering af, hvordan lokalplejehjem er tænkt udformet mv.

Lokalplejehjem skal etableres som aktieselskaber, og styres af professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalmiljøet og det lokale erhvervsliv samtidig med at kommunen skal bibeholde ejerskabet og ansvaret for visitation, finansiering og forsyning. KK bemærker, at den valgte selskabskonstruktion (AS) kræver, at kommuner besidder relevante juridiske og administrative kompetencer, som ikke er til stede i dag. Kommunen skal fortsat udpege og føre tilsyn med selskabets ledelse og drift, hvilket samlet vil øge kommunens omkostninger.

KK bemærker desuden, at der med lovforslaget ikke gives hjemmel til at oprette midlertidige døgnophold for personer med særlige behov på lokalplejehjem. Dette betyder, at kommunen må sikre denne kapacitet på anden vis.

Samtidig bemærker KK, at der fastsættes tilsynsregler i lovforslaget. Det formodes, at kommunens tilsynsforpligtelse efter ældreloven omfattes af ældretilsynet. Det står ikke klart, hvad kommunens øvrige tilsynsforpligtelse vil være. KK bemærker også, at det fremgår, at kommunen kan fastsætte rammer for opgaveudførelsen via kommunens tilsyn. Hvis det ældrefaglige tilsyn ligger hos Ældretilsynet, så afskæres kommunen fra at sætte faglige krav via tilsyn. Den adgang til regulering af det faglige niveau er der ikke andre steder i lovforslaget - ud over via det personrettede tilsyn.

4. UDKAST TIL LOV OM FRIPLEJEBOLIGLOVEN

KK noterer sig, at friplejeboligleverandørerne bliver stillet mere lige i forhold til kommunale plejehjem og lokalplejehjem. Dette gælder i forhold til økonomisk afregning og i forhold til pligt til for eksempel at modtage borgere med komplekse behov indenfor den ramme som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere.

Høringssvar fra Nyborg Kommune til lovforslag vedr. lokalplejehjem

Afsender:

Nyborg Kommune

Torvet 1

5800 Nyborg

Kontaktperson og kontaktoplysninger:

Sundhed og Ældre

Louise Hungeberg Andersen

Nørrevoldgade 14

5800 Nyborg

Tlf. nr. 2059 5466, mail: lhua@nyborg.dk

Nyborg Kommune fremsender hermed bemærkninger til lovforslag vedrørende reform af ældreområdet – Lov om lokalplejehjem.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet sendte 22. august 2024 lovforslag om en ny Ældrelov i høring frem til 19. september 2024.

Nyborg Kommune ønsker at anerkende ministeriet for et omfattende og grundigt lovforslag og tilhørende bemærkninger, som sætter rammen for mulighed for lokalplejehjem i kommunerne.

Generelle bemærkninger:

Nyborg Kommune mener, at det er vigtigt, at beslutningen vedr. lokalplejehjem træffes i de enkelte kommuner på baggrund af en politisk drøftelse.

De 98 kommuner har alle forskellige parametre, der er værd at tage med ind i sådan en beslutning bl.a. hvordan den nuværende sammensætning af plejeboliger er i den enkelte kommune.

Derudover afventer denne lokale politiske drøftelse også klare rammer for lokalplejehjemmene, som vi ikke mener, at lovudkastet giver.

Fx er detaljerne i §5, stk. 2 ikke afklaret:

§5, stk. 2

Ældreministeren fastsætter regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter, samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer.

Dette mener Nyborg Kommune har betydning for beslutningen om lokalplejehjem.

Derudover har Nyborg Kommune generelt en bekymring vedrørende de økonomiske konsekvenser af indførelse af lokalplejehjem, herunder ansættelse af en lokal direktion og bestyrelse, styring af de administrative udgifter og vidensdeling mellem kommune og lokalplejehjem, herunder inden for dokumentation og anvisningsret (hvis fx plejehjemmet vælger en særlig profil, hvordan skal det så efterkommes).

Og bemærker i den forbindelse, at der tilsyneladende ingen, hverken positive eller negative konsekvenser /mindreudgifter, forventes at være for nogen eller noget, et så nytænkende initiativ taget i betragtning. Vi henviser til sammenfattende skema side 27/46 ff.

Dette selvom ordningen er frivillig for kommunerne. Vi tænker imidlertid ikke, at der indføres en ordning, som aftalepartnerne alligevel ikke forventer bliver brugt.

19. september 2024

Selveje Danmarks høringssvar til udkast om ældreloven, udkast til lov om lokalplejehjem og udkast til lov om ældretilsyn

Selveje Danmark modtog den 22. august og den 23. august 2024 udkast til forslag til ældrelov, udkast til lov om lokalplejehjem, ændring af friplejeboligloven og forslag til lov om ældretilsyn i høring.

Selveje Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar. Selveje Danmark afgiver ét samlet høringssvar for alle tilsendte lovudkast og lovændringer.

Dispositionen for Selveje Danmarks høringssvar er følgende:

1. Generelle bemærkninger til det samlede materiale
2. Specifikke bemærkninger til udkast til ældreloven
3. Specifikke bemærkninger til udkast til lov om lokalplejehjem
4. Specifikke bemærkninger til lov om ældretilsyn
5. Specifikke bemærkninger til ændring af friplejeboligloven og loven om almene boliger mv.

1. Generelle bemærkninger til det samlede materiale

Selveje Danmark bakker grundlæggende op om regeringens ambitioner, at forbedre ældreområdet gennem en højere grad af frihed og tillid til aktørerne på området, transparens og øget selvbestemmelse for borgerne.

Derudover finder vi særligt følgende tiltag positive i høringsmaterialet:

- At der etableres en kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.
- At man øger antallet af støttede friplejeboliger i yderområderne.
- At man vil udvikle Plejeoversigten med yderligere informationer, der kan hjælpe borgeren med at tage et oplyst valg ved valg af leverandør af ældrepleje.
- At man vil evaluere, om ældreloven og de øvrige initiativer lever op til de politiske hensigter.
- At det italesættes, at det fortsat vil være muligt både at modtage ydelser efter serviceloven og ældreloven, hvis man har brug herfor.
- At ældretilsynet skal have et øget fokus på dialog og læring.

Til gengæld finder vi også mangler og udfordringer i det samlede høringsmateriale. Det gælder især:

- At der i ældreloven lægges op til, at alder er et tungvejende hensyn (s. 114), når det skal vurderes, om man er i målgruppen for at modtage ydelser i ældreloven.
- At høringsmaterialet mangler blik for udsatte ældre – der bliver ældre tidligere og (også) har andre lidelser end de klassiske ældre.
- At der er mange initiativer, der skævvrider forholdet mellem offentlige og ikke-offentlige aktører på området.
- At udkastet til lov om ældretilsyn mangler blik for, hvordan man skaber læring og dialog.
- At det samlede høringsmateriale mangler en opmærksomhed på, at der også findes selvejende aktører på ældreområdet. Fx skrives friplejehjem som private, selvom der i 2023 kun var tre private friplejehjem og 39 selvejende friplejehjem. Nogle steder står friplejehjem også nævnt som private virksomheder.
- At ældreloven ikke adresserer sammenhængen til sundhedsreform og værdighedsreform, som også er store politiske initiativer, der vedrører mange af de samme mennesker.
- At især lovudkastet til ældretilsyn har mange elementer af 'metodefrihed'. Hvis der skal sikres ordentlig og sammenlignelig kvalitet, så er det nødvendigt, at tilsynene er ensartet på tværs af enheder.

2. Specifikke bemærkninger til udkast til ældreloven

Formål og anvendelsesområde

§2: Loven finder anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen eller personer, der har behov, der svarer til denne ældre.

§2, stk. 2: Loven finder anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov.

Selveje Danmark mener:

- At udkastet til en ældrelov har for stort fokus på at vurdere kroppens aldring ud fra alder.
- At lovudkastet mangler blik for, at personer, der lever i udsathed, ældes tidligere end den almene befolkning, ligesom de kan have andre aldringstegn og behov.
- At lovudkastet og bemærkningerne bør adressere og eksemplificere, at aldring under de 67 år også kan skyldes, at man har levet et liv i udsathed.

Baggrund:

- Der er en oversygelighed og overdødelighed hos personer med psykisk sygdom. Et studie har vist, at der i 2015 var ca. 425.000 danskere, der havde en psykiatrisk diagnose. Selvom den forventede levealder for befolkningen generelt er steget gennem mange år, er den forventede levetid for personer med psykisk sygdom stadig 15-20 år kortere end resten af befolkningen. Mennesker med psykisk sygdom kan altså ældes langt før de 67 år. Deres behov vil ofte også adskille sig fra den klassiske ældre i og med, at de har brug for psykosociale indsatser.
- Undersøgelser har vist, at misbrug kan føre til betydelige indvirkninger på aldringsprocessen, og i en alder af 40 år kan ældre med stofmisbrug have behov for et plejeniveau, der svarer til det, der kræves af ikke stofbrugende ældre.

Bemærkninger til §6 i ældreloven:

Kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte.

Selveje Danmark mener:

- At det er positivt, at man tydeligt i lovgivningen udskiller §79 til ældreområdet i §6 i ældreloven.
- At man bør gøre det tydeligt overfor kommunerne, hvordan denne 'udskillelse' skal foregå i praksis.
- At man retter formuleringen i §79 i serviceloven, så det bliver tydeligt, at paragraffen i serviceloven kun er målrettet socialområdet.

- At der er en risiko for, at §79 i serviceloven bliver overset på det sociale område. Det skyldes, at §79 traditionelt bliver behandlet og tildelt midler mv. i ældreudvalgene i kommunerne.

Baggrund:

- I Selveje Danmark har vi længe været bekymret for den udvikling, vi har set vedrørende §79. Tidligere har en lang række civilsamfundsorganisationer, varmestuer, væresteder og socialecafeer været oprettet efter §104 i serviceloven. §104 er en ydelse, som kommunen skal støtte. Men tilbage i foråret 2024 blev de uvisiterede, sociale tilbud bedt om at omlægge sig til §79 tilbud – som er en ydelse, som kommunerne kan støtte. §79 i serviceloven har traditionelt været en 'ældreparagraf', hvor man for eksempel har støttet seniorklubber eller andre tilbud målrettet ældreområdet.

Fejl i bemærkningerne?

I bemærkningerne står der, at man med §6 i ældreloven laver en videreførelse af servicelovens §18, men med redaktionelle ændringer, så bestemmelsen målrettes ældreområdet. Selveje Danmark vil gerne påpege, at det formentlig er en redaktionel fejl. Der bør stå, at det er en videreførelse af §79 (og ikke §18).

Forebyggelse og civilsamfund

§7: Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Rammerne for arbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Selveje Danmark mener:

- At der bør være mere forpligtende rammer for samarbejdet mellem kommunen og civilsamfundet.
- At det i højere grad bør sikres, at de midler, der sættes af til civilsamfundet på ældreområdet, bliver indenfor ældreområdet.
- At man får afdækket de lovgivningsmæssige udfordringer, der eksisterer for civilsamfundets muligheder for indsatser på ældreområdet.

Baggrund:

- Der er i dag mange lovgivningsmæssige rammer, der spænder ben for samarbejdet mellem civilsamfund og ældreområdet i kommunerne. Det begrænser civilsamfundets muligheder for, i hvilken udstrækning de kan bidrage på ældreområdet.
- Det er i dag primært op til kommunerne i hvilket omfang, de vil involvere civilsamfundet. Der bør stilles forpligtende nationale krav til, hvordan og i hvilket omfang det skal ske i praksis. Det kunne eksempelvis være, at man ved puljer stiller krav om involvering af civilsamfundet og ikke-offentlige aktører, herunder de selvejende tilbud.

Afregning af private leverandører

§20, stk. 4: Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1 skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Selveje Danmark mener:

- At modellen for efterregulering bygger på en antagelse om en relation mellem to ligestillede parter. Det er ikke tilfældet. Der er tale om, at kommunen står for hele beregningen, og den ikke offentlige aktør har i realiteten ikke indsigt i de kommunale tal. Der bør derfor indledningsvist skelnes mellem de situationer, hvor kommunen har afregnet for lidt og skal efterregulere og de situationer, hvor kommunen har afregnet for meget og vil kræve et beløb tilbagebetalt.
- At modellen som konsekvens af ovenstående bør overvejes nøje i relation til tilbagebetaling. Her vil der i praksis være tale om en situation, hvor den ikke offentlige leverandør gennem et år, i god tro, har leveret velfærd og pleje i henhold til den af kommunen beregnede takst. Ydelsen er således leveret, og de allokerede midler anvendt – hvordan skal det ikke-offentlige tilbud genanskaffe de anvendte midler? Der ligger således i modellen en risiko for, at ikke offentlige plejehjem risikerer at gå konkurs alene som konsekvens af fejlagtige kommunale beregninger.
- At man bør skele til det romerretlige princip *Condictio indebiti*, hvorefter tilbagebetaling af et for stort modtaget beløb kan afvises, hvis modtageren har været i god tro, og tilbagebetalingen er unødigt byrdefuld.
- At man – såfremt man ønsker at fastholde et krav om tilbagebetaling fra plejehjemmet til kommunen – bør starte med en model, hvor man i tre år overvåger udviklingen i takster, efterberegninger og afvigelser. Med afsæt i de erfaringer, det bibringer, kan man lægge sig fast på en rimelig og for alle parter fair model.

Baggrund:

Mange ikke-offentlige aktører har i mange år oplevet udfordringer med kommunernes afregning af ydelser. Det betyder, at mange er blevet underbetalt og har haft svært ved at opretholde deres høje kvalitet af serviceydelser. Selv meget små beløb gør i det store regnskab på et plejehjem en kæmpe forskel. For eksempel kan 20 kroners forskel i døgn takst på et plejehjem med 70 beboere betyde over 500.000 kroners forskel i budgettet.

Selvejende friplejehjem er non-profit. For de fleste løber budgetterne lige rundt, og der leveres velfærd for stort set alle midler. Der bliver langsomt sparet op til større investeringer, så der for eksempel er råd til bygningsreparationer.

Men det betyder også, at ikke-offentlige aktører er meget sårbare overfor at skulle efterbetale en kommune, der har betalt for høj en takst. Det er derfor relevant, at man, inden man lægger sig fast på en model for efterbetaling, undersøger, hvordan den nye praksis med kontrolenhed og efterberegninger fungerer i praksis.

Plejeoversigten

§27, stk. 2: Plejeoversigten skal indeholde oplysninger om følgende enheder: 1) Kommunale og private tilbud om plejehjem, jf. §46. 2.

Selveje Danmark mener:

- At det er positivt, at man udvider og forbedrer plejehjemsoversigten.
- At det er vigtigt, at man forbedrer mulighederne for at holde oversigten opdateret.
- At man med fordel kan forbedre oversigten ved at forbedre søgefunktionen. Ligesom det bør være muligt at søge på ejerskabsform.
- At plejeoversigtens kategorier til plejehjem skal forbedres og gøres mere retvisende, end den er i dag.
- At man med fordel kan fortsætte med at registrere sygefravær på Plejeoversigten, men data bør være sammenligneligt. Desuden bør det overvejes, at der skal fremgå to tal. Så man både kan se generelt sygefravær – og sygefraværet, hvor man har fratrukket langtidssygemeldinger.

Baggrund:

- Det er i dag ikke alle plejehjem, der selv kan opdatere Plejehjemsoversigten. I nogle kommuner er det besluttet, at den skal opdateres fra centralt hold. Det bør være lettere for alle plejehjem selv at opdatere hjemmesiden.
- Søgefunktionen på Plejehjemsoversigten i dag er begrænset til at søge på kommune og navn på plejehjem. Man kan forbedre brugervenligheden, hvis man gør det lettere at søge og sortere, ligesom man kender fra for eksempel boligsider. Det bør også være muligt at søge på ejerskabsform.
- I dag kan man vælge mellem forskellige kategorier til plejehjem (kommunal, selvejende, privat, friplejehjem). Plejeoversigten bør tydeliggøre, hvad de forskellige ejerskabsformer betyder i praksis. Det behov bliver kun større med udvidelsen af plejehjemstyper, hvor Lokalplejehjem også kommer på markedet.
- I dag registreres sygefravær på Plejehjemsoversigten for de enkelte plejehjem. Men opgørelsen er ikke ensartet og gør det svært at sammenligne sygefravær på tværs. For eksempel er nogle tal i dage og nogle er i procent ydermere er nogle tal omregnet til fuldtidsstillinger og andre i antal medarbejdere. Derfor er det vigtigt, at de tal og data, som man tilføjer på portalen, er sammenlignelige. Desuden er der mange plejehjem, der synes, at den nuværende registrering af sygefravær bliver misvisende, fordi langtidssygemeldinger også indgår.

Det er i lovudkastets bemærkninger beskrevet, at udvidelsen af Plejehjemsoversigten vil medføre nye registreringer og dermed øget administration i kommunerne, samt at de økonomiske konsekvenser skal forhandles med KL.

Selveje Danmark mener:

- At det er vigtigt, at man sikrer, at alle leverandører bliver kompenseret for den ekstraopgave, der vil blive pålagt med en udvidelse af Plejehjemsoversigten. Midlerne bør øremærkes til aktørerne og ikke blot gå til kommunerne over bloktilskuddet.
- At hvis man ikke kan lykkes med ovenstående, så skal kommunerne dokumentere, hvordan midlerne er kommet videre til ikke-offentlige aktører – enten gennem en øget takst eller en engangsbetaling.

Baggrund:

- Selveje Danmark har mange erfaringer med, at man kompenserer kommunerne for udgifter ved at tilføre midler over bloktilskuddet med en forventning om, at midlerne kommer videre til aktørerne på området. Men den compensation kommer ikke videre til de ikke-offentlige aktører.

3. Specifikke bemærkninger til udkast til lov om lokalplejehjem

Opgaver

§1, stk. 2: Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten til lokalplejehjem efter §54, stk. 1 i almenboligloven.

Selveje Danmark mener:

- At det er konkurrenceforvridende, at kommunen får anvisningsretten til pladserne.
- At de nye Lokalplejehjem får en uretmæssig stor konkurrencefordel. Nyetablerede friplejehjem har store udgifter de første år, fordi plejehjemmet ikke har alle pladserne fyldt op.
- At man bør afregne lokalplejehjemmene efter deres faktisk belægningsprocent. Det giver et incitament til at få fuld belægning på plejehjemmet og ligestiller i højere grad Lokalplejehjem og friplejehjem.

Baggrund:

- Der er store udgifter forbundet med etablering af friplejehjem. Et nyt friplejehjem vil ofte ikke have alle lejligheder udlejet fra start. Det skyldes ofte, at en ny leder af et friplejehjem løbende skal have ansat det rette personale, men også fordi man på kort tid skal lære de nye beboere og deres behov at kende. Det betyder, at man i starten af etableringen af et friplejehjem vil have en del lejligheder, som man ikke får husleje fra.
- Lovforslaget, hvor kommunen får anvisningsretten til pladserne på Lokalplejehjem, vil i praksis betyde, at man stiller Lokalplejehjemmene meget bedre end friplejehjem. Lokalplejehjem vil nemlig få betaling for fuld belægning fra første dag – på trods af, at det ikke vil være fuldt belagt.
- Det er en stor konkurrencefordel for Lokalplejehjemmene, da den økonomiske besparelse for Lokalplejehjemmene isoleret set – og sammen med andre elementer i lovforslaget – vil gøre det lettere at drive et Lokalplejehjem.

Etablering:

§3: Et lokalplejehjem skal etableres efter reglerne herom i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven) som et aktieselskab, der ejes af en eller flere kommuner.

Selveje Danmark mener:

- At det skævvrider forholdet mellem Lokalplejehjem og ikke-offentlige plejehjem, at man ved omdannelsen af eksisterende kommunale plejehjem til lokalplejehjem overdrager alle eksisterende aktiver.

- At det skævvrider forholdet mellem Lokalplejehjem og ikke-offentlige plejehjem, at kommunen tilvejebringer al nødvendig inventar til nye Lokalplejehjem – også selvom det indføres som et apportindskud.
- At der skal være krav om genberegning af taksten, hvis kommunalbestyrelsen vælger at foretage kapitalforhøjelse til Lokalplejehjemmet jf. selskabslovens §§153-177.

Baggrund:

- Det er en grundlæggende udfordring, at man både ved omlægning og etablering af nye Lokalplejehjem giver så meget økonomisk støtte. Det giver store konkurrencemæssige fordele for Lokalplejehjem. Friplejehjem skal selv finansiere inventar, udstyr mv. i opstarten af nye plejehjem og skal derfor hente de penge ind i starten af driften af et plejehjem for ikke at gå i underskud.
- Ovenstående udfordring kombineret med øvrige elementer i lovgivningen, for eksempel kommunens betaling af tomgangsleje, er samlet med til at give Lokalplejehjemmene en stor driftsmæssig fordel sammenlignet med ikke-kommunale aktører.

Ledelse m.v.

§4: Aktieselskabets øverste myndighed er generalforsamlingen, der består af selskabets ejer ejere. I lovudkastets bemærkninger står der, at generalforsamlingen kan fastsætte en særlig profil på lokalplejehjemmet, f.eks. målrettet udsatte ældre, have fokus på demens, kultur eller lignende.

Selveje Danmark mener:

- Det er uklart, hvordan lovudkastets bemærkninger i forhold til særlige profiler på lokalplejehjem hænger sammen med den manglende mulighed for at afvise borgere. Som det på nuværende tidspunkt er beskrevet i lovudkastet om friplejeboliger §35a.

§5, stk. 4: Generalforsamlingen fastsætter niveauet for vederlag til bestyrelsesmedlemmer. :

Selveje Danmark mener:

- At professionelle bestyrelser ikke (nødvendigvis) hænger sammen med modtagelsen af vederlag.
- At der er en risiko for at ødelægge rekrutteringen af frivillige, egnede kandidater til frivillige bestyrelser, hvis lønnede poster i andre sektorer tiltrækker.
- At der er en risiko for at kompromittere, ikke bare civilsamfundets økonomi, men også civilsamfundets værdier og sammenhængskraft på langt sigt, hvis man indfører vederlag for bestyrelsesarbejde.

Baggrund:

- En professionel bestyrelse er ikke en bestyrelse, der får vederlag. Professionelle bestyrelser er engagerede bestyrelser, ofte fra civilsamfundet, der brænder for at gøre en forskel for det tilbud, de repræsenterer, forstår deres rolle og formår at løfte den i overensstemmelse med de krav, der stilles til den pågældende organisation.
- I civilsamfundet eksisterer tusindevis af ulønnede professionelle bestyrelser – de driver vores plejehjem, vores idrætsforeninger og vores kulturliv.
- Ved at indføre vederlag til bestyrelsesmedlemmer på lokalplejehjem, og ved at gøre det med en argumentation om at bestyrelsen skal være ”professionel”, sidestiller lovforslaget ”vederlag” og ”professionalisme”.
- Selveje Danmark ser, at det dels vil udgøre en økonomisk byrde for de nye lokalplejehjem, men på langt sigt også at det indeholder en langt større risiko. Risikoen for at de mange frivillige bestyrelser i vores civilsamfund vil få samme forventning om løn. En forventning, der potentielt kan rive det økonomiske fundament væk under en lang række foreninger – alternativt gøre det meget vanskeligt for dem at rekruttere nye medlemmer til deres bestyrelser.

§7: Ældreministeren fastsætter regler om, at en kommune kan varetage administrative opgaver for et lokalplejehjem, herunder om lokalplejehjemets betaling herfor.

Selveje Danmark mener:

- At det kan være vanskeligt i praksis at udregne, hvad en fair pris for administrative opgaver er, hvorfor der som minimum må opstilles en helt fast model for beregningen af overhead, herunder hvilke omkostninger der indgår og hvilke der ikke indgår.
- At der er en risiko for at man indirekte giver Lokalplejehjem en økonomisk fordel, fordi de administrative opgaver kan være vanskelige at sætte en markedspris på.
- At ikke-offentlige aktører på området også kan varetage opgaver for Lokalplejehjem.
- At det skal være muligt at klage over – og få undersøgt om en kommunes opgavevaretagelse for Lokalplejehjem foregår på markedsvilkår. Opgaven kunne eventuelt placeres i den nye kontrolenhed.
- At der i takstudregningen for Lokalplejehjem skal tages højde for, at nogle opgaver varetages af kommunen.
- At lokalplejehjem og friplejehjem ikke skal have samme overheadsats som friplejehjem, såfremt Lokalplejehjemmet får leveret ydelser af kommunerne. For eksempel er det beskrevet i bemærkningerne til §8, at kommunerne bl.a. kan stå for bygningsvedligehold, opkrævning af beboerbetaling m.v. på lokalplejehjem

Baggrund:

Det er vanskeligt for kommuner at udregne markedspriser for ydelser, da forvaltninger kan have svært ved at isolere udgifter fra hinanden. Der er heller ingen krav til kommuner om regnskaber, hvilket betyder, at der er mange opgaver i kommunerne, som vi reelt ikke ved, hvad koster. Det skal i øvrigt bemærkes at der i dag er ekstreme forskellige i kommunernes beregning af overheadsatsen. De varierer i praksis mellem 20 procent og helt ned til 1 procent. Ofte variationer, der afspejler om kommunen er modtager af overheadsatsen eller om det skal betales.

Det må således også forventes, at det vil være vanskeligt for kommunerne at sætte pris på bestemte administrative opgaver, og det derfor vil blive konkurrenceforvridende med friplejehjem, der enten selv skal varetage opgaven eller købe den andetsteds til markedspris.

Det foreslås i bemærkningerne til lovforslaget, at man benytter samme overheadsats til Lokalplejehjem, som man aftaler til friplejeboligleverandører. Men det vil skævvride forholdet mellem Lokalplejehjem og friplejehjem, hvis Lokalplejehjemmet får leveret ydelser af kommunen, som ellers ville være en del af overheadsatsen.

Lokaler

§8: Lokalplejehjem drives i lokaler, der er etableret efter §5, stk. 2, i lov om almene boliger mv. eller §44 i ældreloven. I lovudkastets bemærkninger står der, at kommunalbestyrelsen vil drifte og vedligeholde bygningen, opkræve beboerbetalning mv.

Selveje Danmark mener:

- At det skævvrider forholdet mellem Lokalplejehjem og friplejehjem, at der lægges op til, at kommunalbestyrelsen drifter og vedligeholder bygningen, opkræver beboerbetalning mv.
- At Lokalplejehjem selv bør stå for vedligehold af bygning, opkrævning af beboerbetalning mv. eller skal betale en anden leverandør for den opgave.
- At det fraregnes Lokalplejehjemets takst, hvis det fastholdes, at det er en kommunal ydelse for Lokalplejehjemmet at drifte og vedligeholde bygning mv.

Baggrund:

- Der lægges i lovudkastet omkring lokalplejehjem generelt op til en ligestilling mellem tilbuddene på området, herunder at regulere lokalplejehjem på samme vis som friplejeboliger. Men der kan være store udgifter forbundet med vedligehold af bygninger mv. Midler som friplejehjem vil skulle finde i deres budget – og midler som lokalplejehjem ikke skal finde i deres budget, fordi kommunen har ansvaret for den del.

Afregning, regnskabsaflægning, lånoptagning m.v.:

§9: Ældreministeren sætter regler om afregning for den hjælp og støtte, som et lokalplejehjem skal levere, herunder om kommunalbestyrelsen fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overheadsats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

Selveje Danmark mener:

- At det er vigtigt, at lokalplejehjemmenes afregningspris, ligesom friplejeboligleverandørernes afregningspriser, tager afsæt i de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger for den enkelte kommunes drift af tilsvarende tilbud.
- At lokalplejehjemmenes afregningspris skal tage højde for de – hvis de fastholdes – øvrige fordele, som man giver lokalplejehjem i forhold til f.eks. tomgangsleje, inventar og øvrig støtte fra kommunen.
- At lokalplejehjem ikke automatisk får samme takst som friplejehjem, da der i lovudkastet er forskel på, hvilke udgifter Lokalplejehjem og friplejehjem afholder.

Baggrund:

- I lovudkastet til lokalplejehjem er der flere indsatser, der kan skævvride forholdet mellem lokalplejehjem og friplejehjem.
- For eksempel står der i lovbemærkningerne, at man ved omlægning fra et kommunalt plejehjem til lokalplejehjem overdrager IT udstyr, inventar mv. Det er udgifter, som friplejehjem selv afholder.
- Derfor er det vigtigt, at man ved udregningen af taksten for Lokalplejehjem er opmærksom, at de ikke nødvendigvis afholder samme udgifter som friplejehjem, så det undgås, at lokalplejehjem bliver overkompenseret i forhold til deres faktiske omkostninger.

4. Specifikke bemærkninger til udkast til lov om ældretilsyn

Formål og opgaver:

§1: Ældretilsynet har til formål at støtte de omfattende plejeenheder.

Selveje Danmark mener:

- Selveje Danmark bakker op om tilsynets formål, som ønskes opnået gennem læringsorienteret dialog. Men det er lidt uklart i lovgivningen, hvordan læringsperspektivet er tiltænkt i praksis.
- Selveje Danmark synes, at man skal skrive klarere ind i lovgivningen, at de tilsynsførende har et ansvar for, at tilsyn bliver med læring i fokus og ikke kontrol.
- Selveje Danmark vil opfordre til, at man har et større fokus på forebyggelse, så Ældrelinjen for eksempel også kan bruges til konkret rådgivning – og ikke kun ved mistanke om bekymrende adfærd.

Baggrund:

- Selveje Danmark har arbejdet indgående med tilsynsområdet de sidste par år. Noget af det som vores medlemsorganisationer særligt har fremhævet og oplevet som negativt, er de tilsynsførendes store fokus på dokumentation og manglende fokus på dialog.

Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring:

§4: Ældretilsynet koordinerer og iværksætter indsatsen vedr. rådgivning og sparring.

Selveje Danmark mener:

- At det bør fremhæves i lovtæksten, at ældretilsynet har ansvaret for at koordinere tilsynsrapporten, som finder sted efter et samtilsyn.
- At der kun bør udarbejdes én tilsynsrapport efter et samtilsyn.

Baggrund:

- Formålet med samtilsyn er at sikre færre afbrydelser i praksis og udrydde modsatrettede krav fra forskellige tilsynsmyndigheder, men i lovudkastet lægges der ikke tydeligt op til, hvordan man vil sikre sig imod det.

Ældrelinjen

§5: Ældretilsynet skal i hver af de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, have en let, tilgængelig og direkte indgang (Ældrelinjen), hvor ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed.

Selveje Danmark mener:

- At Ældrelinjen bør kunne modtage andet end bekymrende forhold i ældreplejen, så tilsyn har et større fokus på forebyggelse og derved tidligere kan sætte ind med støtte og rådgivning.
- At det er for risikabelt at lade tre forskellige ældretilsyn have metodefrihed i forhold til udformningen af Ældrelinjen - der bør være en ensartet praksis på tværs.
- At det bør overvejes, hvordan man indenfor retmæssige rammer kan orientere plejeenheder, hvis Ældrelinjen hører om udfordringer, så man kan arbejde mere forebyggende.

Baggrund:

- Personale i ældreplejen mangler et sted at kunne gå hen for at få rådgivning, hvis de oplever sig magtesløse i en situation. Det kan være svært at opsøge relevant rådgivning mv., hvis man er nervøs for tilsyn, repressalier og pressehistorier. Hvis der oprettes en Ældrelinje, der er koblet op på tilsynene, vil det give personalet en let adgang til (anonym) rådgivning og derved også muligheden for at kunne rette op på en uønsket praksis, inden det går udover plejen og kvaliteten i en enhed.
- Ældrelinjen skal have ensartet praksis på tværs, så man ikke risikerer forskelle i rådgivning og kvalitet.

Fejl i bemærkninger på s. 70?

Ældrelinjen omtales midt s. 70 som en Pleje- og omsorgsline.

Opstartsmøde

§6. Ældretilsynet afholder opstartsmøde senest 3-6 måneder efter, at en ny plejeenhed har registreret sig i Plejeoversigten.

Selveje Danmark mener:

- At det bør præciseres i lovteksten, at man i opstartsperioden kun kan få et opstartsbesøg og ikke nogle af de øvrige tilsynsbesøg.
- At opstartsmødet bør være ensartet på tværs af ældretilsyn.
- At opstartsmødet bør være for den enkelte enhed og ikke flere enheder på samme tid.
- At man i stedet kan holde 'informationsmøder' om tilsyn for en bredere skare, hvor det kan være muligt at stille spørgsmål til tilsynsførende.

Baggrund:

- Selveje Danmark bakker op om forslaget om et opstartsbesøg, som der også er praksis for i dag. Det bør dog præciseres, at man i opstartsperioden ikke modtager ordinære tilsynsbesøg.

- Det er vigtigt med ensartethed på tværs af ældretilsynet og ikke 'metodefrihed', som der lægges op til i lovudkastet. Det skal være sammenligneligt for tilbud på tværs af landet, så man sikrer, at alle får den samme viden og rådgivning, som de har behov for.
- Det vil være uhensigtsmæssigt at slå flere enheder sammen til samme opstartsmøde, da det vil betyde en meget overordnet indflyvning til tilsyn for det nyetablerede tilbud. Til gengæld vil det være en god idé løbende at holde informationsmøder om tilsyn, som en større gruppe kan deltage i. Det har Selveje Danmark med stor succes afholdt i samarbejde med Styrelsen for Patientsikkerhed over de seneste tre år med.

Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen

§7, stk. 4: Ældretilsynet orienterer mundtligt plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet efter stk. 2 samt om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på idalog og at fremme læring i plejeenheden. Ældretilsynet udfærdiger en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.

Selveje Danmark mener:

- At lovudkastet bør gøre det tydeligt, at Ældretilsynet ved samtilsyn skal koordinere én fælles tilsynsrapport.
- At det bør være muligt for plejeenheden at komme med deres bemærkninger i en tilsynsrapport, såfremt der er uoverensstemmelser.

Baggrund:

- Formålet med samtilsyn er at undgå modsatrettede krav fra tilsynsmyndigheder. Hvis der fremover vil blive udarbejdet selvstændige tilsynsrapporter, imødekommes udfordringen med flere tilsyn ikke ved et samtilsyn. Derfor bør der laves én samlet tilsynsrapport ved samtilsyn, så det sikres, at der ikke er modsatrettede krav til plejeenheden, som de ikke ved, hvordan de skal vægte i forhold til hinanden.
- Mange af Selveje Danmarks medlemmer har oplevet ikke at blive lyttet til, når der har været tilsyn. Derfor bør det skrives ind i tilsynsrapporten, hvis en enhed har haft indsigelser. Det er især vigtigt, da enheder, jf. lovbemærkningerne, ikke har muligheden for at påklage en afgørelse om sanktion.

Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

§9: Ældretilsynet påser og vurderer kvalitet i helhedsplejen.

I bemærkninger til paragraffen står der, at man vil anvende et vurderingskoncept som udgangspunkt for dialog og til vurdering af kvaliteten i helhedsplejen.

Selveje Danmark mener:

- At det er vigtigt, at vurderingskonceptet, som udgangspunkt for dialog, hedder noget andet, så konceptet tydeliggør, at det primært handler om dialog, læring og kvalitet.
- At ældretilsynet ikke bør gives metodefrihed i forhold til at tilrettelægge og udføre et reaktivt tilsyn.

Baggrund:

- Man bør være nysgerrig på de efterfaringer, man har fra 'vurderingskonceptet' (Kvalitetsmodellen) fra Socialtilsynet. Her har det vist sig tydeligt, at det vigtigt, at konceptet målrettes den type tilbud, der gås tilsyn hos, ligesom kompetencerne hos de tilsynsførende er afgørende for tilsynets kvalitet. Det er vigtigt med en vejledning, der knytter sig til konceptet, der ligger klar fra tilsynets start.

Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet

§16: Sundhedsstyrelsen faciliterer, at viden og praksis på tværs af de kommuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, koordineres og ajourføres.

Selveje Danmark mener:

- At det bør være Sundhedsstyrelsen, der varetager opgaven med Ældretilsynet.

Baggrund:

- Det står i bemærkningerne til lovudkastet, at Sundhedsstyrelsen skal facilitere, at viden og praksis på tværs af de pågældende ældretilsynskommuner koordineres og ajourføres. Det virker som en bureaukratisk løsning at indsætte kommunerne som 'mellemlid' fremfor at lade Sundhedsstyrelsen have opgaven.
- Sundhedsstyrelsen har mange erfaringer med tilsyn. Det er også Sundhedsstyrelsen, der står for rejsehold og undervisning på ældreområdet.
- Meget af kritikken af de kommunale tilsyn har gået på, at kommunerne fører tilsyn med sig selv. Hvordan vil man sikre et uvildigt tilsyn på Lokalplejehjem i de situationer, hvor flere kommuner går sammen om ét plejehjem?
- Med ældretilsynet lægger man nu op til, at tilsynet fortsat skal forankres i kommunerne. Det er ærgerligt, at man ikke tænker indsatserne i ældreplejen bedre sammen, således at Sundhedsstyrelsen har det samlede ansvar for (alle) tilsyn på ældreområdet og samtidig står for rådgivning og undervisning. Det vil sikre en bedre sammenhæng mellem de forskellige indsatser på ældreområdet, sådan som det også er beskevet i lovbemærkningerne.

Lovbemærkninger: 2.2. Samtilsyn på plejehjem

Det har været lovgivers oprindelige hensigt, at sammentænke Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn med det sundhedsfaglige tilsyn med behandlingssteder.

Selveje Danmark mener:

- At det tværkommunale ældretilsyn og sundhedstilsynet skal sammenlægges til ét tilsyn på ældreområdet.

Baggrund:

- Selveje Danmark har i sommeren 2023 undersøgt ikke-offentlige plejehjems oplevelse af tilsyn. Mange oplevede meget store overlap mellem ældretilsynet og sundhedstilsynet. Ligesom mange ønskede, at de to tilsyn blev slået sammen.
- Derfor undrer det Selveje Danmark, at man laver samtilsyn, men ikke slår de to mest oplagte tilsyn sammen, hvilket, jf. lovudkastets bemærkninger, har været lovgivers oprindelige hensigt.

5. Specifikke bemærkninger til lovudkast om ændring af friplejeboligloven og lov om almene boliger mv.

Punkt 6-7. Vedr. §11a og 19a, støttede friplejeboliger og statslig garanti

Selveje Danmark mener:

- At det er positivt, at det foreslås, at rammerne for etablering af støttede friplejeboliger forbedres ved, at friplejeboliger omfattes af en ordning med 100 pct. statsgaranterede lån og obligationer, som svarer til den ordning, der gælder for almene boliger.
- At det ikke bør være en ændring, der kun gælder udenfor de større byerområder.
- At der er en meget enkel måde at muliggøre finansiering af friplejeboliger i videre omfang, end det er tilfældet i dag. Det kan gøres ved at fjerne det eksisterende loft på 75 pct. på statsgarantien, så der igen kan stilles garanti op til 100 pct. og ydermere inkludere servicearealerne.
- At det er uhensigtsmæssigt, at der ved siden af ordningen med 100 pct. statsgaranti skal varetages og vedligeholdes en ordning for ca. 40 boliger med max. 75 pct. garanti. Selveje Danmark foreslår derfor, at den generelle ordning udvides til at omfatte alle friplejeboliger i hele landet, navnlig fordi de eksisterende friplejeboliger i de større byer ifølge lovudkastet omfattes af ordningen med 100 pct. statsgaranti i forbindelse med refinansiering.

Baggrund:

- Selveje Danmarks medlemmer oplever, at markedsvilkårene for etablering af ustøttede friplejeboliger er svær i hele landet – også i de større byer.
- Når Social- og boligministeriet selv har vanskeligt ved at finde en tilstrækkelig gangbar og retfærdig afgrænsning af nøjagtig hvilke områder, der skal omfattes af en ordning med 100 pct. statsgaranterede lån, hænger det formodentlig sammen med, at det generelt har været svært at opføre ikke blot friplejehjem, men også almene boliger over hele landet.

Punkt 18. Vedr. §35a.

Selveje Danmark mener:

- At det fortsat skal være muligt for friplejeboliger at afvise personer, der er visiteret til en plejebolig med andre begrundelser end dem, der er beskrevet i lovudkastet.
- At det bør være muligt for friplejehjem at afvise borgere, hvis man ikke kan blive enig med kommunen om en takst for borgeren. Det skal her understreges, at et friplejehjem er en selvstændig økonomisk enhed, der skal hænge sammen. Derfor må noget så centralt som sammensætningen af ældre på plejehjemmet være et element, som friplejehjemmet har indflydelse på.

- At undtagelsesbetemmelserne i lovudkastet er for vagt formuleret og kræver mere uddybning i lovbemærkningerne.
- At det skal fremgå mere klart, hvordan bestemmelsen hænger sammen med, at man samtidig ønsker at bakke op om mere profilorienterede plejehjem, jf. lov om lokalplejehjem.
- At bestemmelsen risikerer at ødelægge muligheden for at lave mere sociale plejehjem. Altså plejehjem for udsatte, der har levet et liv med misbrug og psykiatriske lidelser.

Baggrund:

- I dag afviser friplejehjem sjældent borgere. Men det kan være et anvendeligt redskab i situationer, hvor man for eksempel har specialiseret sig til at varetage specifikke grupper af ældre. Selveje Danmark har for eksempel medlemmer, der har indrettet dele af plejehjem til mennesker, der har levet i udsathed og/eller haft et misbrug. Hvis en af de pladser bliver ledige, vil det ikke være hensigtsmæssigt at placere en ældre, der ikke har den baggrund.
- I dag ser vi en stigning i antallet af mennesker, der har levet i hjemløshed og/eller med et misbrug, der får behov for plejehjemspladser. I dag giver friplejeboligloven leverandører muligheden for at lave særlige tilbud til denne gruppe. Hvis friplejehjem fremover skal sige ja til alle ældre, der er visiteret til en plejebolig, kan det blive vanskeligt at oprette særlige 'profil-plejehjem'.

2.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Afregningspriser.

Selveje Danmarks bemærkninger er de samme som under *specifikke bemærkninger til lovudkastet til ældreloven*.

Der foreslås indført krav om, at kommunalbestyrelsen skal genberegne afregningspriserne for friplejehjem mindst en gang om året i forbindelse med årsregnskab. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1 skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Selveje Danmark mener:

- At det bør tydeliggøres i lovudkastet, hvad der menes med 'i forbindelse med'. Man kunne f.eks. tilføje "senest en måned efter årsregnskabet".
- At det bør tydeliggøres, hvornår efterreguleringen skal træde i kraft.
- At modellen for efterbetaling bør overvåges nøje, så den ikke risikerer at forårsage konkurser hos de ikke offentlige aktører.

- At man bør starte med en model, hvor man overvåger udviklingen i takster, efterberegninger og afvigelser, så man får en fornemmelse af omfanget, inden man lægger sig fast på en model for efterbetaling.

Baggrund:

- Mange ikke-offentlige aktører har i mange år oplevet udfordringer med kommunernes afregning af ydelser. Det betyder, at mange er blevet underbetalt og har haft svært ved at opretholde deres høje kvalitet af serviceydelser. Selv meget små beløb gør i det store regnskab på et plejehjem en kæmpe forskel. For eksempel kan 20 kroners forskel i døgntakst på et plejehjem med 70 beboere betyde over 500.000 kroners forskel i budgettet.
- Selvejende friplejehjem er non-profit. For de fleste løber budgetterne lige rundt. Der bliver langsomt sparet op til større investeringer, så der for eksempel er råd til bygningsreparationer.
- Men det betyder også, at ikke-offentlige aktører er meget sårbare overfor at skulle efterbetale en kommune, der har betalt for høj en takst. Det er derfor relevant, at man, inden man lægger sig fast på en model for efterbetaling, undersøger, hvordan den nye praksis med kontrolenhed og efterberegninger fungerer i praksis.

Til nr. 2

Reference til ældrelovens §10.

Selveje Danmark mener:

- At referencen omkring alder for at få ydelser efter ældreloven ikke tager højde for mennesker, der har levet i udsathed, som ældes langt tidligere, og hvis alderdom kan vise sig med andre alderdomstegn.
- At formuleringen i friplejeboligloven bør rettes til, så alder ikke bliver et tungvejende hensyn. Følgende formulering bør rettes til, så den også omfatter udsatte ældre: ”at tilbuddet også kan tilbydes til personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, der svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen vil tilbydes efter ældreloven”, s. 48-49.

Baggrund: (Samme baggrund som under ældreloven).

- Der er en oversygelighed og overdødelighed hos personer med psykisk sygdom. Et studie har vist, at der i 2015 var ca. 425.000 danskere, der havde en psykiatrisk diagnose. Selvom den forventede levealder for befolkningen generelt er steget gennem mange år, er den forventede levetid for personer med psykisk sygdom stadig 15-20 år kortere end resten af befolkningen. De bliver altså ældre langt før de 67 år. Deres behov vil ofte også adskille sig fra den klassiske ældre i og med de har brug for psykosociale indsatser.

- Undersøgelser har vist, at misbrug kan føre til betydelige indvirkninger på aldringsprocessen, og i en alder af 40 år kan ældre med stofmisbrug have behov for et plejeniveau, der svarer til det, der kræves af ikke stofbrugende ældre.

Selveje Danmark står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående skulle give anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen

Jon Krog
Direktør, Selveje Danmark

TØNDER KOMMUNE

Pleje & omsorg

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Liv Faden
Center for Ældre og Tværgående Velfærd

Direkte tlf.: +45 74 92 92 92

Mail: torlin@toender.dk

Sags id.: 00.15.00-A00-8-24

aeldretvaer@sm.dk

19-09-2024

Høringssvar til forslag til Lov om lokalplejehjem

Tønder Kommune stiller sig positiv i forhold til muligheden for at etablere en anderledes type kommunale plejehjem.

Hvordan dette kan udmøntes i en selskabsform, kræver yderligere analyser. Herunder om bæredygtighed og forskellighed på tværs af kommunens forholdsvis små plejehjem, kan rummes inden for lovens rammer.

Der kan være en større mulighed for udbredelse hvis man kan samtænke flere plejehjem inden for et lokal område, som et samlet i en selskabsdannelse.

Venlig hilsen

Torben Lindbæk-Larsen
Fagchef for Pleje og Omsorg

Høring over udkast til Ældrelov, Lov om ældretilsyn og Lov om lokalplejehjem

Varde Kommune takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til Ældrelov, Lov om ældretilsyn og Lov om lokalplejehjem.

Varde Kommunes høringssvar til forslag til Ældreloven

Generelt

Varde Kommune bifalder, at loven har til formål at danne rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpethed og tid til omsorg og nærvær.

Varde Kommune bifalder, at loven tilsigtes at understøtte den ældres selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og tilsigtes at understøtte et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Kommentarer

- Loven skal understøtte et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund. Det fremstår uklart hvornår, der er opnået et "tæt samspil".
- Visitationen af indsatser tager normalt udgangspunkt i Servicelovens §1, der bl.a. beskriver, at hjælpen bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er mulig for den enkelte. Det bemærkes, at denne pointe fremgår mindre tydelig i forslaget til Ældreloven. Her er fokus i højere grad på den ældres selvbestemmelse og livsglæde. Og her er det uklart, hvordan aftalerne om helhedspleje kobles med borgerens selvbestemmelse.
- Det er problematisk, at der skal navigeres i flere lovgivninger. Der kan opstå tilfælde, hvor det er uklart, om borger er omfattet af Ældreloven eller Serviceloven. Ligesom der kan opstå forvirring blandt de udøvende faggrupper, når formen for visiteringen afhænger af om borger er omfattet af Ældreloven eller Serviceloven.
- Kommunale terapeuter specialiserer sig i stigende grad. Hvilket gør det udfordrende at fordele disse i forskellige faste teams eller lignende tværfaglige fællesskaber, hvor borgers behov ikke nødvendigvis matcher specialiseringen.
- Det er med stor undring, at det bemærkes, at sygeplejen ikke nævnes i lovforslaget eller er skrevet ind i de tværfaglige fællesskaber. Det er derfor uklart, hvordan ældreplejen kan leveres i fremtiden, hvor en betydelig del er sygepleje.
- Det bemærkes at klageadgangen ændrer sig væsentligt. Med indførelsen af pleje- og omsorgsforløbene visiteres borgerne ikke længere en bestemt indsats. Borgere kan efter den foreslåede bestemmelse klage over det visiterede pakke- og

omsorgsforløb. Det er uklart, hvem klagen rettes til, i tilfælde hvor klagen omhandler en specifik leveret indsats indenfor rammerne af de lokalt definerede pleje- og omsorgsforløb. Det er uklart, hvorledes borgernes retsstilling præcist varetages fremadrettet.

- Det er positivt, at der med lovforslaget skabes et øget fokus på samarbejdet med civilsamfundet.
- Med lovforslaget ændres det forebyggende hjemmebesøg bl.a. til en opsøgende indsats målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale. Det er uklart, hvordan den opsøgende indsats må foregå?
- Det bemærkes, at leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal kunne levere alle elementer i helhedsplejen. Det vurderes, at mindre frit-valgs leverandører vil have vanskeligt ved at opfylde dette krav. Det er uklart, om virksomheder som alene leverer praktisk bistand, kan fortsætte med dette?
- Der forventes et betydeligt administrativt merarbejde forbundet med implementeringen af ældreloven. Her tænkes især på hele organiseringen og visitationen af helhedsplejen og pleje- og omsorgsforløbene. Derudover vil det kræve tid for driften (især hjemmeplejen) og visitationen at omstille deres praksis og navigere i de nye rammer. Ligesom det må forventes, at der skal afsættes tid til dialogen i borgers hjem ift. hvilken hjælp, den enkelte borger har brug for. Lovens ikrafttrædelse kunne med fordel udskydes til 1. januar 2026.
- Det betragtes positivt, at den fleksible justering af hjælpen kan være både i op- og nedadgående retning ud fra en vurdering af borgers aktuelle behov og ressourcer.

Varde Kommunes hørings svar til Forslag til Lov om ældretilsyn

Generelt

Varde Kommune bifalder, at loven har til formål at støtte de omfattende plejeenheder i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven, og at dette opnås gennem:

- Læringsorienteret dialog
- Bistå med rådgivning og sparring
- Påse kvalitet i helhedsplejen

Desuden bifalder Varde Kommune, at tilsynet med kvaliteten i helhedsplejen baseres på de tre bærende værdier:

- Den ældres selvbestemmelse
- Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse
- Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund

Kommentarer

- Af lovforslaget fremgår det, at der i højere grad skal være tillid til medarbejdere, ledelsen og deres faglighed. Derfor skaber det undring i Varde Kommune, at der med lovforslaget fastholdes et eksternt tilsyn fremfor, at varetagelsen lægges ud til kommunerne. I Varde Kommune sættes der således spørgsmålstegn ved, om et eksternt tilsyn højner kvaliteten på de danske plejeenheder?
- Ensretning af ældretilsynet på tværs af landets kommuner forringes, når ældretilsynet forankres i flere kommuner fremfor én enhed. I lovforslaget gives Sundhedsstyrelsen derfor en koordinerende rolle, der skal modvirke, at der udvikles forskellige tilgange til opgaven. Varde Kommuner mener dog ikke, at den foreslåede løsning nødvendigvis forudsætter ensretning. I dag opleves forskellighed i fortolkning af den nuværende opgave hos de individuelle tilsynsførende, og dette til trods for at de kommer fra samme enhed. Den oplevede forskellighed gør det vanskeligt for kommunerne at navigere.
- Varde Kommune anerkender hensigten, at samtilsyn skal frigive mere tid til pleje og omsorg. Dog skal der være en opmærksomhed på at forberedelsen, afviklingen og opfølgningen af samtilsyn på de enkelte plejecentre, vil blive en meget tung opgave, grundet de mange flere myndighedsområder.
- Etableringen af ældrelinjen er ikke i overensstemmelse med den bærende værdi tillid til medarbejdere, ledelsen og deres faglighed. Desuden er der en bekymring for, at ældrelinjen vil modtage mange "ikke- alvorlige" henvendelser fra pårørende, der befinder sig i en svær familiesituation. Fremfor at etablere ældrelinjen bør der i stedet være fokus på at sætte rammer i kommunerne for håndtering af pårørende i krise.
- Det bemærkes, at de kommunaløkonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med KL. Det vurderes dog, at der med det øgede fokus på kommunernes læringsperspektiv også følger, at det fremadrettet vil kræve mange ressourcer.

Varde Kommunes hørings svar til forslag til Lov om lokalplejehjem

Generelt

Varde Kommune bifalder intentionen bag loven omkring lokalplejehjem, i forhold til at eksisterende plejehjem får mulighed for at virke som lokalplejehjem og dermed udgøre et alternativ til de almene kommunale plejehjem.

Varde Kommune bifalder at det er op til kommunalbestyrelsen at etablere lokalplejehjem og at kommunalbestyrelsen bevarer anvisningsretten.

Kommentarer

- Det er vigtigt at der sikres et fundament, der gør det attraktivt at varetage bestyrelsesarbejdet i et lokalplejehjem således at der skabes et bæredygtigt og kompetent fundament for plejehjemsdriften. Varde Kommune kan have en bekymring for videreførelsen af lokalplejehjemmet i det tilfælde hvor der ikke længere kan etableres en fuldtallig bestyrelse.
- Det er uklart om kommunen hæfter i det tilfælde at et lokalplejehjem har et negativt regnskab, om hjemkommunen kan gribe ind før et lokalplejehjem evt. går konkurs samt hvilke forpligtigelser kommunen har hvis et lokalplejehjem går konkurs.
- Det er uklart hvilken råderet kommunen har over et lokalplejehjem, hvis kommunen har behov for at kapacitetstilpasse og lukke plejehjem.
- Der forventes et betydeligt administrativt merarbejde forbundet med oprettelse af lokalplejehjem, i forbindelse med beregning af priser for ydelser der leveres fra lokalplejehjemmet til kommunen samt den anden vej.
- Det fremgår uklart om lokalplejehjem er forpligtede til at levere sygepleje efter § 138, herunder basal sygepleje, som almindeligvis rammedelegeres til social- og sundhedsassistenter.
- Det fremgår uklart hvilke forpligtigelser hjemkommunen har til at forsyne lokalplejehjem med f.eks. IT-support, HR-støtte m.m.
- Idet flere ting afhænger af regler der fastsættes af ældreministeren, heriblandt bestyrelsens sammensætning og beregning af overhead, er der flere parametre hvor konsekvensen af oprettelse af lokalplejehjem er usikker.

Med venlig hilsen

Sarah Andersen

Førmand

Udvalget for Social og Sundhed

Varde Kommune

Ældre Sagen

Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86

www.aeldresagen.dk

aeldresagen@aeldresagen.dk

Høringssvar vedr. udkast til lov om lokalplejehjem

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. udkast til lov om lokalplejehjem.

Ældre Sagen forholder sig overordnet positivt til tanken om en ny type plejehjem med en højere grad af lokal frihed, ansvar og forankring.

Vi er enige i, at en frisættelse fra kommunens politikker og krav kan være med til at skabe et større råderum til at drive plejehjem, der tager udgangspunkt i beboernes behov og ønsker - ligesom vi i dag allerede ser det ske på friplejehjem og i øvrigt helt i tråd med Ældre Sagens egen vision om et godt og meningsfuldt liv på plejehjem med mennesket i centrum.

Ældre Sagen bakker således grundlæggende op om etablering af lokalplejehjem. I forhold til visse dele af lovforslaget har vi dog en række bemærkninger og bekymringer, som uddybes nedenfor. Sidstnævnte særligt hvad angår muligheden for at tilbyde tilkøbsydelse.

Etablering af lokalplejehjem bør være en pligt

Med de gode visioner og argumenter bag etablering af lokalplejehjem, stiller Ældre Sagen sig undrende overfor, at *den foreslåede ordning ikke vil medføre en pligt for kommunerne til at oprette lokalplejehjem*. I lovforslaget står i Afsnit 2.1.2 om Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser, at lokalplejehjem med *et større ledelsesrum skal frisætte plejehjemmets ledelse og drift med det formål at sætte borgeren i centrum*. Dette er helt i harmoni med den overordnede vision for ældreplejereformen, hvor *selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse samt et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber civilsamfundet* står helt centralt.

På den baggrund har vi svært ved at forstå argumentet for ikke at gå hele vejen og forpligte kommunerne til at etablere lokalplejehjem. Uden en forpligtelse kan vi være meget i tvivl om, hvor mange kommuner der vil bruge muligheden – og dermed om, hvorvidt der vil ske en reel fornyelse af plejehjemsområdet.

I Ældre Sagen mener vi, at en frisættelse af det samlede plejehjemsområde er et helt centralt element i at indfri visionen bag ældreplejereformen. Derfor opfordrer vi aftalepartierne til at være mere ambitiøse. Vi foreslår konkret, at kommunerne

forpligtes til, at – som minimum - alle nye kommunale plejehjem etableres som lokalplejehjem.

Reel valgmulighed kræver større plejehjemskapacitet

Ældre Sagen anerkender visionen om at skabe *forskellighed i plejehjemslandskabet, så borgere har endnu flere muligheder i forhold til valg af bolig*. Det er en fin hensigt, som vi kun kan bakke op om, men det er dog vigtigt at bemærke, at hvis det skal være mere end blot en teoretisk mulighed, er man nødt til ikke kun at se på typer af plejehjem, men også på den samlede plejehjemskapacitet.

Aktuelt ser vi, at antallet af plejehjemspladser halter langt bagefter den demografiske udvikling, hvilket bekræftes af en faldende dækningsgrad i hele landet: mens antallet af ældre over 80+ er steget med 26,5 pct. de seneste 10 år, er antallet af plejeboliger kun steget med 4,1 pct. Det betyder, at dækningsgraden allerede er faldet fra 20 pct. ift. antallet af 80+ årige i 2012 til 14 pct. ift. antallet af 80+ årige i 2024.

Det er Ældre Sagens erfaring, at det har resulteret i en så stram og sen visitation, at den plejehjemssøgende ofte er så akut plejekrævende, at der ikke er tid til at vente i månedsvis på en specifik ønsket plads. For at kunne benytte plejeboliggarantien på to måneder må mange derfor give afkald på deres valgfrihed og lade sig flytte til den generelle venteliste.

Et reelt frit valg forudsætter derfor, at kapaciteten øges svarende til behovet.

Professionelle bestyrelser skal inddrage beboere og pårørende

Ældre Sagen forholder sig positivt til indførelsen af professionelle bestyrelser på plejehjem, med større armslængde til kommunalbestyrelsen. Vi forventer dog også, at det kan blive en svær opgave at hverve bestyrelsesmedlemmer med både interesse og de rette kompetencer. Ældre Sagen vil derfor gerne tilbyde vores hjælp til både rekruttering og uddannelse af bestyrelsesmedlemmer til lokalplejehjem.

Vi må dog samtidig understrege, at vi ønsker at inddrage beboere og/eller pårørende mere tydeligt i bestyrelsesarbejdet. Vi er fuldt ud bevidste om, at også rekruttering af beboere og pårørende til fx brugerråd tidligere har vist sig udfordrende i plejehjemsregi. For at kompensere for dette mener vi, at der bør etableres kontinuerlige og obligatoriske møder mellem bestyrelser og brugere/pårørende, så brugerperspektivet kan indgå som en central del af bestyrelsens virke.

Det er vigtigt, at disse møder har karakter af dialogmøder med gensidig lydhørhed og reel inddragelse.

Bekymring for muligheden for tilkøbsdelsler

Mens vi overordnet er positive over for lovforslaget, er vi bekymrede for lovforslagets § 2, stk. 1 om lokalplejehjemmenes mulighed for at tilbyde tilkøbsdelsler. Det er for Ældre Sagen helt afgørende, at alle beboere, uanset økonomisk formåen, er sikret et godt, værdigt og meningsfuldt liv på plejehjem. Herunder at

det grundlæggende serviceniveau sikrer den nødvendige pleje og omsorg, samt at også aktiviteter mm. er en naturlig del af hverdagen for alle beboere.

Selvom der i forslaget står beskrevet, at det drejer sig om *tilkøb af ydelser, der ligger ud over, hvad kommunen har pligt til at stille til rådighed*, har vi - med udgangspunkt i Ældre Sagens egne erfaringer med nogle friplejehjems håndtering af netop tilkøbsydelser - set flere eksempler på, hvordan dette er blevet omgået på "kreativ" vis. Det har betydet, at beboere er blevet opkrævet penge for det, der burde være en del af den grundlæggende pleje og omsorg; dét som kommunen allerede har pligt til at stille til rådighed.

Blandt andet har vi set eksempler på "kulturpakker", "aktivitetspakker" og "fornøjelsespakker", hvor beboerne opkræves ekstra for fx at deltage i gudstjenester, stolegymnastik eller fællessang på plejehjemmet. Sågar har vi set obligatoriske underholdningspakker, som alle beboere er blevet opkrævet månedligt, uden hensyntagen til selvbestemmelse, endsige fysisk og/eller kognitiv mulighed for at deltage.

På samme måde har vi set eksempler på friplejehjem, der som standard opkræver 395 kroner i timen, hvis en beboer har brug for mere end ét ugentligt bad. Helt uden at foretage den lovpligtige konkrete individuelle vurdering af den enkelte beboers behov for frekvens af bad.

Ældre Sagen mener derfor, at der med muligheden for, at lokalplejehjem tilbyder tilkøbsydelser, bør være en klar og tydelig definition og afgrænsning i lovgivningen, så der ikke opstår en glidebane, der risikerer at udhule det basale serviceniveau på plejehjem.

Hertil bør der lovgivningsmæssigt fastsættes konkrete grænser for, hvor stor en andel af plejehjemmets samlede indtægtsgrundlag, der kan komme fra *tilkøbsydelser*.

I forlængelse af dette mener vi samtidig, at man bør foretage et gennemsyn af friplejehjemmets praksis på området.

Ældre Sagen ser stillet sig selvfølgelig til rådighed for uddybning af vores hørings svar.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør